

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปริญญา

พัฒนาสังคม

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

Factors Influencing on Social Capital in Community of Sam Chuk Market.
Suphan Buri Province

نامผู้วิจัย นางพวงพร ฤทธิมนตร์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(อาจารย์พรเทพ พัฒนานุรักษ์, ศศม., บธม.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์นาถ พันธมนาวิน, Ph.D.)

กรรมการ

(อาจารย์พิมพ์พิมล พลเวียง, ศศม.)

ประธานสาขาวิชา

(อาจารย์พรเทพ พัฒนานุรักษ์, ศศม., บธม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

Factors Influencing on Social Capital in Community of Sam Chuk Market,
Suphan Buri Province

โดย

นางพวงพร ฤทธิมนต์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

พ.ศ. 2551

พวงพร อุทธิมนตร์ 2551: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัด
สุพรรณบุรี ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สาขาวิชาพัฒนาสังคม โครงการ
สหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ประชานกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์พรเทพ พัฒนานุรักษ์, ศศ.ม.
173 หน้า

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลสามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชน
ตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว
ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือข่าย ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน ภาวะผู้นำ
ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก ความสำคัญต่อสาธารณะและความสำคัญต่อท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างคือ
ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนตลาดสามชุก จำนวน 178 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ทดสอบ
หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยวิธีของ Cronbach สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ t-test และ F-test และการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน กำหนดระดับ
นัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า ระดับทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาราย
ด้านพบว่า ความไว้วางใจ ความสมานฉันท์ ความเอื้ออาทร ความร่วมมือร่วมใจ ความสนับสนุนและ
ช่วยเหลือ ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน การทำกิจกรรมในชุมชน และการเป็นสมาชิก
กลุ่ม องค์กรและเครือข่ายทางสังคมอยู่ในระดับที่สูงเช่นกัน ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว
ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือข่าย ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน ภาวะผู้นำ
ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก ความสำคัญต่อสาธารณะและความสำคัญต่อท้องถิ่น อยู่ในระดับสูง

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษาและ
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ต่างกัน มีระดับทุนทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
จากการศึกษาตัวแปรอิสระรวม 12 ตัว พบว่าที่มีตัวแปรอิสระ 4 ตัวที่มีอิทธิพลสามารถทำนายทุนทางสังคมของ
ชุมชนตลาดสามชุกได้ โดยลำดับที่ 1 คือ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน สามารถทำนายทุนทางสังคมได้
ร้อยละ 34.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ลำดับที่ 2 คือ ภาวะผู้นำ สามารถทำนายทุนทางสังคมได้
ร้อยละ 12.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ลำดับที่ 3 คือ ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก สามารถ
ทำนายทุนทางสังคม ได้ร้อยละ 4.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และลำดับที่ 4 ความสำคัญต่อ
สาธารณะ สามารถทำนายทุนทางสังคม ได้ร้อยละ 2.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยตัวแปรอิสระ
ทั้ง 4 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมได้ร้อยละ 54.6

Puangporn Ritmontri 2008: Factors Influencing on Social Capital in Community of Sam Chuk Market, Suphan Buri Province. Master of Arts (Social Development), Major Field: Social Development, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Mr. Pornthep Patananurak, M.A. 173 pages.

The main objective of this study was to investigate factors (the characteristic variables, family relation, family relation and relatives, community relation, leadership, community and external relation, public consciousness and local consciousness) that could predict social capital in community of Sam Chuk Market, Suphan Buri Province. The samples were consisted of 178 subjects who live in community of Sam Chuk Market. Data were collected through questionnaires. Reliability tests were used Coefficient Alpha by Cronbach. Analytical statistics included the percentages, the arithmetic mean, the standard deviation, t-test, F-test and Stepwise Multiple Regression Analysis. Statistical significance level was set at 0.05.

The results of this study showed that the social capital in community of Sam Chuk Market, Suphan Buri Province was at high level. All elements of social capital which consisted of trust, solidarity, reciprocity, cooperation, help and support, civic engagement, civic participation in community activities and social network were also at high level respectively. Moreover, the family relation, family relation and relatives, community relation, leadership, community and external relation, public consciousness and local consciousness were at high level.

In the analysis of 12 independent variables, it was found that 4 independent variables could predict the social capital in community of Sam Chuk Market, Suphan Buri Province. The first one was community relation that could predict the social capital for 34.2%. The second was leadership that could predict the social capital for 12.9%. The third was community and external relation that could predict 4.7%. The last was public consciousness that could predict the social capital for 2.8%. In which all 4 variables could combined predict the social capital in community of Sam Chuk Market, Suphan Buri Province for 54.6%.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์พรเทพ พัฒนานุรักษ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.นาถ พันธุมนาวิน กรรมการวิชาเอกและอาจารย์พิมพ์พิมล พลเวียง กรรมการวิชาการ รวมทั้งผู้แทนบัณฑิต วิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำรอง เงินดี ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ ปรึกษา ตลอดจนแก้ไข ข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้ถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ในการให้ข้อมูลและเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ผู้ศึกษา ขอบขอบพระคุณทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้

ที่สำคัญที่สุดในท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ๆทุกคนในครอบครัว และอาจารย์สานิต ฤทธิมนตรี ซึ่งให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุกๆด้านรวมทั้งการช่วยกัน ดูแล “มัดหมี่” บุตรสาวอันเป็นที่รักยิ่ง ในช่วงเวลาที่ผู้ศึกษาต้องเก็บข้อมูลและเขียนวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาสังคมต่อไป

พวงพร ฤทธิมนตรี

ตุลาคม 2551

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	4
แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคม	4
แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคม	19
แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ	21
แนวคิดเกี่ยวกับความสำนึก	23
ข้อมูลชุมชนตลาดสามชุก	25
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	32
กรอบแนวคิดในการศึกษา	33
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	34
สมมติฐานการศึกษา	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	39
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา	39
กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	40
การวัดตัวแปร	41
การทดสอบเครื่องมือและการหาค่าความเชื่อมั่น	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	48
บทที่ 4 ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์	50
ผลการศึกษา	50
ข้อวิจารณ์	105
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	127
สรุปผลการศึกษา	127
ข้อเสนอแนะ	134
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	137
ภาคผนวก	143
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา	144
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	153
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	173

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การเปรียบเทียบแนวคิดทุนทางสังคมของโคลแมน บูดิเยอร์ พัมน์ัมและธนาคาร โลก	13
2	จำนวนครัวเรือนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เป็นกลุ่มประชากรและประชากรตัวอย่าง	40
3	จำนวนร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร	51
4	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชน ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคม	54
5	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชน ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ	57
6	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชน ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับความสำนึกต่อสาธารณะ	60
7	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชน ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับความสำนึกต่อท้องถิ่น	61
8	สรุปภาพรวม ความสัมพันธ์เชิงสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความสำนึกต่อสาธารณะและความสำนึกต่อท้องถิ่น	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชน ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	63
10	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชน ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามเพศ	74
11	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชน ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามอายุ	74
12	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe' จำแนกตามอายุ	75
13	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชน ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา	76
14	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe' จำแนกตามระดับการศึกษา	77
15	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชน ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามรายได้	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชน ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่ อาศัยอยู่ในชุมชน	78
17	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe' จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	79
18	เมตริกค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 12 ตัว	83
19	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระ ที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในภาพรวมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	84
20	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระ ที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในด้านความไว้วางใจกันใจกันในชุมชน ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	87
21	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระ ที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในด้านความสมานฉันท์ ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระ ที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในด้านความเอื้ออาทร ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	91
23	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระ ที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในด้านความร่วมมือร่วมใจ ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	93
24	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระ ที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในด้านความสนับสนุนและความช่วยเหลือ ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	95
25	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระ ที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	97
26	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระ ที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระ ที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/ เครือข่ายทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	101
28	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	103
29	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายทุนทางสังคม	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่	หน้า
1 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสัมพันธ์เชิงสังคม	154
2 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว	155
3 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว กับเครือข่าย	156
4 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน	157
5 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสัมพันธ์เชิงอำนาจ	158
6 ค่า Reliability ของแบบสอบถามภาวะผู้นำ	159
7 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก	160
8 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสำนึกต่อสาธารณะ	161
9 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสำนึกต่อท้องถิ่น	162
10 ค่า Reliability ของแบบสอบถามทุนทางสังคม	163
11 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความไว้วางใจเชื่อใจกันในชุมชน	165
12 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสมานฉันท์	166
13 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความเอื้ออาทร	167

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
14	ค่า Reliability ของแบบสอบถามความร่วมมือร่วมใจ	168
15	ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสนับสนุนและความช่วยเหลือ	169
16	ค่า Reliability ของแบบสอบถามความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน	170
17	ค่า Reliability ของแบบสอบถามการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน	171
18	ค่า Reliability ของแบบสอบถามการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม	172

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

34

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการศึกษา

การพัฒนาประเทศ นับตั้งแต่มีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 จนถึงปัจจุบัน มีการปรับเปลี่ยนนโยบายไปตามสภาพบริบทของสังคมไทย ในการวางแผนแก้ไขปัญหาประเทศ นับตั้งแต่เน้นนโยบายที่มุ่งเน้นการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน การแก้ไขปัญหาความยากจน การกระตุ้นเศรษฐกิจระหว่างประเทศ จนถึงนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางในแผนฉบับที่ 8 และนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในแผนฉบับที่ 9 และมีการนำคำว่า “ทุนทางสังคม” มาใช้ ทั้งนี้ทิศทางการพัฒนาประเทศนอกเหนือจากภาครัฐต้องกำหนดและดำเนินการเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีแล้ว การพัฒนาควรเป็นทางเลือกให้กับประชาชนเพื่อการพึ่งพาตนเองได้ด้วย ประเด็นการนำศักยภาพของประชาชนและชุมชนมาเป็นปัจจัยหลักในการบูรณาการ เพื่อก่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองของประชาชนและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งในปัจจุบัน เป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจจากภาครัฐและเอกชนเป็นอย่างมาก เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีการนำคำว่า “ทุนทางสังคม” เข้ามาใช้ โดยกล่าวถึงเรื่องการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่าย ความเข้มแข็งของชุมชนที่สามารถทำให้ประเทศพัฒนาทั้งในด้านการเป็นโครงข่ายทางสังคม การปฏิรูปโครงสร้างและการสร้างมูลค่าเพิ่ม นอกจากนั้น กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (SIF) ได้นำแนวคิดเรื่องทุนทางสังคมมาใช้ในการส่งเสริมให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง โดยเน้นความสำคัญของทุนทางสังคม พลังชุมชน รากฐานและพลังของประชาสังคมในการแก้ไข ป้องกันปัญหาและพัฒนาสังคมขึ้นมาใหม่ให้เป็นสังคมที่เข้มแข็ง เอื้ออาทร มั่นคงและมีประสิทธิภาพและคุณภาพ (ลักษณะ เดิมศิริกุลชัย, 2546)

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ความหมายของทุนทางสังคมยังมีลักษณะที่หลากหลาย เพราะทุนทางสังคมเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความคาดหวังและค่านิยม วัฒนธรรมและจารีตประเพณีร่วมกัน มีความไว้วางใจกันและมีการตอบแทนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ ทุนทางสังคมยังครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ทั้งในระดับปัจเจกชน กลุ่ม องค์กรและเครือข่าย และยังรวมถึงทรัพยากรอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดการร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนอีกด้วย ดังนั้นเพื่อให้

การศึกษาทุนทางสังคมมีความชัดเจนมากขึ้น จึงควรที่จะมีการนำแนวคิดทุนทางสังคมซึ่งเป็นแนวคิดในทางทฤษฎีมาศึกษาชุมชนที่เป็นรูปธรรม และยังสามารถพัฒนาเป็นเครื่องมือวัดถึงระดับทุนทางสังคมและบอกได้ว่าทุนทางสังคมที่มีอยู่นั้นประสบผลสำเร็จหรือยัง เช่น การเป็นสมาชิกกลุ่มและลักษณะกิจกรรมของกลุ่มในชุมชน การช่วยเหลือจากกลุ่มที่เป็นสมาชิก ฉะนั้น การที่กลุ่มหรือชุมชนมีระดับทุนทางสังคมสูงจึงเกิดจากความร่วมมือกันภายในชุมชนสูง และยังเป็นการชี้ให้เห็นถึงความเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ทั้งในระดับบุคคลและระดับสาธารณะ ทั้งนี้ ทุนทางสังคมจะเป็นเสมือนสะพานเชื่อมโยงระหว่างกันของเครือข่ายต่างๆ ซึ่งได้เห็นถึงคุณค่าจึงเข้าร่วมกิจกรรม ได้ปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งจะประกอบขึ้นด้วยระบบทางความคิด บรรทัดฐานทางสังคมและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา วัฒนธรรมประเพณีที่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มหรือชุมชนนั้นๆ เพื่อจัดรูปแบบขององค์กรทางสังคมให้ดำเนินไปด้วยดี

ชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นชุมชนที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2550) ถึง 100 ปี และมีประวัติในการต่อสู้กับวิกฤตการณ์ต่างๆ อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ของประเทศ เช่น การคมนาคม เศรษฐกิจ การค้าการขาย ทำให้ตลาดสามชุกซบเซาลงไป และมีความชำรุดทรุดโทรมของอาคารบ้านเรือนมากขึ้น มีกระแสนโยบายที่จะรื้อตลาดเก่าแล้วสร้างใหม่ ทำให้ตลาดสามชุกซบเซา ไม่มีความคึกคักเหมือนเดิม ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในตลาดสามชุก พ่อค้าแม่ค้าในตลาดไม่สามารถทำการค้าขายได้เหมือนเดิม แต่อย่างไรก็ตามด้วยความผูกพัน ความร่วมมือและการเห็นความสำคัญของรากเหง้าในชุมชนตนเอง จึงทำให้ประชาชนในชุมชนได้รวมตัวกันในการต่อสู้กับวิกฤตการณ์ดังกล่าวโดยการร่วมมือกันจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุก ซึ่งมีคณะกรรมการฝ่ายต่าง ประกอบด้วย พ่อค้า ประชาชนในตลาด ผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายอาชีพ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาตลาดสามชุกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน รวมทั้งฟื้นฟูเศรษฐกิจของตลาดและทำให้ตลาดรื้ออายุ หรือ ตลาดสามชุกกลับมามีชีวิตอีกครั้ง ในปัจจุบัน ชุมชนตลาดสามชุกกลายเป็นชุมชนที่เป็นชุมชนต้นแบบชุมชนหนึ่งในเรื่องความเข้มแข็งของชุมชน ความสามัคคีและความร่วมมือร่วมใจกันในการรักษาและพลิกฟื้นชุมชนของตนเอง ทั้งยังมีบทบาทความสำคัญในการเป็นแหล่งเรียนรู้ แบบอย่างการพัฒนาที่มาจากฐานราก เป็นสถานที่ท่องเที่ยวด้านอนุรักษ์ของเก่า รวมทั้งความงดงามของวิถีชีวิต ทั้งนี้เนื่องมาจากการเข้าใจและเชื่อมโยงรากฐานทุนทางสังคมของชุมชนนั่นเอง จึงทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนดังกล่าวในทางที่ดีขึ้น

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อนำผลการศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มทุนทางสังคมให้มากขึ้นและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและเป็นแนวทางสำหรับชุมชนอื่น ๆ ในการพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ทุนทางสังคมเพิ่มระดับที่สูงขึ้นและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ความสัมพันธ์เชิงสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความสำนึกต่อสาธารณะและความสำนึกต่อท้องถิ่น ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ความสัมพันธ์เชิงสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความสำนึกต่อสาธารณะและความสำนึกต่อท้องถิ่น ที่เป็นตัวทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก มาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาทุนทางสังคมให้เพิ่มมากขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนอื่น ๆ ในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา การพัฒนาและเพิ่มทุนทางสังคม

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการศึกษาประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนตลาดสามชุกหรืออาศัยอยู่ในชุมชนตลาดสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 320 ครัวเรือน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมเอกสาร ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคม
2. แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคม
3. แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ
4. แนวคิดเกี่ยวกับความสำนึก
5. ข้อมูลชุมชนตลาดสามชุก
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคม

ผู้ศึกษาได้รวบรวมความหมาย แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ทุนทางสังคม ดังนี้

ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ (2547) กล่าวว่า การให้ความหมายทุนทางสังคมในประเทศไทยนั้นมีการให้ความหมายที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับมุมมองต่อมิติและสถานการณ์ของบุคคลนั้น ๆ และขึ้นอยู่กับ การนำทุนทางสังคมมาใช้ในแต่ละสถานการณ์ด้วย โดยส่วนมากทุนทางสังคมถูกมองผ่านแนวคิดเรื่องชุมชนในฐานะที่จะเป็นพลังในการประสานความร่วมมือโดยใช้ความสัมพันธ์ในการเป็นทุนสำคัญในการดำรงชีวิตในสังคม

สำหรับการให้ความหมายทุนทางสังคมในประเทศไทยนั้นมีที่มา 2 ลักษณะคือ 1) ที่มาจากปัจเจกบุคคล และ 2) ที่มาจากองค์กร สถาบัน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดเรื่องทุนทางสังคมของนักคิดในประเทศไทย

ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ (2547) กล่าวว่า นิธิ เอียวศรีวงศ์ เป็นคนแรกที่ใช้คำว่า “ทุนทางสังคม” เป็นครั้งแรกในบทความชื่อ ทุนทางสังคมและความเจริญ เมื่อปี พ.ศ.2532 โดยชี้ว่า ป่าคือทุนทางสังคม ปี พ.ศ.2537 เขียนบทความชื่อ “ต้นทุนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม” โดยกล่าวถึงทุนทางสังคมที่ต้องสูญเสียในกรณีการสร้างเขื่อนปากมูล ซึ่งถือว่าการใช้คำดังกล่าวก็คือ ทุนทางสังคมในปัจจุบัน งานทั้งสองชิ้นได้เชื่อมโยงให้เห็นถึงทุนทางสังคมที่เป็นสิ่งที่มีอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน โดยเฉพาะทรัพยากรธรรมชาติ ทุนทางสังคมดังกล่าวต้องมีการใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างถูกวิธี ไม่ใช่คนใดคนหนึ่งเป็นผู้ใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ นิธิได้กล่าวถึงทุนทางสังคมของสังคมไทยที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรม มีความสำคัญมาก และไม่ควรมองข้าม คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัวและเครือข่ายซึ่งมีบทบาทอย่างชัดเจนในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ ดังนั้นการศึกษาเรื่องทุนทางสังคมต้องเริ่มจากการมองหาทุนที่มีอยู่แล้ว และหาทางพัฒนาให้เข้มแข็งขึ้น

ประเวศ วะสี (2542) ได้ให้ความหมายของทุนทางสังคมคือ การที่คนมารวมกันเอาความดีมารวมกัน เอาความรู้มารวมกัน เรียกว่า เกิดทุนทางสังคมซึ่งนำไปสู่พลังทางสังคมที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ทุกอย่าง

อานันท์ กาญจนพันธ์ (2544) มองทุนทางสังคมมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมในด้าน การสงเคราะห์ การเพิ่มโอกาส การพิทักษ์สิทธิ การระดมทุนทางสังคมจะต้องมองพื้นฐานหลัก 3 ประการ คือ พื้นฐานทางความคิดและอุดมการณ์ของระบบสวัสดิการไทย พื้นฐานทางความคิดขององค์กรเอกชนอิสระในสังคมไทย และวิธีการสนับสนุนองค์กรเอกชนอิสระในการปรับเปลี่ยนบทบาทความสัมพันธ์ที่มีอยู่เดิมให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสมัยใหม่ กฎเกณฑ์ ความสัมพันธ์ทางสังคมในการตอบแทนกัน การใช้ประโยชน์ร่วมกัน ต่างก็เป็นรูปแบบของทุนทางสังคมซึ่งจะเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติตามสิทธิของตนอย่างเท่าเทียมกัน

อมรา พงศาพิชญ์ (2543) ให้ความหมายทุนทางสังคมว่า คือ ความสัมพันธ์ทางสังคมในแนวราบและแนวดิ่งระหว่างบุคคล สถาบัน หรือองค์กร ทั้งในรูปปัจเจก กลุ่ม และรูปเครือข่าย ทั้งนี้รวมค่านิยม บรรทัดฐานที่สังคมยึดถือ ซึ่งมีผลต่อวิถีชีวิตและวิถีการผลิตในระดับครอบครัว ชุมชน และประชาสังคม

อัมมาร สยามวาลา (2544) มองเรื่องทุนทางสังคมที่เป็นความสัมพันธ์ในชุมชน ซึ่งทำให้เกิดความไว้วางใจ และกลไกที่เป็นบรรทัดฐานการอยู่ร่วมกัน การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นระยะเวลานาน ทุนทางสังคมเป็นสิ่งที่เพิ่มขีดความสามารถให้ชุมชน ซึ่งเพิ่มหรือลดได้และไม่ใช่สิ่งที่ดีเสมอไป ทุนทางสังคมที่ไม่ดี เช่น ระบบอุปถัมภ์ เป็นสิ่งที่อยู่บนฐานความไม่เสมอภาคที่ต้องมีผู้มีอำนาจและผู้ที่ยังพึ่งพิงอยู่ ซึ่งต่างจากกลไกชุมชนที่อยู่บนพื้นฐานความเท่าเทียมกันต่างเชื้ออาศัยกัน

เสรี พงศ์พิศ (2547) ให้ความหมายทุนทางสังคม คือ ความสัมพันธ์ของผู้คนในหมู่บ้าน สัมพันธ์กันแบบพี่น้องที่ต้องการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไว้วางใจกัน เคารพนับถือให้เกียรติกัน มีความเสมอภาคกันในศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกันในทรัพยากรที่เป็นของส่วนรวม กล่าวคือ มองทุนทางสังคมจากความสัมพันธ์ทางสังคม โดยมองว่า ทุนของกองทุนหมู่บ้านเป็นทุนทางสังคมอย่างหนึ่ง การมีกองทุนหมู่บ้านเป็นสิ่งที่เอื้อให้เกิดทุนทางสังคมเพิ่มมากขึ้น โดยเงินไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ทำให้ชาวบ้านรวมตัว แต่เป็นผลพลอยได้มากกว่า

วรุฒิ โรมรัตนพันธ์ และคณะ (2546) ให้ความหมายว่า ทุนทางสังคมหมายถึง ค่านิยม วัฒนธรรมของประชาชน ความไว้วางใจระหว่างกัน เป็นชุดของความสัมพันธ์ที่อยู่บนความคาดหวังและค่านิยมร่วมกัน ทุนทางสังคมอาจมองในมิติของชีวิตในสังคมว่า คือการมีเครือข่ายสถาบัน นโยบาย จารีต ทุนทางสังคมสามารถเกิดจากภายนอกองค์กร ชุมชน หรือสังคมได้ด้วย ทุนทางสังคม อาจหมายถึง ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดได้จากการเรียนรู้ระหว่างบุคคล ในขณะที่ความไว้วางใจระหว่างกันอาจจะเกิดได้ ทั้งจากการเรียนรู้ความเชื่อมั่นศรัทธาของบุคคล ทำให้สามารถมองได้ว่าในระบบหรือกระบวนการทุนทางสังคม นั้น ระบบคิดของบุคคลหรือองค์กร อาจจะเกิดได้จากความเชื่อ ความศรัทธาหรือเกิดจากการเรียนรู้ระหว่างกันได้

ผาสุก พงษ์ไพจิตร (2544) ชี้ว่าขณะนี้ทรัพยากรธรรมชาติมีคุณค่าใหม่ในฐานะทุนทางสังคม ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมต้องหวงแหน และทุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม การมีชีวิตอยู่กับธรรมชาติเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญ

สินาด ศรีวรรณไชย (2546) ได้กล่าวว่า แนวคิดทุนทางสังคม (Social Capital) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม เนื่องจากการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างต่อเนื่อง ทำให้คนเราเกิดความไว้วางใจช่วยกันทำในสิ่งที่คนเดียวทำไม่ได้ หรือทำได้ยาก การ

ติดต่อสัมพันธ์ก็จะเกิดขึ้นกับกลุ่มคนที่มีความไว้วางใจกัน มีบรรทัดฐานการให้คุณค่าเหมือนกัน เป็นเครือข่ายกัน

ความสัมพันธ์ที่เป็นเครือข่ายกันนี้ ถือว่าเป็น “ทุน” เพราะเป็นปัจจัยที่สามารถก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทุนทางสังคมจึงเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมที่สามารถให้ประโยชน์แก่สังคมได้ ตัวอย่างของทุนทางสังคมที่มักถูกกล่าวถึงคือ ความเชื่อถือความไว้วางใจกัน (trust) เครือข่าย (network) และสถาบัน (institution) ซึ่งยังมีมากเท่าไรก็อาจเป็นผลดีในแง่ที่ว่า เกิดการเรียนรู้ รับรู้และส่งผ่านข้อมูลระหว่างกัน เกิดคุณค่าบางอย่างที่สามารถยึดโยงและยอมรับ ร่วมกันการศึกษาเรื่องทุนทางสังคมจึงนับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะจะทำให้เข้าใจถึงแหล่งที่มาของทุนทางสังคม รวมทั้งรูปแบบของทุนทางสังคม เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุนทางสังคมเพิ่มระดับที่สูงขึ้นและเพื่อใช้เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนต่อไป

ส่วนที่ 2 แนวคิดทุนทางสังคมในองค์กร

กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคมมีบทบาทในการนำเสนอแนวคิดทุนทางสังคมในประเทศไทยกับการพัฒนาชุมชนเป็นหลัก ภายหลังกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคมปิดตัวลง ทุนทางสังคมก็ยังคงพูดถึงอย่างต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็ได้ทำหน้าที่ผลักดันให้เกิดการพัฒนาทุนทางสังคมและมีการศึกษาทุนทางสังคมอย่างเป็นทางการและเป็นรูปธรรม สำหรับแนวคิดทุนทางสังคมในองค์กร มีดังนี้

1. กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund –SIF)

เป็นองค์กรที่จัดประกายแนวคิดเรื่องทุนทางสังคมให้เป็นที่รู้จักในวงการพัฒนาของประเทศไทย เนื่องจากธนาคารโลกเข้ามามีบทบาทในการเป็นองค์กรให้ทุนกับกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม

เอนก นาคะบุตร (2545) มองว่ายุทธศาสตร์ที่ธนาคารโลกนำมาใช้กับประเทศไทยไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในหลายเรื่อง จึงปฏิเสธการให้คำนิยามความหมายตามธนาคารโลกทั้งหมด โดยชี้ให้เห็นว่าระบบคุณค่าที่มีอยู่ในสังคมไทยที่ถือเป็นทุนทางสังคมที่มีมาอย่างยาวนาน ถือเป็นวิธีหนึ่งที่พยายามหลุดออกจากกรอบที่มีการแทรกแซงของธนาคารโลกและเป็นการผลักดันให้ระบบคิดที่

เชิดชูพลังกลุ่มคนในระดับฐานล่างของสังคมให้ได้รับความสำคัญ โดยใช้ให้เห็นพลังที่มีอยู่ในชุมชนฐานรากในช่วงวิกฤติ ได้แก่

1. จิตวิญญาณ ระบบคุณค่า สำนักท้องถิ่น ความภาคภูมิใจที่มีต่อฐานบ้านเกิด (Spirit Capital)

2. ทูทางปัญญา

3. ทรัพยากรมนุษย์

4. ทูทางทรัพยากรธรรมชาติ

5. การจัดการกองทุนสาธารณะชุมชน ที่เรียกว่า social fund เช่น ธนาคารข้าว สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น

2. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2547) ได้ให้ความหมายของทุนทางสังคมไว้ว่า หมายถึงสิ่งที่มีพลังอยู่ในสังคม เกิดจากการรวมตัว ร่วมคิดร่วมทำโดยคำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ ความเป็นอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมของไทย ความเป็นธรรมในสังคมและประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยมองแต่สังคมเรามองตั้งแต่ชุมชนย่อย ๆ ครอบคลุม จนถึงระดับประเทศ ซึ่งในกระบวนการที่จะทำให้เกิดทุนทางสังคมนั้นมีอยู่ 3 องค์ประกอบหลัก คือ

2.1 ทุนมนุษย์ ได้แก่ บุคคลทั่วไปและผู้นำทางสังคม ที่มีจิตสำนึกสาธารณะและมีบทบาทต่อการทำประโยชน์ต่อสังคม

2.2 ทุนที่เป็นสถาบัน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ และสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทสนับสนุนให้เกิดการรวมตัว ร่วมคิดร่วมทำในสังคม

2.3 ทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมภูมิปัญญาที่มีในสังคมไทยต่าง ๆ

แนวคิดทุนทางสังคมในต่างประเทศ

แนวคิดเรื่องทุนทางสังคม เป็นแนวคิดที่มีมานาน ไม่ใช่สิ่งใหม่ เพราะมนุษย์เห็นประโยชน์จากความสัมพันธ์เครือข่ายนี้มาตั้งแต่เริ่มมีสังคมของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม แนวคิดทุนทางสังคมเพิ่งก่อรูปในเชิงทฤษฎีเมื่อไม่นานมานี้ คือ เริ่มจากงานของ ปีแอร์ บูร์ดิเยอร์ (Pierre Boudieu) ในช่วงทศวรรษ 1970 แต่ไม่ได้รับความสนใจเท่ากับงานทางสังคมวิทยาชิ้นอื่นของเขา จนกระทั่งกลางทศวรรษ 1980ซึ่งเริ่มเป็นที่สนใจของนักวิชาการ

สาเหตุที่ทำให้แนวคิดเรื่องทุนทางสังคมในปัจจุบันได้รับความสนใจอย่างมากในสังคมตะวันตก โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา เนื่องจากความสัมพันธ์และพฤติกรรมทางสังคมของผู้คนเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากอดีต เกิดการเสื่อมถอยของความเป็นชุมชนทั้งในสังคมเมืองและในสังคมชนบท ความพึงพอใจส่วนบุคคลเป็นสิ่งสำคัญกว่าสิ่งอื่นใด ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมา คือ การหย่าร้าง ความไม่ต้องการมีบุตร อาชญากรรม เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันการศึกษาทางสังคมศาสตร์ก็มาถึงยุคที่ให้ความสนใจกับมิติทางวัฒนธรรมในการอธิบายพฤติกรรมทางสังคมของปัจเจกชนและสนใจประเด็นในเรื่องความใกล้ชิดสนิทสนม ความไว้วางใจ และลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยที่อาจจะไม่ได้เรียกว่า “ทุนทางสังคม” เสมอไป

ปีนวดิ ศรีสุพรรณ (2547) กล่าวว่า นักคิดที่ศึกษาเรื่องทุนทางสังคมและพัฒนาแนวคิดนี้อย่างจริงจัง เริ่มจากงานของ ปีแอร์ บูร์ดิเยอร์ (Pierre Bourdieu) งานของ เจมส์ โคลแมน (James Coleman) งานของ โรเบิร์ต พัทนัม (Robert Putnam) และงานของธนาคารโลก (World Bank) แต่แนวทางของแต่ละแนวทางแตกต่างกันอย่างชัดเจน บูร์ดิเยอ มีแนวคิดอย่างนักสังคมวิทยาในยุโรป ในขณะที่โคลแมนและพัทนัม พัฒนาแนวคิดในบริบทของสังคมและการเมืองของสหรัฐอเมริกา ส่วนงานของธนาคารโลก เน้นในเรื่องของการพัฒนาสถาบันที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจงานแรก ๆ เรื่องทุนทางสังคมที่พัฒนาโดยบูร์ดิเยอ นั้น มีความสอดคล้องกับแนวคิดของมาร์กซิสม์ คือให้ความสนใจต่อปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงทรัพยากรและการพยายามดำรงรักษาอำนาจ แต่งานเรื่องทุนทางสังคมที่พัฒนาโดยโคลแมนนั้น สนใจในพฤติกรรมการตัดสินใจของปัจเจกชนที่มุ่งประโยชน์ส่วนตน ส่วนงานของพัทนัม ได้สร้างและพัฒนาแนวคิดว่าการเข้าสมาคมและการร่วมกิจกรรมในสังคมเป็นพื้นฐานของการหลอมรวมสังคมและความกินดีอยู่ดีของสังคม

ปีแอร์ บูร์ดิเยอร์ (Pierre Bourdieu) (1983) ได้ให้คำนิยามแนวคิดทุนทางสังคมว่าเป็น

“การนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่จริงหรือที่มีศักยภาพมารวมเข้าด้วยกัน โดยเชื่อมต่อกับเรื่องของการเป็นสมาชิกในเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์เชิงสถาบันซึ่งมีมากน้อยต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสนิทสนมคุ้นเคยกัน ซึ่งจะทำให้คนที่เป็สมาชิกมีทุนเป็นของตนเองร่วมกันไว้เป็นฐานสนับสนุน”

ทุนทางสังคมของบัวร์ดิเยอร์ ได้เชื่อมโยงไปยังเรื่องของทุนวัฒนธรรมด้วย เขากล่าวถึงทุนทางสังคมว่าเป็น “การเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน” ที่มีบทบาทในการผลิตซ้ำทางชนชั้น เขาบอกว่าในทุนทางเศรษฐกิจนั้นมีเรื่องทุนทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ในคลับที่มีชื่อเสียงมีการใช้ทุนทางสังคมเป็นเครื่องมือสร้างทุนทางสังคมเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมไม่ได้เป็นลักษณะของสังคมทั้งหมด แต่เป็นเกณฑ์ที่เกิดขึ้นจากชนชั้นที่แตกต่างกันหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ทุนทางสังคมเป็นเครื่องมือของอำนาจ กล่าวคือ การใช้คำว่า “ทุน” เป็นสัญญาณให้เกิดเจตนาที่จะแสดงให้เห็นที่มาของอำนาจที่แตกต่างกันและมีเจตนาที่จะเชื่อมโยงการวิเคราะห์วัฒนธรรมกับเรื่องทางด้านเศรษฐศาสตร์

ในเรื่องของการปฏิบัติการทางแนวคิดของบัวร์ดิเยอร์นั้น ทุนทางสังคมเป็นเหมือนเครื่องมือซึ่งเน้นการมองเรื่องผลประโยชน์ที่เพิ่มมากขึ้นในปัจเจกบุคคล จากการทำดีกับกลุ่มที่ตนเข้าไปสร้างความสัมพันธ์และเน้นเรื่องการคำนึงถึงโครงสร้าง ความสามารถทางสังคมอย่างรอบคอบโดยมีเป้าหมายในการสร้างทรัพยากร ทั้งนี้ การนิยามของบัวร์ดิเยอร์สร้างความชัดเจนว่าทุนทางสังคมนำไปสู่ 2 เรื่อง คือ หนึ่ง ความสัมพันธ์ทางสังคมโดยตัวมันเองนั้นยอมให้ปัจเจกอ้างสิทธิการเข้าถึงทรัพยากรซึ่งถูกครอบครองโดยสมาคมของพวกเขา และสอง การสร้างทุนทางสังคมนำเข้าสู่กระบวนการทางเศรษฐกิจได้

เจมส์ โคลแมน (James S. Coleman) (1976) ได้อธิบายทุนทางสังคมในฐานะที่เป็นตัวเชื่อมประสานการจัดระเบียบหรือการจัดองค์กร สมาคม เขาเชื่อว่า ทุนทางสังคม มีอยู่ในโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมาตั้งแต่ดั้งเดิม ซึ่งทำให้การกระทำที่โยงโยในสังคมของแต่ละคนดูง่ายขึ้น เช่น พ่อค้าในตลาดเมืองไคโรจะมีการให้ข้อมูลลูกค้าแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการถ้อยทีถ้อยอาศัย หรือการเอื้อประโยชน์ต่อกัน ซึ่งเป็นเกณฑ์ของความสัมพันธ์ทางสังคมที่เป็นความพอใจร่วมกัน การสื่อสารและการรับรองต่างๆ จะเกิดขึ้นในเครือข่ายทางสังคม นั่นคือ โคลแมนเห็นว่า ทุนทางสังคมสามารถมีลักษณะของผลประโยชน์สาธารณะได้

ทั้งนี้ โคลแมนให้คำจำกัดความ “ทุนทางสังคม” โดยอธิบายผ่านหน้าที่ของมันว่าเป็นความหลากหลายในส่วนที่เป็นเอกภาพที่ปรากฏอยู่จริง ซึ่งมีจุดรวมของสองสิ่งอยู่ด้วย กล่าวคือ มัน

รวมถึงกฎเกณฑ์โครงสร้างทางสังคมและเอื้อให้การกระทำของตัวกระทำภายใต้โครงสร้างนั้นง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นคนหลายคนหรือกลุ่มคนที่ร่วมมือกัน

นอกจากนี้ โคลแมนยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของทุนทางสังคมในฐานะที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดทุนมนุษย์ เขากล่าวว่า สังคมที่ขาดทุนทางสังคมจะเห็นได้จากการที่มีนักเรียนมัธยมปลายต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน ซึ่งการสร้างทุนทางสังคมต้องเริ่มจากครอบครัวที่มีส่วนสำคัญในการให้การศึกษาต่อบุตร

เจมส์ โคลแมน (James S. Coleman) (1998) ได้อธิบายว่าทุนทางสังคมเป็นชุดของความสัมพันธ์ (Sets of Relationships) ระหว่างคน เป็นความสัมพันธ์ที่มีผลมาจากความตั้งใจบนพื้นฐานของความคาดหวังในสิ่งที่ต้องใช้ร่วมกัน (Common) เป็นชุดของการมีค่านิยมร่วมกัน (Set of Shared Values) และการมีสำนึกของความไว้วางใจ (Sense of Trust) ระหว่างกัน สิ่งเหล่านี้ถือเป็นโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างคนสองคนหรือมากกว่าที่ได้แสดงออกมา และส่งผลดีต่อกิจกรรมที่ได้กระทำในมิติดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่าทุนทางสังคมนั้นเป็นโครงสร้างทางสังคมที่เกิดขึ้นกับปัจเจกบุคคลในองค์กรและในทางตรงกันข้าม ในที่ที่มีทุนทางสังคมอ่อนแอ ก็จะมีปรากฏการณ์ของความขัดแย้งกันในการมีค่านิยมและการขาดซึ่งความไว้วางใจระหว่างกัน (Conflicting Values and Lack of Trust)

โรเบิร์ต พัทนัม (Robert Putnam) (1993) เป็นบุคคลที่ทำให้ความคิดเรื่องทุนทางสังคมเป็นที่นำไปสู่การถกเถียงในปัจจุบัน เขาเห็นว่า ทุนทางสังคมประกอบด้วย ความไว้วางใจ (trust) บรรทัดฐาน (norm) และ เครือข่าย (network) ซึ่งจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อความร่วมมือนั้นมีการสัมพันธ์ เชื่อมโยงและมีความไว้วางใจกันโดยพัทนามได้ใช้ทุนทางสังคมในการอธิบายการทำให้เกิดประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เขาได้ทำการศึกษาหมู่บ้านในอิตาลีตอนใต้ในช่วงปีทศวรรษ 1970 เขาอธิบายว่าภายในกลุ่มหนึ่ง มีสิ่งยึดโยง (bonding) ระหว่างสมาชิกในกลุ่มอยู่ซึ่งถือเป็นความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดทุนทางสังคมภายในกลุ่มนั้นๆ ในกลุ่มเหล่านั้นก็จะมี การติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มอื่นเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มให้เกิดขึ้น (bridging) ก็คือลักษณะของการสร้างเครือข่ายนั่นเอง ซึ่งเราสามารถนำทุนทางสังคมในกลุ่มและเครือข่ายนี้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ต่างๆ เพื่อสร้างสรรค์ประชาสังคมอันจะนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยให้เกิดขึ้น

พัทธน์ได้เชื่อมโยงให้เห็นถึงความสำคัญของการตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่แต่ละคนมีต่อสังคมของตน โดยมีจิตมุ่งมั่นที่จะเข้าไปช่วยในกิจการสาธารณะต่างๆ ซึ่งเรียกลักษณะนี้ว่า “Civic Engagement” ซึ่งมีความหมายว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาชน/พลเมืองหรือตัวแทนที่เขาไว้วางใจให้ใช้อิทธิพล เข้าไปมีส่วนร่วม และควบคุมเรื่องของส่วนรวม หรือกล่าวโดยทั่วไปว่า Civic Engagement นำไปสู่ทุนทางสังคมและความสำเร็จทางการพัฒนาผ่านช่องทางการมีปากเสียงของประชาชน ผ่านตัวผู้แทนประชาชน และการรับผิดชอบ

แนวคิดเรื่อง Civic Engagement คล้ายคลึงกับเรื่อง จิตสำนึกสาธารณะหรือจิตสำนึกรวมหมู่ และเมื่อหันกลับมามองในแบบของไทย การที่จะเข้าใจ Civic Engagement ได้นั้น สามารถกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องของความตั้งใจ หากไม่มีใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำใด ก็ยากที่จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ดีได้

แนวคิดทุนทางสังคมของธนาकर โลก (2543) ธนาकर โลกได้กล่าวถึงทุนทางสังคมว่าเป็นสถาบัน (Institutions) ความสัมพันธ์ (Relationships) และบรรทัดฐาน/จารีต (Norms) ซึ่งมีลักษณะที่เป็นทั้งคุณภาพและปริมาณของการปฏิสัมพันธ์กันของคนในสังคม ทุนทางสังคมไม่ใช่เกิดได้ในสถาบันทั้งหมดของสังคม แต่เป็นกาวที่เชื่อมสถาบันเหล่านั้นเข้าด้วยกัน บรรทัดฐาน จารีต และความสัมพันธ์ในสังคมเป็นสิ่งที่ฝังอยู่ใน โครงสร้างของสังคมซึ่งสามารถทำให้ผู้คนเกิดความร่วมมือเพื่อเป้าหมายที่ปรารถนาสูงสุด นอกจากนั้น ทุนทางสังคมอาจถูกมองในลักษณะที่เป็นเจตนาดีและคุณค่าที่เกิดจากการดำเนินงานระหว่างคนภายในชุมชนและความช่วยเหลือในด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาจากภายนอกชุมชน

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบแนวคิดทุนทางสังคมของโคลแมน บุรีดิเยอร์ พัทธัมและธนาคารโลก

Title	บุรีดิเยอร์	โคลแมน	พัธัม	ธนาคารโลก
ปีที่เริ่มแนวคิด	1970-1980s	1980s	1970-1993	1990-1993
พัฒนาการแนวคิดจาก	มาร์กซิสต์	เศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก	เดอ ทอกเกวิลล์ (De Tocqueville)	พัธัมและโคลแมน งานวิจัยของธนาคารโลก
ความหมาย	ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มทางสังคม	บรรทัดฐาน ความไว้วางใจระหว่างกัน เครือข่ายทางสังคม การจัดระเบียบสังคม	ความไว้วางใจ บรรทัดฐาน และเครือข่ายนำไปสู่การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร	สถาบัน ความสัมพันธ์ กฎเกณฑ์ที่กำหนดการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม
ประโยชน์ของแนวคิด	ชี้เรื่องอำนาจในสังคมจากความสัมพันธ์ระหว่างทุนต่างๆ ในสังคม	ประยุกต์กับเรื่องเศรษฐกิจและการพัฒนามนุษย์	พัฒนาประชาธิปไตย (มีการอธิบายในเรื่อง ศก. ด้วย)	พัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาที่ยั่งยืน

ที่มา : ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ (2547: 44)

จากตารางที่ 1 อธิบายได้ว่า แนวคิดเรื่องทุนทางสังคมของโคลแมน บุรีดิเยอร์ พัทธัม และธนาคารโลก นั้นกล่าวถึงความสัมพันธ์ทางสังคม แต่ก็มีที่มาของการใช้แนวคิดแตกต่างกัน และการนำแนวคิดไปใช้ประโยชน์หรือการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ทุนทางสังคมถูกให้คำนิยามความหมายไปตามตัวกระทำ บทบาท และสถานการณ์ที่แต่ละคนต้องการวิเคราะห์และนำไปใช้ประโยชน์

อย่างไรก็ตาม แม้แนวคิดทุนทางสังคมจะถูกนำไปใช้ในด้านบวก หรือเป็นการนำด้านบวกของแนวคิดทุนทางสังคมมาใช้ประโยชน์ แต่แนวคิดทุนทางสังคมก็ยังมีผลในแง่ลบบ้าง ซึ่งในการ

พิจารณาในแง่ลบนี้สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ทูตทางสังคมในแง่ลบ และส่วนที่ 2 ข้อบกพร่องของแนวคิดทุนทางสังคม โดยสรุป ดังนี้

ส่วนที่ 1 ทูตทางสังคมในแง่ลบ คือ ด้านมืดของทุนทางสังคม ยกตัวอย่างเช่น ทูตทางสังคมในกลุ่มมาเฟีย นักค้ายา หรือกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่รวมตัวกันทำผิด โดยเฉพาะมีการมองกันว่ากลุ่มผู้ก่อการร้ายกลุ่มที่มีทุนทางสังคมอยู่สูง

ตัวอย่างผลด้านลบของทุนทางสังคม ตามความเห็นของ พอร์เตส (Portes,1998) ว่า การศึกษาวิจัยในปัจจุบันมีการระบุผลในแง่ลบของทุนทางสังคมไว้ 4 แนว คือ

1. ทุนทางสังคมทำให้เกิดการกีดกันคนภายนอก: สมาชิกกลุ่มบางคนอาจจะใช้สายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นขัดขวางไม่ให้คนอื่นเขาถึงกลุ่มตน
2. การอ้างสิทธิ์ในการเป็นสมาชิกกลุ่มทำให้ขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของกลุ่ม : ความใกล้ชิดในกลุ่มหรือชุมชนอาจมีสมาชิกในกลุ่มเป็นตัวขัดขวางการทำธุรกิจของกลุ่ม
3. การมีทุนทางสังคมที่เข้มแข็ง ทำให้เกิดความเข้มงวดต่อเสรีภาพส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อบกพร่องของแนวคิดทุนทางสังคม พอล ฟรานซิส (Paul Francis) (2002) เห็นว่าจุดอ่อนของแนวคิดทุนทางสังคม มีดังนี้

1. แม้แนวคิดทุนทางสังคมจะมีลักษณะเป็นสหสาขา แต่กลับบั่นทอนทฤษฎีทางสังคมวิทยาทั้งหมดให้เป็นตัวแปรเดียว
2. แนวคิดทุนทางสังคมมีลักษณะเป็นการอุปมาอุปไมยในเชิงเศรษฐศาสตร์ โดยอิงกับคำว่า “ทุน” การทำหน้าที่ของแนวคิดเป็นการตอบคำถามผ่านแนวเศรษฐศาสตร์อาจจะไม่ช่วยให้เกิดความเข้าใจบรรทัดฐานทางสังคมและความสัมพันธ์ทางสังคมได้ เนื่องจากความสัมพันธ์ทางสังคม บรรทัดฐานทางสังคม และสถาบันทางสังคมต่างมีความสำคัญในฐานะของทุนและมีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งต่างจากรูปแบบของทุนอื่นๆ ปฏิบัติการต่างๆ ผ่านแนวคิดนี้อาจเป็นทางสองแพร่งได้

3. แนวคิดทุนทางสังคมยังขาดการพิจารณาที่เพียงพอในการให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจ

4. การใช้แนวคิดทุนทางสังคมในฐานะเป็นแนวคิดชุมชนเป็นเพียงการคิดตามประชานิยม โดยมีการนำมาใช้เพื่อที่จะควบคุมกลุ่มคนบางกลุ่ม

ประเภทของทุนทางสังคม

ปีทมาวดี โพนนกุล ชูชุกิ (2547) ได้แบ่งประเภททุนทางสังคมไว้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ทุนทางสังคมภายใน (Cognitive social capital) มีลักษณะที่มองไม่เห็นและประเมินได้ยาก เพราะมันอยู่ในจิตใจของเรา ทุนทางสังคมแบบนี้จะเกี่ยวพันกับเรื่องของความรู้สึกลึกซึ้ง จิตใจ ความเชื่อ ทศนคติ เช่น ความเชื่อถือไว้วางใจกัน (Trust) คุณค่าร่วมกัน (Share values) ความเกื้อกูลกัน (Reciprocity)

2. ทุนทางสังคมภายนอก (Structural social capital) มีลักษณะที่มองเห็นและประเมินได้ง่ายกว่า เข้าใจได้ง่ายกว่าประเภทแรก เพราะทุนทางสังคมประเภทนี้เกี่ยวพันกับบทบาท พฤติกรรม การกระทำหรือความสัมพันธ์ที่เราสร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของเครือข่าย สายสัมพันธ์ อุปถัมภ์ หรือจะเป็นเครือข่าย องค์กร ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ องค์กรปกครองท้องถิ่น ชมรม เป็นต้น รวมถึงสถาบันในรูปแบบของกฎของการเล่นเกม (Rule of the game) เช่น กฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย รัฐธรรมนูญ

ดังนั้น ทุนทางสังคมภายนอกจะปรากฏในหลายระดับ หลายรูปแบบ ในสังคมชนบท ทุนทางสังคมอาจปรากฏในรูปครอบครัว เครือญาติ สายสัมพันธ์อุปถัมภ์ ชุมชน หมู่บ้าน องค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มองค์กรชาวบ้าน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น ในสังคมเมือง ทุนทางสังคมอาจปรากฏในรูปแบบของครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ชมรม สมาคม จนถึงระดับประเทศ เช่น กลุ่มสหภาพยุโรป องค์กรภาคเอกชนที่มีสมาชิกในหลายประเทศ เช่น กรีนพีซ เป็นต้น

ทุนทางสังคมทั้งสองประเภทมีความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน เช่น ความไว้วางใจ (ทุนทางสังคมภายใน) ทำให้สามารถตั้งกลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น ในสังคมเมือง

(กลุ่ม/องค์กรซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่ปรากฏภายนอก) ขึ้นมาได้ ถ้ากลุ่มออมทรัพย์สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี ก็จะเป็นการเน้นย้ำว่า ความเชื่อถือไว้วางใจระหว่างกันเป็นเรื่องที่ดี เพราะทำให้ได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นด้วย ชาวบ้านก็มีแนวโน้มที่จะเชื่อถือไว้วางใจกันมากขึ้น

นอกจากนี้ ทุนทางสังคมยังสามารถแบ่งตามระยะความใกล้ชิดหรือระยะห่างของสถานการณ์ได้อีกด้วย โดยสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ (ปัทมาวดี โพชนุกูล ชูชุกี, 2547)

1. ทุนทางสังคมที่เป็นกาวเชื่อมบุคคล (Bounding social capital) เป็นทุนทางสังคมที่เชื่อมโยงระหว่างบุคคลในครอบครัว เพื่อนสนิท เครือญาติและเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิด บุคคลเหล่านี้อยู่ภายใต้สังคมแวดล้อมเดียวกัน จะมีความเหมือนกันภายในกลุ่ม และเกิดเอกลักษณ์เฉพาะขึ้นมา

2 ทุนทางสังคมที่เป็นสะพานเชื่อมบุคคล (Bridging social capital) เป็นทุนทางสังคมที่เชื่อมโยงระหว่างบุคคลในระยะห่างกว่าประเภทแรก เช่น คนรู้จัก เพื่อนร่วมงาน เป็นทุนทางสังคมที่ทำให้เกิดการรวมคนที่แตกต่างเข้ามา เกิดเอกลักษณ์และการแลกเปลี่ยน ที่มีขอบเขตกว้างขวางกว่าประเภทแรก

3. ทุนทางสังคมที่เชื่อมร้อยบุคคลต่างกลุ่ม (Liking social capital) หมายถึง ทุนทางสังคมที่เชื่อมระหว่างบุคคลที่อยู่ภายใต้สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ต่างระดับกัน เช่น เจ้าของที่ดินกับผู้เช่าที่ดิน เป็นความสัมพันธ์ในแนวดิ่งที่ต่างจากความสัมพันธ์ตามแนวราบดังเช่นประเภทที่ 1 และ 2

การเปรียบเทียบทุนทางสังคมกับทุนประเภทอื่น

วรวิภา โรมรัตนพันธ์ (2548) กล่าวว่า หากพิจารณาความเชื่อพื้นฐานและประโยชน์เกี่ยวกับทุนทางสังคม จะเห็นได้ว่า ทุนทางสังคมมีลักษณะและคุณสมบัติที่ความแตกต่างไปจากทุนประเภทอื่นๆ อย่างไรก็ตาม เกี่ยวกับเรื่องนี้มีนักวิชาการจำแนกและเปรียบเทียบระหว่างทุนประเภทอื่นๆ กับทุนทางสังคมเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นไว้ดังนี้

Colman (1998 อ้างใน วรวิภา โรมรัตนพันธ์, 2548) อธิบายถึงรูปแบบของทุนทางสังคมว่ามีลักษณะเหมือนและต่างจากทุนอื่นๆ ดังนี้

1. ทูทางสังคมเหมือนกับรูปแบบของทุนอื่นๆ คือ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดผลดี ทำให้งานมีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุเป้าหมายสูงสุด

- ทูทางสังคมเหมือนกับทุนทางกายภาพ และทุนมนุษย์ แต่อาจจะไม่สามารถทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์ และอาจใช้ได้กับงานบางอย่าง

- บางรูปแบบของทุนทางสังคมอาจจะสะดวกในการนำไปใช้ แต่ไม่มีประโยชน์ หรือบางครั้งอาจเป็นอันตรายต่อการปฏิบัติ

2. ทูทางสังคมไม่เหมือนกับทุนทางกายภาพ และทุนมนุษย์ ซึ่งทุนทางสังคมจะอยู่ในรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำด้วยตนเอง

- ทูทางสังคมจับต้องไม่ได้ เหมือนสิ่งก่อสร้าง ถนน

- ทูทางสังคมไม่ใช่คุณสมบัติส่วนบุคคล เช่น การศึกษา ทักษะ

- ทูทางสังคมเป็นการเปลี่ยนความเชื่อ ทำทีของคน

นอกจากนี้ Coleman ยังอธิบายลักษณะทุนอื่นๆ ที่มีความหมายและมีความคงรูปไม่เปลี่ยนแปลงไปมาง่ายเหมือนทุนอื่นๆ ที่มีความหมายและลักษณะที่ใกล้เคียงกัน คือ

1. ทุนทางกายภาพ (Physical Capital) สามารถจับต้องได้ วัดได้ และมีความคงรูปไม่เปลี่ยนแปลงไปมาง่ายเหมือนทุนอื่นๆ (stable) เมื่อลดลงก็สามารถวัดได้

2. ทุนมนุษย์ (Human Capital) สามารถจับต้องได้น้อยกว่าทุนทางกายภาพ แต่ก็ยังสามารถวัดได้ ค่อนข้างคงรูปไม่เปลี่ยนแปลงไปมาง่ายเหมือนทุนอื่นๆ และสามารถทำให้เพิ่มหรือลดได้

3. ทุนทางสังคม (Social Capital) ไม่สามารถจับต้องได้ สามารถทดแทนกันได้ (Fungible) โดยขึ้นอยู่กับว่าบริบทเป็นอย่างไร และจะวัดอย่างไร

Lockwood (1996 อ้างใน วรวิทย์ โรมรัตนพันธ์, 2548) ได้อธิบายลักษณะที่แตกต่างระหว่างทุนทางสังคมกับทุนอื่นๆ ว่าทุนทางสังคมนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างคน มากกว่าที่จะมองถึงความเป็นเจ้าของความรู้ หรือตัวเงินดังนั้น ทุนทางสังคมจึงเป็นการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างคนและความสัมพันธ์นี้จะนำไปสู่ชุดของความคาดหวังระหว่างกัน ชุดของการมีค่านิยมร่วมกัน และสำนึกของความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (set of expectations, a set of shared values, and a sense of trust)

วรุฒิ โรมรัตนพันธ์ (2548) สรุปว่า อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในประเด็นเหล่านี้ได้ง่ายขึ้น อาจจะต้องมีคำอธิบายเกี่ยวกับทุนทางสังคมเพิ่มเติมดังนี้

1. การที่จะกำหนดให้ทุนประเภทต่างๆ อาทิ ทุนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติทุนที่เป็นวัฒนธรรม ทุนที่เป็นภูมิปัญญาความรู้ ทุนที่เป็นตัวเงิน วัสดุอุปกรณ์หรือความช่วยเหลือทางวิชาการ ที่มาจากภายนอก เป็นทุนทางสังคมนั้น อาจจะทำให้เกิดความสับสนขึ้นได้ ในกรณีที่บางครั้งบางพื้นที่ ทุนที่กล่าวมานี้ไม่สามารถเอื้อประโยชน์ให้แก่ชุมชนได้อย่างแท้จริง อาทิ มีทรัพยากรป่าไม้ แต่ชุมชนไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ มีทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ความรู้ แต่ชุมชนนำมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ ในลักษณะเช่นนี้ ก็จะทำให้บางคนสงสัยว่า แล้วเมื่อใดที่ทุนเหล่านี้จะเป็นทุนทางสังคม หรือไม่ใช่ทุนทางสังคม ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจน หากจะมีการนิยามศัพท์ขึ้นมาเพื่อรองรับกับปรากฏการณ์ดังกล่าว โดยเพิ่มคำว่า “ทุนสาธารณะ หรือทุนของสังคม” ก็อาจจะทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนว่าทุนทั้งหลายทั้งปวงที่เข้ามาสู่ชุมชน และสามารถเอื้อประโยชน์ให้แก่ชุมชนได้ สมาชิกทุกคนหรือส่วนใหญ่ในชุมชนสามารถเข้าถึง หรือสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้ก็จะถือว่า ทุนนั้นเป็นทุนสาธารณะหรือทุนของสังคม แต่หากไม่ใช่ในเงื่อนไขดังกล่าว ทุนเหล่านั้น ก็ไม่ใช่ทุนสาธารณะ หรือทุนของสังคม

2. ส่วนคำว่าทุนทางสังคม ก็ให้จำกัดอยู่ในความหมายเฉพาะเหมือนเดิม นั่นก็คือ เป็นความสัมพันธ์ของบุคคลที่อยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจกันมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ต่างตอบแทนกัน เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกัน และจะต้องเป็นความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับหลักศีลธรรมและความดีงามของสังคมมารองรับด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ ทุนทางสังคมจึงเป็นกระบวนการที่จะก่อให้เกิดทุนสาธารณะหรือทุนของสังคม เพราะหากความสัมพันธ์ของคนเป็นไปด้วยดี คนก็จะสามารถใช้ความสัมพันธ์ระหว่างกันปรับเปลี่ยนเอาทุนต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนได้ อาทิ เปลี่ยนเอาเงินทุนของแต่ละคนมาเป็นทุนของกลุ่มออมทรัพย์ที่สามารถให้สมาชิกที่เดือดร้อนกู้ยืมได้ เปลี่ยนเอาป้าธรรมชาตินมาเป็นป่าชุมชน ที่สมาชิกทุกคนสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์พร้อมๆ กันมีการดูแลรักษาได้ มีการเปลี่ยนเอาแรงงานของแต่ละคน มาเป็นการเอาแรงช่วยเหลือกันได้ เปลี่ยนเอาความรู้ความสามารถในตัวมนุษย์แต่ละคน มาเป็นคณะกรรมการชุมชนช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนได้ อย่างนี้เป็นต้น

จากการศึกษา ความหมาย และ แนวคิดที่เกี่ยวกับทุนทางสังคม สรุปได้ว่า การให้ความหมายทุนทางสังคมในสังคมไทย โดยส่วนมากแล้วถูกมองผ่านแนวคิดเรื่องชุมชนในฐานะที่

เป็นพลังในการประสานความร่วมมือโดยใช้ความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นสำคัญ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ให้ความหมายของทุนทางสังคมว่าเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ทางสังคมทั้งในระดับปัจเจกชน ครอบครัว ชุมชน กลุ่มและองค์กรเครือข่าย ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความคาดหวัง ค่านิยม วัฒนธรรมและจารีตประเพณีร่วมกัน มีความไว้วางใจกันและตอบแทนซึ่งกันและกัน ที่ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและการสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยทุนทางสังคมประกอบด้วย ความไว้วางใจ เชื่อใจ ความสมานฉันท์ ความเอื้ออาทร ความร่วมมือร่วมใจ ความสนับสนุนและความช่วยเหลือ ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน การมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน และการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคม

ผู้ศึกษาได้รวบรวมความหมาย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์เชิงสังคม ดังนี้

ณรงค์ เส็งประชา (2538: 64) ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคมว่า หมายถึง สภาวะที่มนุษย์ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ได้มีการกระทำต่อกันเพื่อก่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมาย โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ มีการติดต่อหรือมีการกระทำซึ่งกันและกันทั้งโดยตรงและโดยอ้อม การติดต่อและการกระทำนั้นมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ลักษณะการติดต่อสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกันและยาวนานจะก่อให้เกิดผลแห่งความสัมพันธ์ขึ้น และประการสำคัญคือการติดต่อสัมพันธ์ต้องอยู่บนบรรทัดฐานทางสังคม จึงจะเป็นผลดีต่อความสัมพันธ์นั้น

อุทัย หิรัญโต (2526:233) ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคมว่าหมายถึง ความสัมพันธ์ของคนในสังคมที่มีการติดต่อสัมพันธ์กันในด้านต่างๆ ความสัมพันธ์เป็นไปอย่างมีหลักเกณฑ์หรือเป็นไปในแนวทางที่กฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีที่กำหนดไว้ หรือเป็นไปตามสิทธิและหน้าที่หรือสถานภาพซึ่งเป็นเรื่องที่สังคมกำหนดขึ้นเช่นเดียวกัน ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นผลให้แต่ละฝ่ายมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสำคัญๆของกันและกัน

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2528:251-252) กล่าวว่า ความสัมพันธ์เชิงสังคมนั้นบุคคลหลายๆคน ติดต่อกันและสัมพันธ์กันจนกลายเป็นสังคมขึ้น บุคคลเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สังคมมีบรรทัดฐาน ค่านิยม สถานภาพและบทบาทซึ่งเป็นพื้นฐานของโครงสร้างทางสังคมที่ควบคุมความประพฤติของ

บุคคลในสังคม นอกจากโครงสร้างของสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในสังคมด้วยเหมือนกัน การศึกษาพฤติกรรมของบุคคลกับสังคมมีความสัมพันธ์กัน สามารถศึกษาได้จากโครงสร้างของสังคมและการกระทำซึ่งกันและกัน

พจนานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2524:360) กล่าวว่าความสัมพันธ์เชิงสังคมเป็นความสัมพันธ์หรือการติดต่อเกี่ยวข้อกันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มอันเป็นผลให้แต่ละฝ่ายต่างเข้ามามีส่วนในการปรับปรุงหรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสำคัญๆของกันและกัน คำนี้มักใช้ในความหมายเดียวกับกับคำว่า การกระทำระหว่างกันเพื่เน้นถึงอิทธิพลที่มีต่อกันและกันของหน่วยต่างๆในระบบสังคม

จากการศึกษาความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคม สรุปได้ว่าความสัมพันธ์เชิงสังคมหมายถึงสถานะที่คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีการติดต่อระหว่างกันและมีการกระทำซึ่งกันและกันโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน มีลักษณะการติดต่อที่ต่อเนื่อง ยาวนานซึ่งจะก่อให้เกิดผลแห่งความสัมพันธ์ขึ้น ถือว่าเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อกันและกัน เป็นผลทำให้เกิดกลุ่มชุมชนและสถาบันในสังคม สำหรับการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษา ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสังคมในเรื่องของความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวซึ่งถือเป็นสถาบันทางสังคมที่เล็กที่สุด ความสัมพันธ์ของครอบครัวกับเครือข่าย และความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน ซึ่งเมื่อเชื่อมโยงกับแนวคิดทุนทางสังคม(Social Capital) จะเห็นได้ว่า ทุนทางสังคม เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม เนื่องจากการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างต่อเนื่อง ทำให้คนเรากเกิดความไว้วางใจช่วยกันทำในสิ่งที่คนเดียวทำไม่ได้ หรือทำได้ยาก การติดต่อสัมพันธ์มักจะเกิดขึ้นกับกลุ่มคนที่มีความไว้วางใจกัน มีบรรทัดฐานการให้คุณค่าเหมือนกัน เป็นเครือข่ายกัน นอกจากนั้น นิธิ เอียวศรีวงศ์ (อ้างในสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2551) ได้กล่าวถึงทุนทางสังคมของสังคมไทยที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรม มีความสำคัญมาก และไม่ควรมองข้าม คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัวและเครือข่ายซึ่งมีบทบาทอย่างชัดเจนในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ ดังนั้นการศึกษาเรื่องทุนทางสังคมต้องเริ่มจากการมองหาทุนที่มีอยู่แล้ว และหาทางพัฒนาให้เข้มแข็งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

ผู้ศึกษาได้รวบรวมความหมาย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ดังนี้

สมเกียรติ วันทะนะ(ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของอำนาจว่า หมายถึง ความเป็นไปได้ที่บุคคลจะทำให้เจตนากรรมของตนบรรลุผลได้เมื่อเขาสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ไม่ว่าจะมีการต่อต้านหรือไม่และไม่จำกัดว่าความเป็นไปได้นี้จะเกิดจากสาเหตุหรือรากฐานมาจากอะไร ซึ่งคำนิยามนี้ประกอบด้วยสาระสำคัญ 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 อำนาจที่พูดถึงในที่นี้ละไว้ในฐานที่เข้าใจว่าเป็นอำนาจทางสังคม (Social Power) ของมนุษย์ ดังนั้นจึงเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์มีความสัมพันธ์กันเท่านั้น นั่นคือต้องเกิดขึ้นจากการที่คนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีความสัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคมของมนุษย์นั้นเป็นเรื่องที่ไม่จริงยั่งยืน เมื่อบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมของความสัมพันธ์ดังกล่าวเปลี่ยนไป ความสัมพันธ์เชิงอำนาจก็จะเปลี่ยนไปด้วย อำนาจจึงมิใช่สิ่งของ (not a thing) แต่เป็นความสัมพันธ์ (a relationship) ที่ดำรงอยู่ชั่วขณะและอาจเปลี่ยนแปลงได้ทุกเมื่อ

ส่วนที่ 2 การที่คนเรามีความสัมพันธ์กันนั้น บุคคลที่มีอำนาจเหนือคนอื่นคือคนที่สามารถทำให้ความต้องการหรือเจตนากรรมของตนบรรลุผลได้

ส่วนที่ 3 ในความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่บุคคลมีต่อกันนั้น อาจมีความพยายามต่อต้าน หรือขัดแย้งจากผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าหรือผู้ที่รับผลของอำนาจหรือไม่ก็ได้ การต่อต้านหรือขัดแย้งมิใช่คุณสมบัติสำคัญที่จะบ่งชี้เรื่องของอำนาจ トラバใดที่การต่อต้านหรือขัดแย้งไม่ประสบผลสำเร็จ คนที่ต่อต้านหรือขัดแย้งประสบผลสำเร็จก็จะกลายเป็นคนที่มีอำนาจแทน

ส่วนที่ 4 ฐานที่มา (Basis) อำนาจอาจมีสาเหตุหรือฐานที่มาได้อย่างหลากหลาย เช่น ความแข็งแกร่งของร่างกาย เงิน อาวุธ สถิติปัญญา หรืออื่นๆอีกหลายประการ อำนาจไม่จำเป็นต้องมีสาเหตุหรือฐานที่มาอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว นี่คือเหตุผลที่ว่าเราการทำความเข้าใจเรื่องของอำนาจไม่ควรไปผูกติดกับฐานที่มาอย่างใดอย่างหนึ่งตายตัว

อนันท์ กาญจนพันธ์ (2543) กล่าวว่า การพิจารณาอำนาจจากมุมมองเรื่องความสัมพันธ์ทางสังคม เห็นว่าความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่สำคัญของการมีอำนาจ และในขณะเดียวกันอำนาจก็เป็นสถานะหรือกำหนดเงื่อนไขความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นการบังคับ การครอบงำ การต่อรอง การขจัดขึ้น การต่อต้านการช่วงชิง การประชันกัน ตามสภาพความเป็นจริงที่เป็นวิถีของระบบความสัมพันธ์ที่เป็นพื้นฐานของความสัมพันธ์นั้น

แอนดรู เทอร์ตัน (Turton, 1989 อ้างใน รัตนา โตสกุล, 2548) มองว่าความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับหมู่บ้านในยุคนิยมมีลักษณะซับซ้อนมากกว่ายุคศักดินา เนื่องมาจากการก่อตัวของบรรดาอำนาจท้องถิ่นต่างๆ ที่มีองค์ประกอบทั้งในเชิงชนชั้นและไม่ใช่ชนชั้น บรรดาอำนาจท้องถิ่นเชื่อมโยงกับกลุ่มชนิกอำนาจของรัฐ ซึ่งมีลักษณะผสมหลากหลาย อำนาจท้องถิ่นมีทั้งที่อยู่ในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เมือง และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับระดับสูงขึ้นไป อำนาจท้องถิ่นยังมีส่วนที่เป็นตัวแทนอำนาจรัฐและใช้อำนาจรัฐ เทอร์ตันมีข้อคิดเห็นในเบื้องต้นว่า อำนาจท้องถิ่นกลุ่มชนิกอำนาจของรัฐ และเครือข่ายพันธมิตรต่างๆ เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางอย่าง และช่วยระบุตำแหน่งแห่งที่ของความขัดแย้งระหว่าง รัฐ ทูนิยม และเกษตรกรในชนบทในแต่ละระดับมีองค์ประกอบหลากหลาย สะท้อนให้เห็นพลังทางชนชั้นต่าง ๆ นั้นสัมพันธ์แบบไม่ตายตัว ซึ่งเท่ากับเปิดช่องว่างให้มีการช่วงชิงความเป็นใหญ่ หรือภาวะการนำของกลุ่มพลังต่างๆ ในสังคมที่สามารถผนึกกำลังกันได้ทั้งในเชิงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และอุดมการณ์ ภายใต้ช่วงเวลาหนึ่งๆทางประวัติศาสตร์และบริบทที่เอื้ออำนวยทั้งภายในสังคมและเงื่อนไขภายนอกที่เกี่ยวข้อง

รัตนา โตสกุล (2548) กล่าวถึงมโนทัศน์เรื่องอำนาจกับผลงานวิจัยในสังคมไทยว่า งานวิจัยร่วมสมัยในสังคมไทยส่วนใหญ่ ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับมโนทัศน์เรื่องอำนาจ ดังนี้

1. การมองอำนาจที่เน้นอำนาจศูนย์กลางเป็นหลักในการเปลี่ยนแปลงและพิจารณาอำนาจในฐานะที่เป็นพลังหรือความสามารถในการกระทำให้บรรลุผล
2. การมองอำนาจในฐานะที่เป็นทรัพยากรที่ถูกติดอยู่กับโครงสร้างสังคมหรือตัวบุคคล
3. การมองอำนาจในฐานะที่เป็นความสัมพันธ์ทางสังคม

4. การมองอำนาจในฐานะที่เป็นการครอบงำและการต่อต้านขจัดขึ้น

5. การมองอำนาจในฐานะที่เป็นวาทกรรมของความรู้ ความจริง และการช่วงชิง
ความหมายในสังคม

จากการศึกษาความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ สรุปว่าความสัมพันธ์เชิงอำนาจหมายถึง การที่มนุษย์มีความสัมพันธ์กัน เกิดขึ้นจากการที่คนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีความสัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคมของมนุษย์นั้นเป็นเรื่องที่ไม่จริงยั่งยืน เมื่อสภาพแวดล้อมของความสัมพันธ์ดังกล่าวเปลี่ยนไป ความสัมพันธ์เชิงอำนาจก็จะเปลี่ยนไปด้วย ขณะเดียวกันอำนาจก็เป็นสิ่งที่กำหนดเงื่อนไขความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นการบังคับ การครอบงำ การต่อรอง การขจัดขึ้น การต่อต้านการช่วงชิง การประชันกัน ตามสภาพความเป็นจริงที่เป็นวิถีของระบบความสัมพันธ์ที่เป็นพื้นฐานของความสัมพันธ์นั้น

ในการศึกษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจในครั้งนี้ผู้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจในฐานะที่เป็นความสัมพันธ์ทางสังคม ในประเด็นที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนในการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชนและการได้รับการยอมรับจากสมาชิกในชุมชน ทั้งนี้ สัมฤทธิ์ วิชัยทา(2543) กล่าวว่า มีนักวิชาการจำนวนมากเชื่อว่าผู้นำมีบทบาทผลักดันการพัฒนาชุมชนในสังคมไทย ผู้นำเป็นผู้ควบคุมระเบียบสังคม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้นำที่ดีหมายถึงคนที่มีคุณธรรม หมายถึงคนซื่อสัตย์ เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีวิสัยทัศน์ มีประสิทธิภาพ เป็นคนกว้างขวาง สามารถร่วมมือได้ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน และผู้ศึกษาได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจในประเด็นความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก ซึ่งเป็นบทบาทและความสัมพันธ์ของชุมชนต่อภายนอก ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนอื่นๆ ทั้งในเรื่องผลประโยชน์ ความขัดแย้ง การสนับสนุนช่วยเหลือ และการประสานความร่วมมือ

แนวคิดเกี่ยวกับความสำนึก

ผู้ศึกษา ได้รวบรวมความหมายแนวคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับความสำนึก ดังนี้

คาร์เตอร์(Carter,1973 อ้างใน กุญชลี บุญทา,2540) ได้ให้ความหมายของความสำนึกหรือความตระหนักไว้ว่า เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการเกิดความรู้สึกของบุคคลหรือการที่บุคคลแสดง ความรับผิดชอบต่อปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น

มนัส สุวรรณ (2532:1-11) ได้ให้ความหมายของความสำนึกหรือความตระหนัก (Awareness) เป็นความรู้ที่ประจักษ์ชัดหรือความรู้ที่ชัดเจน มี 4 ประการคือ 1) รู้จริง/ทราบซึ่ง (Appreciation) โดยเน้นการเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องที่สนใจ รู้ซึ่งว่าอะไรผิด อะไรถูกและอะไรจะเป็นผลดีเป็นผลเสีย 2) มีความรัก ห่วงเห่น เน้นในสิ่งที่เข้าใจอย่างทราบซึ่งว่าเป็นสิ่งที่ถูก เป็นสิ่งที่ ดี เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์และส่วนรวม 3)ความวิตกและห่วงใยว่าจะมีผลกระทบต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของตนเองและสังคม 4) ทำจริง/ปฏิบัติจริงไม่ได้เน้นว่าต้องทำแต่เป็นในกรณีที่ทำได้ ทุกคนมีความสามารถ(Capability) ที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ถ้าไม่สามารถปฏิบัติได้โดยตรงก็สามารถ ปฏิบัติโดยทางอ้อมในรูปแบบต่างๆได้

รัตนา ตั้งอมร (2529:14) ได้กล่าวสรุปว่าความสำนึกเป็นพฤติกรรมภายในอย่างหนึ่งของ มนุษย์ที่แสดงออกถึงภาวะจิตใจที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดและปรารถนาต่างๆในลักษณะที่ตื่นตัว ต่อบุคคล ต่อหลักการหรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันเกิดจากการรับรู้

จากความหมายและแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ความสำนึกเป็นความตระหนัก เป็นความ เข้าใจของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งต่างๆที่มนุษย์ประสบในสิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ ดังนั้นความสำนึกหรือ ความตระหนักจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อมนุษย์ได้รับการสัมผัสจากสิ่งเร้าในสภาพแวดล้อม จึงเกิดการ เรียนรู้ แล้วนำไปสู่การเกิดความคิดรวบยอด ซึ่งจะนำไปสู่ความพร้อมที่จะแสดงการกระทำหรือ แสดงพฤติกรรมต่อไปตามขั้นตอนและกระบวนการเกิดความสำนึก

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาความสำนึกในประเด็นของ ความสำนึกต่อสาธารณะ ซึ่ง เป็นเรื่องของเป็นมิติทางความคิด ในเรื่องของการเสียสละ การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ความคิด ดังกล่าวจะมีผลอย่างมากต่อความเข้มแข็งของกลุ่ม องค์กร ความคิดความรู้สึกที่จะทำงานเพื่อ ส่วนรวม ความตั้งใจและทุ่มเทในการทำงานจะทำให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือในการ ทำงาน เกิดความไว้วางใจกัน ความเชื่อถือกัน ซึ่งจะเป็พลังขับเคลื่อนการทำงานของกลุ่มให้ ดำเนินกิจกรรมได้เป็นอย่างดี (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ,2550) นอกจากนั้น โรเบิร์ต พัทนัม (Robert Putnam) (1993) ได้เชื่อมโยงให้เห็นถึงความสำคัญของ

การตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่แต่ละคนมีต่อสังคมของตน โดยมีจิตมุ่งมั่นที่จะเข้าไปช่วยในกิจการสาธารณะต่างๆ ซึ่งเรียกลักษณะนี้ว่า “Civic Engagement” ซึ่งมีความหมายว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาชน/พลเมืองหรือตัวแทนที่เขาไว้วางใจให้ใช้อิทธิพลเข้าไปมีส่วนร่วม และควบคุมเรื่องของส่วนรวม หรือกล่าวโดยทั่วไปว่า Civic Engagement นำไปสู่ทุนทางสังคมและความสำเร็จทางการพัฒนาผ่านช่องทางการมีปากเสียงของประชาชน และศึกษาประเด็นความสำคัญต่อท้องถิ่น ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(2550) ได้สรุปว่าถ้าคนในชุมชน มีความภาคภูมิใจในเรื่องความเป็นเอกลักษณ์ ศิลป วัฒนธรรมและความเป็นชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ ก็จะเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมตัวและการ สร้างพลังในชุมชนตลอดจนการสร้างเครือข่าย เชื่อมโยง ไปยังกลุ่ม องค์กร และเครือข่ายอื่น ๆ อันจะนำมาซึ่งความเข้มแข็งของชุมชน

ข้อมูลชุมชนตลาดสามชุก

(สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์,2550: 160-180)

ชุมชนตลาดสามชุกแต่เดิมเรียกกันว่า “หมู่บ้านสามเพ็ง” คำว่าสามเพ็งนี้สืบค้นได้ว่ามีความหมายถึงทางสามแพร่ง หมายความว่า หมู่บ้านแห่งนี้เป็นจุดเชื่อมต่อของทางเกวียนเพื่อไปสู่ท้องที่อื่นๆ ทำให้ในยุคนี้เป็นพื้นที่ที่มีความคับคั่งไปด้วยกลุ่มคนที่มาจากหลายๆ ที่เพื่อหาซื้อของป่า โดยทางสามแพร่งที่กล่าวถึง จากการบันทึกของคนรุ่นก่อนน่าจะเป็นเส้นทางสามสาย ดังนี้

- ถนนสายบ้านหนองโรง – ชัญหาวาย
- ถนนสายบ้านหนองนาก – บ้านขังขอม (คลองขอม)
- ลำคลองโป่งแดง – ลำน้ำท่าจีน (แม่น้ำสุพรรณบุรี)

การก่อตัวในรูปแบบชุมชนของตลาดสามชุก จากที่เริ่มมีบทบาทของส่วนราชการเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงชุมชนในระดับหนึ่ง แต่จุดสำคัญของการก่อตัวตั้งถิ่นฐานเป็นสังคมเมืองตามที่เห็นในปัจจุบัน ตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือการเริ่มต้นในการก่อตัวเป็นย่านการค้า เดิมทีที่พื้นที่เป็นที่บรรจบของเส้นทางหลายสายในการสัญจรทั้งทางเกวียนหรือทางลำน้ำท่าจีน (สุพรรณบุรี) ภาพพจน์ของการเป็นพื้นที่ค้าขายที่เลื่องลือน่าจะเป็นส่วนสำคัญในการดึงดูดกลุ่มคนเข้ามา คนที่

เคยเร่ค้าก็เริ่มที่จะวางรากฐานรวมตัวในพื้นที่ ช่วงเวลานี้กลุ่มคนที่สำคัญในการก่อตัวเป็นชุมชนเมือง คือ กลุ่มคนจีนที่มาตั้งรกรากในพื้นที่ด้วยหลายสาเหตุที่เข้ามาทำกิน ได้แก่ การอพยพหนีภัยแล้งมาจากบ้านเกิด หรือไม่ก็เป็นพ่อค้าเร่เร่ที่สัญจรไปมา

เมื่อสังคมแบบตลาดนัดแลกเปลี่ยนสินค้าขยายตัวขึ้น ชื่อเสียงในเรื่องของพื้นที่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับการค้าขายก็กระจายไปสู่พื้นที่อื่น พ่อค้าหรือนายอากรชาวจีนที่มีทุนก็กว้านซื้อพื้นที่ก่อสร้างตัวตลาดที่เป็นอาคารถาวรในพื้นที่ ตัวตลาดที่เป็นพื้นที่ศูนย์กลางของชุมชนโดยเป็นกลุ่มของเรือนค้าขายนั้น สร้างเมื่อก่อน พ.ศ. 2466 โดยผู้สร้างตัวตลาดและกลุ่มห้องแถวร้านค้าต่าง ๆ ขึ้นมา คือ ขุนจันทน์จันทรักษ์ หรือเจ้าแก้วแห้ว แซ่เฮ้ง เป็นนายอากรที่มีตำแหน่งทางราชการคนแรกของตลาดสามชุก ที่มีการแต่งตั้งตำแหน่งนายอากรภาษีขึ้นมาก็เพื่อทำการจัดเก็บภาษีปากเรือที่เทียบท่าหน้า

ลักษณะทางกายภาพเมื่อสังเกตภาพรวมของย่านตลาดสามชุกในมุมกว้าง จะสังเกตเห็นถึงความแตกต่างของกลุ่มอาคารจากรูปแบบการก่อสร้างอย่างชัดเจน ณ บริเวณริมฝั่งแม่น้ำสุพรรณบุรีทางทิศตะวันตกที่เป็นที่ตั้งของกลุ่มชุมชนการค้าของพื้นที่ เป็นกลุ่มอาคารพื้นถิ่นประเภทเรือนแถวไม้เกาะกลุ่มรวมตัวกันอย่างหนาแน่น บริเวณถนนเลียบคลองชลประทานจะพบกลุ่มอาคารพาณิชย์กรรมแบบตึกแถวปูนสมัยใหม่

ปัจจุบันพื้นที่ในตลาดสามชุก ประกอบด้วยส่วนพักอาศัยและส่วนการค้ารวมเป็นย่านเดียวกัน กลุ่มอาคารตลาดสามชุก ถูกแบ่งเป็นซอยต่างๆ ดังนี้

ซอย 1 มีความหลากหลายในการค้าขายตั้งแต่ร้านอาหาร ร้านขายของจิปาละ อุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอุปโภคบริโภคทั่วไป ซอย 1 มีลักษณะคล้ายกับห้างสรรพสินค้า

ซอย 2 พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเรือนปิดเนื่องจากผู้อยู่ส่วนมากไม่ได้ประกอบอาชีพการค้าในตลาดแต่ใช้พื้นที่เป็นบ้านพักอาศัย ซอย 2 นี้ให้ความรู้สึกถึงความสงบในรูปแบบ “ย่านพักอาศัย”

ซอย 3 เป็นกลุ่มร้านขายทอง มีร้านทองติดกัน 3-4 ร้าน นอกจากนั้นก็เป็นร้านอุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องอุปโภคบริโภคของใช้มีราคา

ชอย 4 เป็นร้านค้าสินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่มหรือสินค้าที่เกี่ยวกับผ้า เช่น ร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ร้านตัดเสื้อ ร้านขายผ้า ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ที่เป็นศูนย์รวมคนในตลาดสามชุกมีทั้งที่เป็นพื้นที่ว่างและเป็นพื้นที่ที่ไม่ใช่ลานโล่งๆ มีดังนี้

- พื้นที่ตลาดเช้า เป็นลานโล่งแจ้งตั้งอยู่ติดกับถนนเลียบคลองชลประทาน ปากทางเข้าชุมชน มีการใช้งานพื้นที่สามช่วงเวลา คือ ตั้งแต่ประมาณ 03.00 – 08.00 น. เป็นพื้นที่ตลาดเช้าขายของสดและอาหารคาวหวาน กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าจากทั้งในชุมชนและรอบนอกจะนำสินค้าเข้ามาขายในพื้นที่นี้ เวลาต่อมาช่วงเวลา 10.00 – 16.00 น. พื้นที่ถูกลบยให้เป็นท้องจรดของผู้เข้ามาในตลาดทั้งของคนในพื้นที่และจากข้างนอก และในช่วงเวลา 16.00 น. เป็นต้นไป จะเป็นพื้นที่ตลาดอาหารตอนกลางวัน

- สวนเฉลิมพระเกียรติ เป็นสวนสาธารณะชุมชนขนาดพื้นที่ประมาณครึ่งไร่ การจัดแบ่งพื้นที่ภายในเป็นศาลาสวนหย่อม สนามเด็กเล่น ลานกิจกรรมและที่นั่งแบบขั้นบันไดกลางแจ้ง เป็นพื้นที่ที่มีการใช้งานตลอดเวลาตั้งแต่เช้าถึงเย็น

- ลานโล่งหน้าว่าการอำเภอและตลาดบ้ายใช้เป็นพื้นที่สำหรับจอดรถให้กับชุมชนและจัดสรรให้เป็นพื้นที่สำหรับการจับจองเป็นพื้นที่ค้าขายในช่วงบ้าย เรียกกันว่า “ตลาดบ้าย”

- ถนนเลียบบึง ภายในพื้นที่มีร้านค้าและรถเงินของตามสองฝั่งทาง

- บ้านขุนจันง เป็นอาคารเรือนไม้สักทั้งหลัง 3 ชั้น เป็นทั้งที่พักและสำนักงานนายอารักษ์ปากเรือที่เทียบท่าสามชุกในอดีต ซึ่งปัจจุบันคือพิพิธภัณฑสถานบ้านขุนจันงจันารักษ์ ซึ่งได้จัดนิทรรศการเกี่ยวกับความสำคัญของลุ่มน้ำท่าจีนซึ่งสัมพันธ์กับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของเมืองสามชุก มีการแสดงประวัติเจ้าของอาคารพิพิธภัณฑสถาน ภาพถ่ายเก่า สิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน และกล่าวถึงโครงการสามชุกเมืองน่าอยู่ตลอดจนการแสดงศิลปะผ่านภาพวาดและลายเส้นเกี่ยวกับตลาดสามชุก เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวสามชุกตลาด 100 ปี อีกทั้งยังมีสถาปัตยกรรมที่สวยงาม เป็นอาคารเรือนไม้สักทั้งหลัง 3 ชั้น มีไม้เชิงชายเป็นลายฉลุงดงาม

- ศาลเจ้าพ่อสามชุก เป็นพื้นที่ศูนย์รวมจิตใจของคนในพื้นที่ เป็นถิ่นแห่งศรัทธา

ผลจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ของประเทศ เช่น การคมนาคม เศรษฐกิจ การค้าการขาย ทำให้ตลาดสามชุกซบเซาลงไป และมีความชำรุดทรุดโทรมของอาคารบ้านเรือนก็มีมากขึ้น จึงมี กระแสนโยบายที่จะรื้อตลาดเก่าแล้วสร้างใหม่ แต่ก็มีคนจำนวนไม่น้อยที่เล็งเห็นคุณค่าของ สถาปัตยกรรมการพัฒนาตลาดสามชุก ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุกกลุ่มหนึ่งจึงได้รวมตัวกัน จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุก มีคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ประกอบด้วย พ่อค้า ประชาชน ในตลาด ผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายอาชีพ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาตลาดสามชุกให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน รวมทั้งฟื้นฟูเศรษฐกิจของตลาดและทำให้ตลาด ร้อยปี หรือ ตลาดสามชุกกลับมามีชีวิตอีกครั้ง

คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกชุดปัจจุบัน มีนายพงษ์วิน ชัยวิรัตน์เป็นประธานซึ่งเป็น บุคคลที่ได้รับการยอมรับนับถือจากสมาชิกในชุมชนละเป็นแกนนำสำคัญในการประสานงานให้ สมาชิกในชุมชนเกิดการรวมตัวกันและทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์แก่ชุมชน ทั้งนี้คณะกรรมการ ได้ร่วมกันคิดแผนงานที่จะทำให้สามชุก เป็นเมืองน่าอยู่อย่างครบวงจร โดยมีแผนงาน ดังนี้

1. แผนพัฒนาความมั่นคงทางด้านที่อยู่อาศัยตามโครงการบ้านมั่นคง คณะกรรมการ ร่วมกับชุมชนแออัดซึ่งมีบ้านอยู่ในที่ราชพัสดุร่วมกันพัฒนาตนเอง โดยเริ่มจากการออมทรัพย์ เพื่อให้มีโอกาสมิที่คืนเป็นของตนเอง
2. แผนพัฒนาสุขภาพโดยเน้นความสะอาด ถูกสุขลักษณะ รมรงค์ให้ชาวสามชุกรักการ ออกกำลังกาย และร่วมกันรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. แผนงานด้านเศรษฐกิจและท่องเที่ยว จัดทำโครงการกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง
4. แผนงานด้านการศึกษานี้ให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมเรียนรู้และสืบทอดวิถีชีวิตใน ท้องถิ่นเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกรักบ้านเกิด เช่น ประกวดเรียงความเรื่องตลาด 100 ปี ศึกษาพิพิธภัณฑ์ บ้านขุนจำนง ฯลฯ

5. แผนงานด้านสิ่งแวดล้อมปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามน่าอยู่ โดยการจัดระเบียบ การจราจรและรณรงค์เรื่องการคัดแยกขยะ ทำถังดักไขมัน ทำปุ๋ยชีวภาพ ฯลฯ

เมื่อเกิดคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกขึ้น ทำให้ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิชุมชน ไทยซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ให้การสนับสนุนการพัฒนาชุมชนทั้งในเมืองและชนบทโดยเฉพาะ ในเรื่องการรักษาสภาพแวดล้อม ทำให้ตลาดสามชุกได้รับการพัฒนาในด้านความสะอาด ความเป็น ระเบียบเรียบร้อยของการจัดวางสินค้า จัดกิจกรรมต่างๆ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม ตลาดสามชุก จึงถูกฟื้นฟูให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นแบบอย่างการพัฒนาที่มาจากฐานราก เป็นสถานที่ท่องเที่ยวด้าน อนุรักษ์ของเก่า มีสถาปัตยกรรมเก่าแก่ รวมทั้งวิถีชีวิตพื้นบ้าน

ปัญหาในปัจจุบันของชุมชนตลาดสามชุกได้แก่การต่อสู้กับการเข้ามาของบริษัทยักษ์ชาติ คือ การต่อต้านห้างสรรพสินค้าเทสโก้ โลตัส เนื่องจากคนในชุมชนตลาดสามชุกมีความกังวลว่า หากมีห้างสรรพสินค้าเทสโก้ โลตัส มาตั้งอยู่ในพื้นที่จะส่งผลกระทบต่อตลาดและวิถีชีวิตของคน ในตลาด คือ ทำให้คนไม่มาเที่ยว ตลาดซบเซา ไม่มีความคึกคักเหมือนเดิม ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ของคนในตลาดสามชุก พ่อค้าแม่ค้าในตลาด ไม่สามารถทำการค้าขายได้เหมือนเดิม รวมทั้ง บทบาทความสำคัญของตลาดสามชุกในการเป็นแหล่งเรียนรู้ แบบอย่างการพัฒนาที่มาจากฐานราก เป็นสถานที่ท่องเที่ยวด้านอนุรักษ์ของเก่า รวมทั้งความงดงามของวิถีชีวิตแบบพื้นบ้านก็จะลดน้อย และหายไป

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าและรวบรวมงานวิจัยได้ดังนี้

ฉัฐกานต์ จิตรวัฒนา (2546) ได้ศึกษาเรื่องพัฒนาการทุนทางสังคมของกลุ่มทอผ้าย้อมสี ธรรมชาติ บ้านโป่งคำ ตำบลคู่งษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ได้ศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อม ทั้งในและนอกชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการทุนทางสังคม อันได้แก่ ระบบคิด วิธี ปฏิบัติและผลลัพธ์ รวมทั้งผลกระทบที่มีต่อคนในชุมชน ซึ่งการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ช่วยให้ กระบวนการทุนทางสังคมขับเคลื่อนไปได้นั้น มาจากปัจจัยทางด้านผู้นำ หรือทุนมนุษย์ ทุนทาง ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ความเป็นเครือญาติ ความเชื่อ ค่านิยมในเรื่องเดียวกัน ความเอื้ออาทรต่อ

กัน การช่วยเหลือกัน ความไว้วางใจกัน และกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีส่วนช่วยลดต้นทุนในการดำเนินกิจกรรมอีกด้วย

ส่วนปัจจัยเชิงลบที่มีผลต่อกระบวนการทุนทางสังคม ได้แก่ เรื่องของตลาด เรื่องราคาของผลิตภัณฑ์ ที่กลุ่มยังต้องการแสวงหากำไรจากการทอดผ้าโดยที่เน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ ซึ่งจะเน้นเรื่องมูลค่า ในขณะที่เดียวกันทางกลุ่มทอดผ้า ก็ต้องการที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติด้วย

ผลจากการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มทอดผ้า ทำให้ทุนของชุมชนเพิ่มขึ้น และก่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมของกลุ่ม เช่น การที่ชุมชนมีเงินออมมากขึ้น มีรายได้จากการทอดผ้ามากขึ้น ลดต้นทุนจากการใช้วัสดุธรรมชาติ และยังพบว่า การทอดผ้าสามารถเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนและนอกชุมชน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเอง กลุ่ม และชุมชนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

พระมหาชนพล พรหมสุวญ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมกับการจัดการป่าสมุนไพร: ศึกษาเฉพาะกรณีปลักไม้ลาย ตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า วิธีการจัดการป่าสมุนไพรของชุมชนปลักไม้ลาย เป็นลักษณะของการทำงานแบบพหุภาคีระหว่างพระสงฆ์ หน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกชุมชน โดยพระสงฆ์เป็นผู้นำในด้านต่างๆ ในการจัดการป่าสมุนไพร อาทิ การเป็นผู้นำด้านการพัฒนาจิตใจ ผู้นำด้านการอนุรักษ์และบทบาทของการเป็นผู้ให้การศึกษา ส่วนหน่วยงานภายใน อันได้แก่ สมาชิกในชุมชน หน่วยสาธารณสุขและโรงเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สำหรับหน่วยงานภายนอก ได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ชมรมแพทย์แผนไทย และกระทรวงสาธารณสุข ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุนทางวิชาการและงบประมาณ

การศึกษาได้เสนอแนะว่า การทำงานด้านอนุรักษ์ป่าสมุนไพรที่ต้องอาศัยองค์ความรู้แบบสหวิทยาการ ต้องอาศัยการทำงานแบบพหุภาคีที่มีหลายหน่วยงานมาร่วมทำงานด้วยกัน และควรมีการใช้กระบวนการทุนทางสังคมในการทำงาน โดยอาจจะเริ่มจากผู้นำธรรมชาติ ได้แก่ พระสงฆ์และหน่วยงานต่าง ๆ

กนกรัตน์ กิตติวิวัฒน์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการทุนทางสังคมในชุมชนเมือง ศึกษากรณีเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์บางซื่อพัฒนา พบว่า การมีเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคม ที่สมาชิกมีความสัมพันธ์เชิงซ้อนต่อกันนั้นนับเป็นต้นทุนทางสังคมที่สำคัญของชาวชุมชนเมือง โดยผ่านการตอบแทนและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ตลอดทั้งกระบวนการเกื้อกูลกันและกัน ด้วยความสัมพันธ์เช่นนี้ทำให้พวกเขามีชีวิตรอดอยู่ได้ในสถานะที่ฝืดเคือง นอกจากนี้การมีค่านิยมร่วมกันในเรื่องการมีเครดิตที่ดีหรือการเป็นผู้นำเชื่อถือนั้น มีส่วนอย่างสำคัญในการเกื้อหนุนกองทุนสวัสดิการในชุมชน สำหรับการศึกษากระบวนการทำงานระดับองค์กรเครือข่าย พบว่าวิธีการดังกล่าวไม่ได้ทำให้เกิดเฉพาะผลด้านบวกในความหมายของการเพิ่มทุนทางสังคมหรือทำให้ชาวบ้านมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นขึ้นเท่านั้น หากแต่การเกิดกระบวนการเรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน อาจเกิดผลด้านลบต่อองค์กรหรือต่อความสัมพันธ์ของสมาชิกได้เช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการแบ่งกลุ่มพวกพ้องหรือความหวาดระแวงระหว่างสมาชิก ซึ่งลักษณะดังกล่าวถือเป็นข้อจำกัดในการพัฒนากลุ่มที่จะต้องให้ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากมีผลอย่างสำคัญในการพัฒนาองค์กรชาวบ้านให้เติบโตและเข้มแข็งต่อไป

วรวิภา โรมรัตนพันธ์และคณะ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ทุนทางสังคมในฐานะปัจจัยการผลิตของเศรษฐกิจชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทุนทางสังคมของทั้งประเทศไทยและต่างประเทศ ศึกษาสิ่งที่เป็นรูปธรรมของเศรษฐกิจชุมชนกับแนวคิดทุนทางสังคมในประเทศไทย และศึกษาพลังของทุนทางสังคมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า มนุษย์ได้รู้จักคำว่า “ทุน” มานาน ในความหมายที่แตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่มักมองไปในเชิงมูลค่าที่ช่วยในการผลิตมากกว่าในเชิงคุณค่า ทุนทางสังคมเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างคน หรือสถาบัน บนความไว้วางใจ ความเอื้ออาทร และความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทุนทางสังคมจึงเป็นเสมือนสมบัติสาธารณะที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ในประเทศที่พัฒนาแล้ว ทุนทางสังคมเกิดขึ้นเพราะคนต้องการเรียกร้องความเป็นชุมชนที่สูญหายไปให้กลับคืนมาและต้องการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งเรื่องของการพัฒนาที่ยั่งยืน ทุนทางสังคมของไทยได้พัฒนามาจากแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน หลักคำสอนในพระพุทธศาสนา และแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง และคำนี้เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น หลังจากมีโครงการกองทุนเพื่อสังคมเกิดขึ้น

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ทุนทางสังคมสามารถใช้พลังความรู้ ความคิดและพลังปัญญาช่วยขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจชุมชนได้ ที่ผ่านมามีพบว่าอุปสรรคสามประการที่ทำให้พลังทุน

ทางสังคมอ่อนแอแสดงคือระบบอุปถัมภ์ใหม่ การถูกรอบงำจากแนวคิดตะวันตกและครอบงำจากระบบเศรษฐกิจโลก รวมทั้งผลกระทบอันเนื่องมาจากการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสูญเสียภูมิปัญญา ความเสื่อมถอยของทุนทางสังคม และความอ่อนแอของระบบเศรษฐกิจชุมชนอย่างชัดเจน ข้อค้นพบจากการศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการฟื้นฟูทุนทางสังคมให้กลับคืนมาได้แก่ ผู้นำที่เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม นอกจากนั้น ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม อันได้แก่ ความเป็นเครือญาติ ความเชื่อ ศาสนา และปัจจัยภายนอกอื่นได้แก่ การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกที่ทำไปอย่างเข้าใจชุมชนก็มีส่วนสำคัญในการฟื้นฟูทุนทางสังคม

จากผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้ศึกษากำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ :

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 ระดับการศึกษา
- 1.4 รายได้ของครัวเรือน
- 1.5 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

2. ความสัมพันธ์เชิงสังคม

- 2.1 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว
- 2.2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ
- 2.3 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน

3. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

- 3.1 ภาวะผู้นำ
- 3.2 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก

4. ความสำนึกต่อสาธารณะ

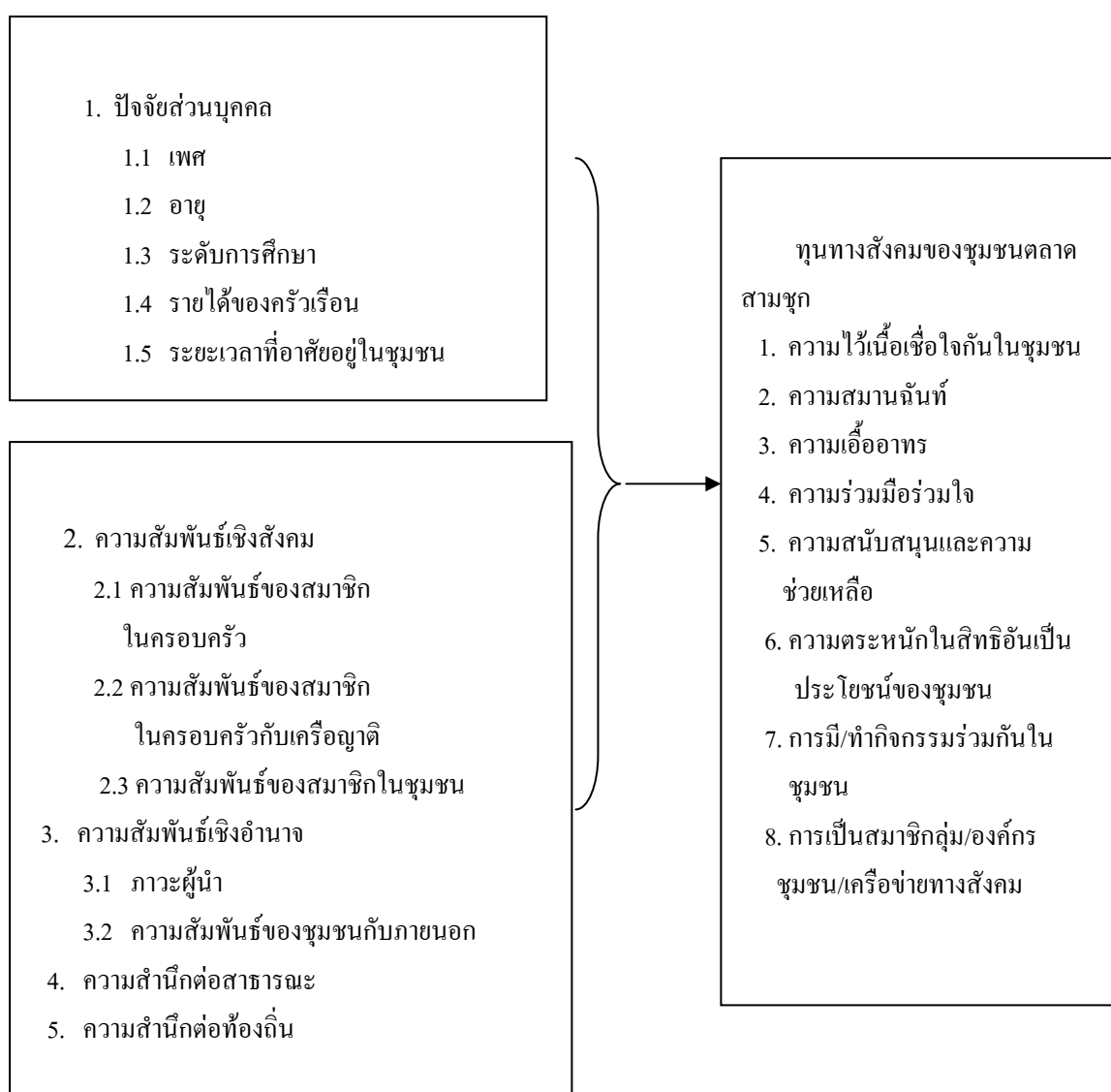
5. ความสำนึกต่อท้องถิ่น

ตัวแปรตาม : ทักษะสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ(X)

ตัวแปรตาม (Y)

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะตัวของประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

อายุ หมายถึง ระยะเวลา นับตั้งแต่ปีที่เกิดจนถึงปีที่ตอบแบบสอบถามของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนที่สามารถให้ข้อมูลได้

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุดของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนที่สามารถให้ข้อมูลได้

รายได้ของครัวเรือน หมายถึง จำนวนเงินทั้งหมดรวมกันที่ได้รับในแต่ละเดือนจากการทำงานและรายได้พิเศษอื่นๆ โดยยังไม่ได้หักค่าใช้จ่ายของทุกคนในครัวเรือนของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนที่สามารถให้ข้อมูลได้

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน หมายถึง ระยะเวลาที่เริ่มอาศัยอยู่ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จนถึงปัจจุบันของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนที่สามารถให้ข้อมูลได้

ความสัมพันธ์เชิงสังคม หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่ระดับครอบครัว ครอบครัวกับเครือญาติ และระดับชุมชน มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน มีการสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประกอบด้วย

ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทน

ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนกับเครือญาติ ทั้งที่อาศัยอยู่ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีและนอกชุมชน

ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกที่อาศัยอยู่ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิกในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ความเชื่อถือ เชื่อมั่นต่อผู้นำของสมาชิกในชุมชน และความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก ทั้งรัฐ เอกชนและชุมชนอื่นๆ ประกอบด้วย

ภาวะผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ในการได้รับการยอมรับ ได้รับความเชื่อถือ เชื่อมั่นจากสมาชิกในชุมชน ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชน

ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก หมายถึง บทบาทและปฏิสัมพันธ์ของชุมชนต่อภายนอก ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนอื่นๆ ทั้งในเรื่องผลประโยชน์ ความขัดแย้ง การสนับสนุนช่วยเหลือ และการประสานความร่วมมือ

ความสำนึกต่อสาธารณะ หมายถึง การตระหนักของคนในชุมชนต่อบทบาทในการทำประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

ความสำนึกต่อท้องถิ่น หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึก ความผูกพันในถิ่นกำเนิดและที่อยู่อาศัย รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความรู้สึกผูกพันกับชุมชนและพร้อมที่จะเสียสละในการทำประโยชน์ให้กับชุมชนของตน

ทุนทางสังคม ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ให้ความหมายของทุนทางสังคมว่า ทุนทางสังคมเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ทางสังคมทั้งในระดับปัจเจกชน ครอบครัว ชุมชน กลุ่มและองค์กรเครือข่าย ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความคาดหวัง ค่านิยม วัฒนธรรมและจารีตประเพณีร่วมกัน มีความ

ไว้วางใจกันและตอบแทนซึ่งกันและกัน ที่ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและการสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยผู้ศึกษาได้กำหนดทุนทางสังคมประกอบด้วย

ความไว้วางใจกันในกลุ่มชน หมายถึง ความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือในระดับบุคคล ของสมาชิกในกลุ่มชน แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิด ฐานะ การศึกษา อาชีพ ศาสนา

ความสมานฉันท์ หมายถึง ความสมัครสมานของคนในกลุ่มชน จากความสามัคคีและการอยู่ร่วมกัน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แม้ว่าจะมีความแตกต่างกัน ในเรื่องของ ความคิด อาชีพ ฐานะการเงิน สถานะทางสังคม การศึกษา ศาสนาและภาษา

ความเอื้ออาทร หมายถึง ความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อ เกื้อกูลต่อกัน การดูแลเอาใจใส่กัน ในระดับชุมชน และการใช้ชีวิตของคนในกลุ่มชนที่เอื้ออาทรต่อกันแม้จะอยู่เหตุการณ์ที่ปกติหรือประสบอุบัติเหตุภัยพิบัติต่าง ๆ

ความร่วมมือร่วมใจ หมายถึง ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในระดับชุมชนในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ความพร้อมที่จะเข้าร่วมมือในการทำงานให้กับชุมชน ทั้งในเรื่องของ แรงกาย แรงใจ การบริจาคเงิน สิ่งของและสละเวลาเพื่อประโยชน์ของชุมชน

ความสนับสนุนและความช่วยเหลือ หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มชน ช่วยเหลือทางวัตถุ เงินทอง แรงงาน หรือกำลังใจแก่สมาชิกอื่นที่อาศัยอยู่ในชุมชน ที่ประสบปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือ รวมทั้งการที่ชุมชนได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน

ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน หมายถึง ความเข้าใจในความสำคัญของสิทธิอันเกิดจากธรรมชาติและข้อกฎหมายที่พึงจะได้รับจากรัฐ สิทธิประโยชน์ของชุมชนในองค์รวม และสิทธิของประชาชนต่อสาธารณประโยชน์ของชุมชน

การมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มชน หมายถึง การมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันในกลุ่มชน หรือจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมกิจกรรม หรือการสนับสนุนของคนในครอบครัวต่อสมาชิกที่ทำกิจกรรมในกลุ่มชน

การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/ เครือข่ายทางสังคม หมายถึง การที่สมาชิกในชุมชน เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆที่มีอยู่ในชุมชน อาทิ กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น ตลอดจนการเพิ่มขึ้นของกลุ่มองค์กรในชุมชน และ การที่กลุ่มองค์กรในชุมชนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับองค์กรอื่น ๆ นอกชุมชน

สมมติฐานการศึกษา

จากแนวความคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดสมมติฐานของการศึกษาได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีความแตกต่างกันจะมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล ความสัมพันธ์เชิงสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความสำนึกต่อสาธารณะและความสำนึกต่อท้องถิ่น สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทน ซึ่งมีภูมิลำเนา
อยู่ในชุมชนตลาดสามชุกหรืออาศัยอยู่ในชุมชนตลาดสามชุก เขตพื้นที่อำเภอสามชุก จังหวัด
สุพรรณบุรี จำนวน 320 ครัวเรือน(สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ
มนุษย์,2550)

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดตัวอย่าง จากประชากรจำนวน 320 ครัวเรือน ผู้ศึกษาคำนวณหาขนาด
ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane, Taro ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (บุญธรรม กิจปริดาบริ
สุทธิ์, 2535 :9) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหาขนาดตัวอย่าง โดยใช้หลักการคำนวณของ Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n คือ ขนาดของตัวอย่างที่สุ่มได้

N คือ ขนาดของประชากรทั้งหมด

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม

(ในการศึกษานี้กำหนดให้เท่ากับ 0.05)

$$\begin{aligned}
 \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{N}{1 + [N \times (0.05)^2]} \\
 &= \frac{320}{1 + [320 \times (0.05)^2]} \\
 &= 177.777
 \end{aligned}$$

ดังนั้น จึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 178 ครั้วเรือน

ขั้นตอนที่ 2 หลังจากจัดแบ่งชุมชนตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาคำนวณหาสัดส่วนของประชากรที่อยู่ในแต่ละซอยได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนครั้วเรือนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เป็นกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ชุมชนในตลาดสามชุก	ประชากรทั้งหมด (ครั้วเรือน)	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (ครั้วเรือน)
ซอยที่ 1	75	42
ซอยที่ 2	90	50
ซอยที่ 3	56	31
ซอยที่ 4	99	55
รวม	320	178

ขั้นตอนที่ 3 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากในกลุ่มตัวอย่างแต่ละซอยตามจำนวนตัวอย่างที่คำนวณไว้ในขั้นตอนที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลครั้งนี้คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งการออกแบบสอบถามให้เหมาะสมกับสภาพชุมชนและประชาชนในชุมชนที่ทำการศึกษา ซึ่งมี 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ เรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 3 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถามด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัว ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติและความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน มีจำนวน ด้านละ 5 ข้อ ทั้งหมด 15 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ 2 ด้าน ประกอบด้วย ข้อคำถามด้านภาวะผู้นำและ ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก ด้านภาวะผู้นำ 5 ข้อและด้านความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก 6 ข้อ ทั้งหมด 11 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามด้านความ ความสำนึกต่อสาธารณะ มีจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามด้านความ ความสำนึกท้องถิ่น มีจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 6 เป็นแบบสอบถามด้านทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี 8 ด้านประกอบด้วยข้อคำถามด้านความไว้วางใจกันภายในชุมชน ความสามัคคี ความเอื้ออาทร ความร่วมมือร่วมใจ ความสนับสนุนและความช่วยเหลือ ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน การมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน และการเป็นสมาชิก กลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม โดยมีข้อคำถามด้านละ 5 ข้อ 7 ด้าน และด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมจำนวน 4 ข้อ รวมเป็น 39 ข้อ

การวัดตัวแปร

การวัดตัวแปรสำหรับการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้วัดตัวแปรจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ดังนี้

1.แบบสอบถามด้านความสัมพันธ์เชิงสังคมซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษา 3 ด้านคือ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ และความสัมพันธ์

ของสมาชิกในชุมชน ประกอบด้วยข้อคำถามด้านละ 5 ข้อ โดยในแต่ละด้านของข้อคำถามเป็นเชิงบวก ทั้งหมด 15 ข้อ

ในการวัดตัวแปรของแต่ละด้าน ผู้ศึกษามีการให้ความหมาย และเกณฑ์การวัดให้คะแนนเหมือนกัน โดยผู้ศึกษาใช้มาตรวัด Likert's Scale ทั้งหมด 5 ระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนนข้อความเชิงบวก
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคม มาแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ย แล้วกำหนดระดับค่าเฉลี่ยแบ่งความสัมพันธ์เชิงสังคมเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ช่วงความกว้างของข้อมูลในแต่ละชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.33 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคมอยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.66 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67 – 5.00 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคมอยู่ในระดับสูง

2. แบบสอบถามด้านความสัมพันธ์อำนาจซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษา 2 ด้านคือ ภาวะผู้นำและความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก ประกอบด้วยข้อคำถามด้านภาวะผู้นำ 5 ข้อและด้านความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก 6 ข้อ โดยในแต่ละด้านเป็นข้อคำถามเชิงบวก ทั้งหมด 11 ข้อ

ในการวัดตัวแปรของแต่ละด้าน ผู้ศึกษามีการให้ความหมาย และเกณฑ์การวัดให้คะแนนเหมือนกัน โดยผู้ศึกษาใช้มาตรวัด Likert's Scale ทั้งหมด 5 ระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนนข้อความเชิงบวก
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคม มาแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ย แล้วกำหนดระดับค่าเฉลี่ยแบ่งความสัมพันธ์เชิงสังคมเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ช่วงความกว้างของข้อมูลในแต่ละชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.33 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจอยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.66 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67 – 5.00 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจอยู่ในระดับสูง

3.เป็นแบบสอบถามด้านความสำนึกต่อสาธารณะประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ โดยเป็นข้อคำถามเชิงบวกทั้งหมด

ในการวัดตัวแปรของแต่ละด้าน ผู้ศึกษามีการให้ความหมาย และเกณฑ์การวัดให้คะแนนเหมือนกัน โดยผู้ศึกษาใช้มาตรวัด Likert's Scale ทั้งหมด 5 ระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนนข้อความเชิงบวก
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคม มาแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ย แล้วกำหนดระดับค่าเฉลี่ยแบ่งความสัมพันธ์เชิงสังคมเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ช่วงความกว้างของข้อมูลในแต่ละชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.33 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำนึกต่อสาธารณะในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.66 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำนึกต่อสาธารณะในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67 – 5.00 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำนึกต่อสาธารณะอยู่ในระดับสูง

4. เป็นแบบสอบถามด้านความสำนึกต่อท้องถิ่น ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ โดยเป็นข้อคำถามเชิงบวกทั้งหมด

ในการวัดตัวแปรของแต่ละด้าน ผู้ศึกษามีการให้ความหมาย และเกณฑ์การวัดให้คะแนนเหมือนกัน โดยผู้ศึกษาใช้มาตรวัด Likert's Scale ทั้งหมด 5 ระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น

คะแนนข้อความเชิงบวก

เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคม มาแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ย แล้วกำหนดระดับค่าเฉลี่ยแบ่งความสัมพันธ์เชิงสังคมเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ช่วงความกว้างของข้อมูลในแต่ละชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.33 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำนึกต่อท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.66 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำนึกต่อท้องถิ่นในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67 – 5.00 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำนึกต่อท้องถิ่นอยู่ในระดับสูง

5. เป็นแบบสอบถามด้านทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี 8 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถามด้านความไว้วางใจกันภายในชุมชน ความสามัคคีกัน ความเอื้ออาทร ความร่วมมือร่วมใจ ความสนับสนุนและความช่วยเหลือ ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน การมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน และการเป็นสมาชิก กลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม โดยมีข้อคำถามด้านละ 5 ข้อ 7 ด้าน และด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมจำนวน 4 ข้อ โดยในแต่ละด้านของข้อคำถามเป็นเชิงบวก ทั้งหมด 39 ข้อ

ในการวัดตัวแปรของแต่ละด้าน ผู้ศึกษามีการให้ความหมาย และเกณฑ์การวัดให้คะแนนเหมือนกัน โดยผู้ศึกษาใช้มาตรวัด Likert's Scale ทั้งหมด 5 ระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนนข้อความเชิงบวก
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคม มาแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ย แล้วกำหนดระดับค่าเฉลี่ยแบ่งความสัมพันธ์เชิงสังคมเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ช่วงความกว้างของข้อมูลในแต่ละชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.33 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทุนทางสังคมอยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.66 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67 – 5.00 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง

การทดสอบเครื่องมือและการหาความเชื่อมั่น

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาสำหรับการศึกษา ไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นไปเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้หรือไม่ ตลอดจนความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้มีความเหมาะสม หลังจากนั้น นำมา ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้ศึกษาหาความเชื่อมั่นโดยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try – Out) กับประชากรในชุมชนตลาดร้อยแปดปีศรีประจันต์ อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 ราย และคำนวณหาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยวิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า ของ Cronbach

สำหรับการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของตัวแปรต่างๆมีรายละเอียดดังนี้

1. ความสัมพันธ์เชิงสังคมได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

1.1 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว	ค่าความเชื่อมั่น = .7471
1.2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ	ค่าความเชื่อมั่น = .8432
1.3 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน	ค่าความเชื่อมั่น = .8218
1.4 ความสัมพันธ์เชิงสังคมในภาพรวม	ค่าความเชื่อมั่น = .8746

2. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำ	ค่าความเชื่อมั่น = .8883
2.2 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก	ค่าความเชื่อมั่น = .8869
2.3 ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในภาพรวม	ค่าความเชื่อมั่น = .8736

3. ความสำนักต่อสาธารณะ ค่าความเชื่อมั่น = .8788

4. ความสำนักต่อท้องถิ่น ค่าความเชื่อมั่น = .8239

5. ทูณทางสังคม

5.1 ความไว้วางใจกันภายในชุมชน	ค่าความเชื่อมั่น = .8218
5.2 ความสมานฉันท์	ค่าความเชื่อมั่น = .9225
5.3 ความเอื้ออาทร	ค่าความเชื่อมั่น = .9133
5.4 ความร่วมมือร่วมใจ	ค่าความเชื่อมั่น = .8642
5.5 ความสนับสนุนช่วยเหลือ	ค่าความเชื่อมั่น = .8296

5.6 การตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน	ค่าความเชื่อมั่น = .8856
5.7 การมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน	ค่าความเชื่อมั่น = .7750
5.8 การเป็นสมาชิก กลุ่ม/องค์กรชุมชน/ เครือข่ายทางสังคม	ค่าความเชื่อมั่น = .9138
5.9 ทุนทางสังคมในภาพรวม	ค่าความเชื่อมั่น = .9531

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ประสานงานกับประธานกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการดำเนินการศึกษา
2. ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยการแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
3. รวบรวมข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่เตรียมไว้ ภายหลังการพูดคุยสร้างความคุ้นเคยกับประชากรที่ศึกษาแล้ว รวมใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที ต่อกลุ่มตัวอย่างแต่ละราย หลังจากนั้นแล้วผู้สัมภาษณ์ทำการตรวจสอบความครบถ้วน ความสมบูรณ์ของข้อมูล
4. ดำเนินการเก็บข้อมูลจนครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
5. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

1. ใช้ค่าความถี่และร้อยละ สำหรับบรรยายลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้เพื่อแสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล

2. ค่า t- Test ใช้ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของทุนทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. ค่า F- test ใช้ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของทุนทางสังคมระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีสามกลุ่มขึ้นไปโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One- Way ANOVA) สำหรับการหาความแตกต่างเป็นรายคู่ ผู้ศึกษาทดสอบโดยใช้วิธีการของ Scheffe'

4. การวิเคราะห์แบบการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การศึกษาครั้งนี้ใช้เทคนิค Stepwise เพื่อทดสอบหาตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ไว้ที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์

ผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี โดยผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคม
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ
- ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความสำนึกต่อสาธารณะ
- ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับความสำนึกต่อท้องถิ่น
- ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับทุนทางสังคม
- ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ผลการศึกษามีดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละ ของข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

		(n = 178)	
ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ			
	ชาย	72	40.4
	หญิง	106	59.6
2. อายุ			
	20-35 ปี	43	24.2
	36-50 ปี	80	44.9
	51 ปี ขึ้นไป	55	30.9
	อายุต่ำสุด	อายุ	$\bar{x}$
	สูงสุด		S.D.
	20 ปี	71 ปี	44.18
			12.137
3. ระดับการศึกษา		จำนวน	ร้อยละ
	ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา	12	6.7
	ประถมศึกษา	49	27.5
	มัธยมศึกษา/ป.ว.ช	56	31.5
	อนุปริญญา/ป.ว.ศ/เทียบเท่า	14	7.9
	ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	47	26.4
4. รายได้ของครัวเรือน			
/ต่อเดือน			
	ต่ำกว่า 10,001 บาท	72	40.4

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 178)			
ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
10,001- 20,000 บาท		69	38.8
20,001 บาท ขึ้นไป		37	20.8
รายได้ต่ำสุด	รายได้	$\bar{x}$	S.D.
สูงสุด			
4000 บาท/เดือน	80,000 บาท/เดือน	16,913 บาท	1317.64
5. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน			
5-20 ปี		50	28.1
21-35 ปี		40	22.5
36-50 ปี		45	25.3
51 ปีขึ้นไป		43	24.2
ระยะเวลาที่อาศัย	ระยะเวลาที่	$\bar{x}$	S.D.
อาศัย			
ต่ำสุด	สูงสุด		
5 ปี	71 ปี	34.16	19.315

จากตารางที่ 3 สามารถอธิบายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาดังนี้

1. เพศ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 59.6 เพศชาย จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4

2. อายุ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ มากที่สุดมีอายุตั้งแต่ 36-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.9 รองลงมา คือ มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.9 และกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดมีอายุ ตั้งแต่ 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.2

3. ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยม/ ป.ว.ช. จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ป.ว.ศ./เทียบเท่า จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 และมีการศึกษาระดับไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7

4. รายได้ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ 0-10,000 บาท จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4 รองลงมาคือ มีรายได้ตั้งแต่ 10,001- 20,000 บาท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 และมีรายได้ 20,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8

5. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชน ตั้งแต่ 5-20 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1 รองลงมาคือ อาศัยอยู่ในชุมชน ตั้งแต่ 36-50 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 อาศัยอยู่ในชุมชน ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 และอาศัยอยู่ในชุมชน ตั้งแต่ 21-35 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความสัมพันธ์เชิงสังคมของประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ในส่วนนี้เป็นการแสดงข้อมูลระดับความสัมพันธ์เชิงสังคม ของประชาชน ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วยความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติและความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน ผลการศึกษามีดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนตลาด
สามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคม

(n = 178)

ความสัมพันธ์เชิงสังคม	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
ความสัมพันธ์ของสมาชิก ในครอบครัว						4.55	.590	สูง
1. สมาชิกในครอบครัวมีการดูแลเอาใจใส่กันทั้งในยามปกติ ยามเจ็บป่วยและเมื่อมีปัญหา	136 (76.4)	42 (23.6)	-	-	-	4.76	.426	สูง
2. สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน	108 (60.7)	67 (37.6)	3 (1.7)	-	-	4.59	.526	สูง
3. สมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุย บอกเล่าปรึกษาหารือในเรื่องต่างๆ	109 (61.2)	57 (32.0)	9 (5.1)	3 (1.7)	-	4.53	.674	สูง
4. ในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ	75 (42.1)	83 (46.6)	16 (9.0)	4 (2.2)	-	4.29	.722	สูง
5. เมื่อสมาชิกในครอบครัวมีปัญหา บุคคลในครอบครัว สามารถให้ความช่วยเหลือ หรือแนะนำได้	108 (60.7)	64 (36.0)	4 (2.2)	2 (1.1)	-	4.56	.600	สูง
ความสัมพันธ์ของ สมาชิกในครอบครัว กับเครือญาติ						4.32	.704	สูง
1. สมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติมีการติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอ	88 (49.4)	78 (43.8)	9 (5.1)	3 (1.7)	-	4.41	.668	สูง
2. ในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสไปเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง	66 (37.1)	84 (47.2)	26 (14.6)	2 (1.1)	-	4.20	.724	สูง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 178)								ระดับ
ความสัมพันธ์เชิงสังคม	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น
3. ญาติ พี่น้องสามารถ ให้คำปรึกษาแนะนำ สมาชิกในครอบครัวได้	85 (47.8)	81 (45.5)	9 (5.1)	3 (1.7)	-	4.39	.666	สูง
4. .ในกรณีที่สมาชิกใน ครอบครัวมีความจำเป็น หรือปัญหาเดือดร้อน ญาติที่ น้องสามารถให้ความ ช่วยเหลือท่านได้	101 (56.7)	56 (31.5)	17 (9.6)	4 (2.2)	-	4.43	.757	สูง
5. ในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา สมาชิกใน ครอบครัว มีโอกาสดำเนินการ ร่วมกันกับเครือญาติ	57 (32.0)	101 (56.7)	16 (9.0)	4 (2.2)	-	4.19	.684	สูง
ความสัมพันธ์ของสมาชิกใน ชุมชน						4.17	.710	สูง
1. ในระยะ 6 เดือน ที่ผ่านมา มีเพื่อนบ้านมาเยี่ยม ท่านและท่านได้ไปเยี่ยม เพื่อนบ้าน	60 (33.7)	86 (48.3)	27 (15.2)	5 (2.8)	-	4.13	.767	สูง
2. ท่านมีโอกาสนพบปะ กับ ครัวเรือนอื่นๆอย่าง สม่ำเสมอ	63 (35.4)	90 (50.6)	25 (14.0)	-	-	4.21	.672	สูง
3. สมาชิกในชุมชน มักพูดคุยกันและไปมาหาสู่ กันอย่างสม่ำเสมอ	58 (32.6)	99 (55.6)	19 (10.7)	2 (1.1)	-	4.20	.664	สูง
4. ในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา ท่านมีโอกาส ทำกิจกรรม ร่วมกันกับสมาชิกในชุมชน	55 (30.9)	99 (55.6)	22 (12.4)	2 (1.1)	-	4.16	.673	สูง
5. สมาชิกในชุมชน มีการปรึกษาหารือและ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	60 (33.7)	95 (53.4)	19 (10.7)	2 (1.1)	2 (1.1)	4.17	.750	สูง
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้งหมด						.435	.668	สูง

จากตารางที่ 4 พบว่า ในภาพรวมของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์เชิงสังคมของประชาชนในตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี แสดงให้เห็นว่า มีระดับความสัมพันธ์เชิงสังคมในระดับสูง ($\bar{x} = 4.35$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ และความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 4.55, 4.32$ และ 4.17) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ประเด็นความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวว่าด้วยเรื่อง การดูแลเอาใจใส่กันของสมาชิกในครอบครัวทั้งในยามปกติ ยามเจ็บป่วยและเมื่อมีปัญหา การช่วยเหลือแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน การที่สมาชิกในครอบครัวมีปัญหาบุคคลในครอบครัวสามารถให้ความช่วยเหลือหรือแนะนำได้ การพูดคุยบอกกล่าวปรึกษาหารือในเรื่องต่างๆ และการที่สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา ทั้งหมดอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 4.76, 4.59, 4.56, 4.53$ และ 4.29) ตามลำดับ

ประเด็นความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ ว่าด้วยเรื่อง การที่สมาชิกในครอบครัว มีความจำเป็นหรือมีปัญหาเดือดร้อนญาติพี่น้องสามารถให้ความช่วยเหลือได้ การที่สมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติมีการติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอ การที่ญาติพี่น้องสามารถให้คำปรึกษาหารือหรือนำสมาชิกในครอบครัวได้ การที่สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสไปเยี่ยมเยียนญาติพี่น้องในระยะ 6 ที่ผ่านมาและการที่สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันกับเครือญาติในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา ทั้งหมดอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 4.43, 4.41, 4.39, 4.20$ และ 4.19) ตามลำดับ

ประเด็นความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน ว่าด้วยเรื่อง การมีโอกาสพบปะกับครัวเรือนอื่นๆอย่างสม่ำเสมอ การที่สมาชิกในชุมชนมักพูดคุยกันและไปมาหาสู่กันอย่างสม่ำเสมอ การที่สมาชิกในชุมชนมีการปรึกษาหารือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในชุมชนในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมาและการมีเพื่อนบ้านมาเยี่ยมและการ

ไปเยี่ยมเยียนเพื่อนบ้านในชุมชน ทั้งหมดอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 4.21, 4.20, 4.17, 4.16$ และ 4.13) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความสัมพันธ์เชิงอำนาจของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ในส่วนนี้เป็นการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วยภาวะผู้นำของผู้นำในชุมชน และความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอกทั้งภาครัฐ เอกชนและชุมชนอื่นๆ ผลการศึกษามีดังนี้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชน

ในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

(n = 178)								ระดับ
ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	ความคิดเห็น
ภาวะผู้นำ						4.08	.748	สูง
1. ผู้นำชุมชนมีความน่าเชื่อถือ และ เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน	63 (35.4)	85 (47.8)	25 (14.0)	3 (1.7)	2 (1.1)	4.15	.803	สูง
2. ผู้นำชุมชนมีความสามารถในการตัดสินใจ ในสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี	46 (25.8)	90 (50.6)	38 (21.3)	4 (2.2)	-	4.00	.752	สูง
3. ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญกับประโยชน์ ของชุมชนมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว	57 (32.0)	79 (44.4)	37 (20.8)	5 (2.8)	-	4.06	.801	สูง
4. ผู้นำชุมชนมีความสามารถในการจูงใจให้ร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน	59 (33.1)	86 (48.3)	31 (17.4)	2 (1.1)	-	4.13	.732	สูง
5. ผู้นำชุมชนมีความสามารถในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ชุมชนต้องการ	39 (21.9)	109 (61.2)	28 (15.7)	2 (1.1)	-	4.04	.650.	สูง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 178)								ระดับ
ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น
5. ผู้นำชุมชนมีความสามารถ ในการทำงานให้บรรลุผล สำเร็จตามที่ชุมชนต้องการ	39 (21.9)	109 (61.2)	28 (15.7)	2 (1.1)	-	4.04	.650.	สูง
ความสัมพันธ์ของ ชุมชนกับภายนอก						3.84	.761	สูง
1. สมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ อันดีกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือส่วนราชการ	42 (23.6)	98 (55.1)	36 (20.2)	2 (1.1)	-	4.00	.736	สูง
2. สมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์อันดี กับหน่วยงานภาคเอกชน	34 (19.1)	106 (59.6)	38	-	-	3.98	.637	สูง
3. ส่วนราชการให้ ความสนับสนุนกับการดำเนิน กิจกรรมในชุมชนเป็นอย่างดี	31 (17.4)	96 (53.9)	40 (22.5)	9 (5.1)	2 (1.1)	3.81	.820	สูง
4. ภาคเอกชนให้ ความสนับสนุนกับการดำเนิน กิจกรรมในชุมชนเป็นอย่างดี	30 (16.9)	113 (63.5)	32 (18.0)	3 (1.7)	-	3.96	.645	สูง
5. หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่เข้ามาทำงาน ในชุมชนมี ความร่วมมือซึ่งกันและกัน เป็นอย่างดี	24 (13.5)	100 (56.2)	44 (24.7)	8 (4.5)	2 (1.1)	3.76	.781	สูง
6. ชุมชนอื่นๆที่มี กิจกรรมคล้ายคลึงกัน มีการประสานความร่วมมือกัน เป็นอย่างดี ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ	24 (13.5)	75 (42.1)	64 (36.0)	6 (3.4)	9 (5.1)	3.56	.945	ปาน กลาง
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้งหมด						3.96	.754	สูง

จากตารางที่ 5 พบว่า ในภาพรวมของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ แสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.96$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำ และความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=4.08$ และ 3.84) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ประเด็นภาวะผู้นำ ของผู้นำชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ว่าด้วยเรื่อง การที่ผู้นำมีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน การที่ผู้นำมีความสามารถในการจูงใจสมาชิกให้ร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน การที่ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญกับประโยชน์ของชุมชนมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว การที่ผู้นำชุมชนมีความสามารถในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ชุมชนต้องการและผู้นำชุมชนมีความสามารถในการตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=4.15, 4.13, 4.06, 4.04$ และ 4.00) ตามลำดับ

ประเด็นความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอกว่าด้วยเรื่อง สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือส่วนราชการ สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานภาคเอกชน ภาคเอกชนให้การสนับสนุนกับการดำเนินกิจกรรมในชุมชนเป็นอย่างดี ส่วนราชการให้การสนับสนุนกับการดำเนินกิจกรรมในชุมชนเป็นอย่างดีและหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เข้ามาทำงานในชุมชนมีความร่วมมือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=4.00, 3.98, 3.96, 3.81$ และ 3.76) ตามลำดับ ส่วนประเด็นการประสานความร่วมมือกัน ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ กับชุมชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่นชุมชนตลาดร้อยแปดปีศรีประจันต์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.56$)

ส่วนที่ 4 ข้อมูลระดับความสำนึกต่อสาธารณะของประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ในส่วนนี้เป็นการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับความสำนึกต่อสาธารณะ ของประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษามีดังนี้

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยวกับความสำนึกต่อสาธารณะ

(n = 178)

ความสำนึกต่อสาธารณะ	เห็นด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเห็น
1.ในรอบปีที่ผ่านมาท่านมี การร่วม กิจกรรมสาธารณะของสังคม	48 (27.0)	98 (55.1)	32 (18.0)	-	-	4.09	.666	สูง
2. กรณีที่มีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวม ท่านพร้อมที่จะร่วมทำ กิจกรรมดังกล่าว	78 (43.8)	93 (52.2)	7 (3.9)	-	-	4.40	.566	สูง
3. ท่านคิดว่าประโยชน์ส่วนรวม มีความสำคัญกว่าประโยชน์ ส่วนตัว	49 (27.5)	118 (66.3)	11 (6.2)	-	-	4.21	.541	สูง
4. ท่านคิดว่าสาธารณะสมบัติ เป็นสิ่ง ที่ทุกคน ต้องร่วมมือกัน การดูแลรักษา	100 (56.2)	75 (42.1)	3 (1.7)	-	-	4.54	.532	สูง
5. หากมีการใช้ทรัพยากร ซึ่งเป็น สาธารณะประโยชน์ อย่างไม่ถูกต้อง ท่านพร้อมที่จะ ร่วมมือพิทักษ์ทรัพยากรดังกล่าว	97 (54.5)	75 (42.1)	6 (3.4)	-	-	4.51	.565	สูง
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้งหมด						4.35	.574	สูง

จากตารางที่ 6 พบว่าในภาพรวมของระดับความความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำนึกต่อสาธารณะ แสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำนึกต่อสาธารณะ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.35$) และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำนึกต่อสาธารณะ ว่าด้วยเรื่อง การให้ความสำคัญกับสาธารณะสมบัติซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องร่วมกันดูแลรักษา ความพร้อมที่จะร่วมมือพิทักษ์ทรัพยากรหากมีการใช้ทรัพยากรซึ่งเป็นสาธารณะประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง ความพร้อมในการที่จะทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การให้ความสำคัญ

กับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะของสังคมในรอบปีที่ผ่านมา อยู่ในระดับสูง($\bar{x}$ =4.54,4.51,4.40,4.21และ4.09) ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ข้อมูลความสำนึกต่อท้องถิ่นของประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ในส่วนนี้เป็นการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับความสำนึกต่อท้องถิ่น ของประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษามีดังนี้

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยวกับความสำนึกต่อท้องถิ่น

(n = 178)								
ความสำนึกต่อท้องถิ่น	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านรู้สึกว่าคุณเป็น ส่วนหนึ่งของชุมชน	63 (35.4)	115 (64.6)	-	-	-	4.35	.480	สูง
2. ท่านรู้สึกภาคภูมิใจ ในชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่	84 (47.2)	92 (51.7)	2 (1.1)	-	-	4.46	.522	สูง
3. ท่านพร้อมที่จะทำ กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อชุมชนของท่าน	91 (51.1)	84 (47.2)	3 (1.7)	-	-	4.49	.534	สูง
4. ท่านคิดว่าศิลปะ สถาปัตยกรรม และอาคาร บ้านเรือนต่างๆในชุมชน ของท่านเป็นสิ่งที่มีความ ค่าและท่านพร้อมที่จะดูแล รักษา	103 (57.9)	71 (39.9)	4 (2.2)	-	-	4.56	.452	สูง
5. ท่านคิดว่า วัฒนธรรม ประเพณี ภาษาท้องถิ่น สุพรรณบุรี เป็นสิ่งที่ มีความค่าและท่านพร้อมที่ จะดูแลรักษา สืบทอด และอนุรักษ์ไว้	119 (66.9)	57 (32.0)	2 (1.1)	-	-	4.66	.499	สูง
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้งหมด						4.50	.515	สูง

จากตารางที่ 7 พบว่าในภาพรวมของระดับความความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำนึกต่อท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำนึกต่อท้องถิ่น อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=4.50$) และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำนึกต่อท้องถิ่น ว่าด้วยเรื่อง การเห็นคุณค่าในวัฒนธรรม ประเพณี ภาษาท้องถิ่นสุพรรณบุรีเป็นสิ่งซึ่งควรอนุรักษ์ สืบทอดและดูแลรักษา การเห็นคุณค่าในศิลป สถาปัตยกรรม อาคารบ้านเรือนในชุมชน ความพร้อมในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ความภูมิใจในชุมชนที่อาศัยอยู่และความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน อยู่ในระดับสูง($\bar{x}=4.66, 4.56, 4.49, 4.46$ และ 4.35) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 สรุปภาพรวม ความสัมพันธ์เชิงสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความสำนึกต่อสาธารณะ และความสำนึกต่อท้องถิ่น

(n = 178)			
ตัวแปรอิสระ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ความสัมพันธ์เชิงสังคม			
- ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว	4.55	.590	สูง
- ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ	4.32	.704	สูง
- ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน	4.17	.710	สูง
รวม	4.35	.668	สูง
ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ			
- ภาวะผู้นำ	4.08	.748	สูง
- ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก	3.84	.761	สูง
รวม	3.96	.754	สูง
ความสำนึกต่อสาธารณะ	4.35	.574	สูง
ความสำนึกต่อท้องถิ่น	4.50	.515	สูง

ส่วนที่ 6 ข้อมูลทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ในส่วนนี้เป็นการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับระดับทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย ความไว้วางใจเชื่อใจกันในกลุ่ม ความสามัคคี ความเอื้ออาทร ความร่วมมือร่วมใจ ความสนับสนุนช่วยเหลือ ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน การมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มและการเป็นสมาชิก กลุ่ม/ องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม ผลการศึกษามีดังนี้

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรี

(n = 178)								
ทุนทางสังคม	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ความไว้วางใจเชื่อใจกันในกลุ่มชุมชน						3.94	.656	สูง
1. ท่านมีความไว้วางใจเชื่อใจบุคคลทั่วไปในชุมชนของท่าน	14 (7.9)	108 (60.7)	56 (31.5)	-	-	3.76	.583	สูง
2. ท่านมีความเชื่อใจบุคคลในชุมชนที่มีฐานะทางการเงินแตกต่างกับท่าน	25 (14.0)	86 (48.3)	56 (31.5)	4 (2.2)	7 (3.9)	3.66	.889	ปานกลาง
3. ท่านมีค่านิยมในการทำงานร่วมกัน แม้ว่าจะมีระดับการศึกษาแตกต่างกับท่าน	31 (17.4)	120 (67.4)	25 (14.0)	2 (1.1)	-	4.01	.601	สูง
4. ท่านมีความเชื่อใจสมาชิกในชุมชนในการร่วมกันดูแลชุมชนแม้ว่าจะมีอาชีพแตกต่างกัน	46 (25.8)	106 (59.6)	24 (13.5)	2 (1.1)	-	4.10	.656	สูง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n = 178)								
ทุนทางสังคม	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
ความสมานฉันท์						4.24	.600	สูง
1. สมาชิกส่วนใหญ่ใน ชุมชน แม้จะมีความคิด อ่านที่แตกต่างกัน แต่ก็ สามารถอยู่ร่วมกันได้ อย่างเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกัน								
2. สมาชิกในชุมชน แม้จะมีความแตกต่างกัน ในเรื่องฐานะทางการเงิน แต่ก็ความสามัคคี และ อยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี	58 (32.6)	101 (56.7)	17 (9.6)	2 (1.1)	-	4.21	.652	สูง
3. สมาชิกในชุมชน แม้จะมีความแตกต่างกัน ในเรื่องการศึกษา แต่ก็ สามารถทำงานร่วมกัน และช่วยกันดูแลชุมชน เป็นอย่างดี	60 (33.7)	98 (55.7)	18 (10.1)	2 (1.1)	-	4.21	.663	สูง
4. สมาชิกในชุมชน แม้จะมีความแตกต่างกัน ในเรื่องอาชีพ แต่ก็ สามารถทำกิจกรรม ของชุมชนร่วมกันได้ เป็นอย่างดี	49 (27.5)	119 (66.9)	8 (4.5)	2 (1.1)	-	4.21	.569	สูง
5. สมาชิกในชุมชน แม้จะมีความแตกต่างกัน ในเรื่องศาสนา แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกัน ได้อย่างเป็นเอกภาพ	60 (33.7)	111 (62.4)	7 (3.9)	-	-	4.30	.538	สูง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n = 178)

ทุนทางสังคม	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
ความเอื้ออาทร						4.08	.644	สูง
1. สมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่มีน้ำใจต่อกัน	40 (22.5)	116 (65.2)	20 (11.2)	2 (1.1)	-	4.08	.659	สูง
2. สมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่ มีความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกัน และกัน	40 (22.5)	107 (60.1)	31 (17.4)					
3. สมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่มีการดูแล เอาใจใส่กันเป็นอย่างดี	42 (23.6)	99 (55.6)	37 (20.8)	-	-	4.03	.667	สูง
4. สมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่มีความ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทั้งในยามปกติ และ ในยามที่ชุมชน ประสบอุบัติเหตุ /ภัยพิบัติต่างๆ	45 (25.3)	108 (60.7)	25 (14.0)	-	-	4.11	.619	สูง
5. สมาชิกในชุมชน ใช้ชีวิตความเป็นอยู่ ด้วยความเอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน	47 (26.4)	103 (57.9)	28 (15.7)	-	-	4.11	.642	สูง
ความร่วมมือร่วมใจ						4.14	.593	สูง
1. ในยามที่ชุมชน ของท่าน ประสบ อุบัติเหตุหรือ เหตุการณ์ ที่ร้ายแรงเกิดขึ้น ในชุมชน ชุมชนต่าง ก็มีความร่วมมือ ร่วมใจกันเป็นอย่างดี	44 (24.7)	123 (69.1)	9 (5.1)	2 (1.1)	-	4.17	.560	สูง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n = 178)								
ทุนทางสังคม	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
2. กรณีที่มีกิจกรรม การพัฒนาชุมชนใหม่ ๆ เข้ามาในชุมชน ชาวบ้านต่างมีความร่วม ร่วมใจในการทำกิจกรรม นั้นๆ เป็นอย่างดี	31 (17.4)	127 (71.3)	18 (10.1)	2 (1.1)	-	4.05	.565	สูง
3. การเข้าร่วมทำงาน กิจกรรมให้กับชุมชน หรือสาธารณะ สมาชิกในครอบครัว ของท่านมีความ เต็มใจ และร่วมมือร่วมใจ ที่จะทำงานให้กับชุมชน	49 (27.5)	112 (62.9)	15 (8.4)	2 (1.1)	-	4.17	.615	สูง
4. สมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่ แม้ว่าจะ มีความแตกต่างใน เรื่องของฐานะ รายได้ แต่ก็สามารถที่จะร่วมมือ ร่วมใจและทำงาน ร่วมกันได้	42 (23.6)	118 (66.3)	14 (7.9)	2 (1.1)	2 (1.1)	4.10	.637	สูง
5. สมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่ พร้อม ที่จะร่วมมือใน การทำงานให้กับ ชุมชน ด้วยการ สมทบสิ่งของ และ การบริจาคทางการเงิน	49 (27.5)	116 (65.2)	11 (6.2)	2 (1.1)	-	4.19	.589	สูง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n = 178)								
ทุนทางสังคม	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
ความสนับสนุน และความช่วยเหลือ						4.01	.636	สูง
1. เมื่อสมาชิกในชุมชน ประสบปัญหาต่างๆ หรือต้องการความ ช่วยเหลือ ท่านพร้อม ที่จะสนับสนุน ช่วยเหลือ ด้วยแรงงาน /เงิน/กำลังใจ/วัตถุสิ่งของ	46 (25.8)	117 (65.7)	15 (8.4)	-	-	4.17	.560	สูง
2. ท่านเคยสนับสนุน ช่วยเหลือสมาชิก ในชุมชน ที่ประสบ ปัญหาต่างๆหรือ ต้องการความช่วยเหลือ	38 (21.3)	132 (74.2)	8 (4.5)	-	-	4.17	.481	สูง
3. ท่านเคยได้รับ การสนับสนุน ช่วยเหลือ จากสมาชิกในชุมชนเมื่อ ประสบปัญหาต่างๆหรือ ต้องการความช่วยเหลือ	27 (15.2)	111 (62.4)	34 (19.1)	4 (2.2)	2 (1.1)	3.88	.723	สูง
4. ชุมชนเคยได้รับ การสนับสนุนช่วยเหลือ จากหน่วยงานภาครัฐ	29 (16.3)	106 (59.6)	36 (20.2)	5 (2.8)	2 (1.1)	3.87	.752	สูง
5. ชุมชนเคยได้รับการ สนับสนุนช่วยเหลือ จากหน่วยงาน ภาคเอกชน	34 (19.1)	99 (55.6)	45 (25.3)	-	-	3.94	.665	สูง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n = 178)								
ทุนทางสังคม	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
ความตระหนักในสิทธิ อันเป็นประโยชน์						4.02	.687	สูง
ของชุมชน								
1. สมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่มีความรับรู้ ในสิทธิประโยชน์ ที่ชุมชนพึงจะได้ จากรัฐ	31 (17.4)	108 (60.7)	34 (19.1)	5 (2.8)	-	3.93	.689	สูง
2. สมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่มีความเข้าใจ ในสิทธิประโยชน์ ของชุมชนที่พึงจะ ได้รับจากรัฐ	38 (21.3)	87 (48.9)	48 (27.0)	5 (2.8)	-	3.89	.766	สูง
3. สมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่ ได้ใช้สิทธิ ของคนใน ทุก ๆ เรื่อง ที่ถือได้ว่าเป็น ประโยชน์ของ ชุมชน ที่ตนเองมีอยู่	46 (25.8)	83 (46.6)	44 (24.7)	5 (2.8)	-	3.96	.787	สูง
4. สมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่ให้ ความสำคัญ ในสิทธิ ประโยชน์ อันเป็น สาธารณะของชุมชน	45 (25.3)	107 (60.1)	26 (14.6)	-	-	4.11	.624	สูง
5. สมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่พร้อมที่จะ พิทักษ์สิทธิอันเป็นประโยชน์ ของชุมชน	51 (28.7)	113 (63.5)	14 (7.9)	-	-	4.21	.569	สูง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n = 178)

ทุนทางสังคม	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเห็น
การมี/ ทำกิจกรรม ร่วมกันในชุมชน						4.10	.632	สูง
1. กิจกรรมการ พัฒนาที่มีอยู่ในชุมชน ในปัจจุบันมีจำนวน มากขึ้น	59 (33.1)	99 (55.6)	18 (10.1)	2 (1.1)	-	4.21	.661	สูง
2. ครีวเรือนต่างๆ มีโอกาสเข้ามา มีส่วนร่วมใน การทำ กิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น	38 (21.3)	105 (59.0)	35 (19.7)	-	-	4.02	.642	สูง
3. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านมีการร่วมกิจกรรม สาธารณะของชุมชน	35 (19.7)	121 (68.0)	20 (11.2)	2 (1.1)	-	4.06	.593	สูง
4. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่าน ได้เข้าร่วมกิจกรรม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ของชุมชน	42 (23.6)	108 (60.7)	26 (14.6)	2 (1.1)	-	4.07	.652	สูง
5. ท่านมีการส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิก ในครอบครัว เข้าร่วม กิจกรรมในชุมชน	44 (24.7)	115 (64.6)	17 (9.6)	2 (1.1)	-	4.13	.611	สูง
การเป็นสมาชิกกลุ่ม /องค์กรชุมชน						3.92	.761	สูง
/เครือข่ายทางสังคม								
1. การดำเนินกิจกรรม ต่างๆ ทางการพัฒนา อาชีพและ สุขภาพ ส่วนใหญ่ชาวบ้าน จะให้ความสำคัญ กับการทำงานเป็นกลุ่ม	40 (22.5)	111 (62.4)	25 (14.0)	2 (1.1)	-	4.06	.639	สูง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n = 178)

ทุนทางสังคม	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	
2. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่ม /องค์กรชุมชน /เครือข่ายทางสังคม	24 (13.5)	117 (65.7)	26 (14.6)	7 (3.9)	4 (2.2)	3.84	.787	สูง
3. กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน มีอยู่หลายองค์กร ที่เข้าร่วมเป็นเครือข่าย องค์กรกับพื้นที่อื่น ๆ ที่เป็นเครือข่ายทางสังคม	35 (19.7)	110 (61.8)	20 (11.2)	9 (5.1)	4 (2.2)	3.92	.843	สูง
4. กลุ่มองค์กรต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน มีหลายกลุ่มที่ เคยทำงานกับกลุ่มอื่นๆ ภายนอกชุมชน	35 (19.7)	89 (50.0)	47 (26.4)	7 (3.9)	-	3.85	.775	สูง
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้งหมด						4.06	.651	สูง

จากตารางที่ 9 พบว่า ในภาพรวมของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทุนทางสังคม แสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทุนทางสังคม อยู่ในระดับสูง($\bar{x}=4.06$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ความสมานฉันท์ ความร่วมมือร่วมใจ การมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน ความเอื้ออาทร ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน ความสนับสนุนช่วยเหลือ ความไว้วางใจกันภายในชุมชนและ การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง($\bar{x}=4.24, 4.14, 4.10, 4.08, 4.02, 4.01, 3.94$ และ 3.92) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ประเด็นความไว้วางใจกันภายในชุมชน ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความไว้วางใจกันภายในชุมชน ว่าด้วยเรื่อง ความวางใจ

สมาชิกในชุมชนในการอยู่ร่วมกันแม้จะนับถือศาสนาแตกต่างกัน ความเชื่อใจสมาชิกในการดูแลชุมชนแม้จะมีอาชีพแตกต่างกัน ความไว้วางใจสมาชิกในการทำงานร่วมกันแม้จะมีการศึกษาแตกต่างกัน ความไว้วางใจเชื่อใจบุคคลทั่วไปในชุมชน อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=4.16, 4.10, 4.01$, และ 3.76) ตามลำดับ ส่วนความไว้วางใจเชื่อใจบุคคลในชุมชนที่มีฐานะทางการเงินแตกต่างกัน ประชาชนมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.66$)

ประเด็นความสมานฉันท์ ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสมานฉันท์ว่าด้วยเรื่อง ประชาชนในชุมชนแม้จะมีความแตกต่างกันด้านศาสนาแต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นเอกภาพ สมาชิกในชุมชนแม้จะมีความคิดอ่านที่แตกต่างกันแต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สมาชิกในชุมชนแม้จะมีความแตกต่างกันในเรื่องฐานะทางการเงินแต่ก็มีความสามัคคีและสามารถอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี สมาชิกในชุมชนแม้จะมีความแตกต่างกันในเรื่องการศึกษาแต่ก็สามารถทำงานร่วมกันและช่วยกันดูแลชุมชนได้เป็นอย่างดีและสมาชิกในชุมชนแม้จะมีความแตกต่างกันเรื่องอาชีพแต่ก็สามารถทำกิจกรรมของชุมชนร่วมกันเป็นอย่างดี ทั้งหมดอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=4.30, 4.25, 4.21, 4.21$ และ 4.21) ตามลำดับ

ประเด็นความเอื้ออาทร ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเอื้ออาทรว่าด้วยเรื่อง ประชาชนในชุมชนใช้ชีวิตความเป็นอยู่ด้วยความเอื้ออาทรซึ่งกันและกันสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความเกื้อกูลซึ่งกันและกันทั้งในยามปกติ และในยามที่ชุมชนประสบอุบัติเหตุภัยพิบัติต่างๆ สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีน้ำใจต่อกัน สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน และสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีการดูแลเอาใจใส่กันเป็นอย่างดี ทั้งหมดอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=4.11, 4.11, 4.08, 4.05$ และ 4.03) ตามลำดับ

ประเด็นความร่วมมือร่วมใจ ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือร่วมใจ ว่าด้วยเรื่องสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่พร้อมที่จะร่วมมือในการทำงานให้กับชุมชน ด้วยการสมทบสิ่งของ และการบริจาคทางการเงินในยามที่ชุมชนประสบอุบัติเหตุหรือเหตุการณ์ที่ร้ายแรงเกิดขึ้นในชุมชน สมาชิกในชุมชนต่างก็มีความร่วมมือร่วมใจกันเป็นอย่างดี การเข้าร่วมทำงานกิจกรรมให้กับชุมชนหรือสาธารณะ สมาชิกในครอบครัวมีความเต็มใจและร่วมมือร่วมใจที่จะทำงานให้กับชุมชน ในชุมชนส่วนใหญ่แม้ว่าจะมีความแตกต่างในเรื่องของฐานะ รายได้ แต่ก็สามารถที่จะร่วมมือร่วมใจและทำงานร่วมกันได้และกรณีที่มีกิจกรรมการ

พัฒนาชุมชนใหม่ ๆ เข้ามาในชุมชน ชาวบ้านต่างมีความร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมนั้นๆ เป็นอย่างดี ทั้งหมดอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ = 4.19 , 4.17, 4.17, 4.10 และ 4.05) ตามลำดับ

ประเด็นความสนับสนุนช่วยเหลือ ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสนับสนุนช่วยเหลือ ว่าด้วยเรื่อง ความพร้อมที่จะสนับสนุนช่วยเหลือด้วยแรงงาน/เงิน/กำลังใจ/วัตถุดิบของเมื่อสมาชิกในชุมชนประสบปัญหาต่างๆหรือต้องการความช่วยเหลือ การที่สมาชิกในชุมชนเคยสนับสนุนช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน ที่ประสบปัญหาต่างๆหรือต้องการความช่วยเหลือ การที่ชุมชนเคยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานภาคเอกชน การที่สมาชิกในชุมชนเคยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากสมาชิกในชุมชนเมื่อประสบปัญหาต่างๆหรือต้องการความช่วยเหลือและการที่ชุมชนเคยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ ทั้งหมดอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ = 4.17 , 4.17, 3.94, 3.88 และ 3.87) ตามลำดับ

ประเด็นความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน ว่าด้วยเรื่อง ความพร้อมของสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ที่จะพิทักษ์สิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ ในสิทธิประโยชน์ อันเป็นสาธารณะของชุมชน สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ ได้ใช้สิทธิของตนในทุก ๆ เรื่องที่ถือได้ว่าเป็นประโยชน์ของชุมชน ตามที่ตนเองมีอยู่สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ ได้ใช้สิทธิของตนในทุก ๆ เรื่องที่ถือได้ว่าเป็นประโยชน์ของชุมชน ตามที่ตนเองมีอยู่ สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความรับรู้ในสิทธิประโยชน์ของที่ชุมชนพึงจะได้รับจากรัฐและสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจในสิทธิประโยชน์ของที่ชุมชนพึงจะได้รับจากรัฐ ทั้งหมดอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ = 4.21 , 4.11, 3.96, 3.93 และ 3.89) ตามลำดับ

ประเด็นการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน ว่าด้วยเรื่อง กิจกรรมการพัฒนาที่มีอยู่ในชุมชน ในปัจจุบันมีจำนวนมากขึ้น การส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมในชุมชนในรอบปีที่ผ่านมา การร่วมกิจกรรมสาธารณะของชุมชนในรอบปีที่ผ่านมาและการที่

ครัวเรือนต่างๆ มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งหมดอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ = 4.21 , 4.13, 4.07, 4.06 และ 4.02) ตามลำดับ

ประเด็นการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม ว่าด้วยเรื่อง การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทางการพัฒนา อาชีพและ สุขภาพ ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นกลุ่ม กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน มีอยู่หลายองค์กรที่เข้าร่วมเป็นเครือข่าย องค์กรกับพื้นที่อื่น ๆ ที่เป็นเครือข่ายทางสังคม กลุ่มองค์กรต่างๆที่มีอยู่ในชุมชน มีหลายกลุ่มที่เคยทำงานกับกลุ่มอื่นๆภายนอกชุมชนและการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมทั้งหมดอยู่ในระดับสูง($\bar{x}$ = 4.06, 3.92, 4.07, 3.85 และ 3.84) ตามลำดับ

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

ในการทดสอบสมมติฐาน ผู้ศึกษาใช้ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 การทดสอบสมมติฐานปรากฏผลดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีความแตกต่างกันจะมีระดับความคิดเห็นในเรื่องทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน ดังนี้

1.1 ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน ตามตารางที่ 9 ดังนี้

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน
ตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับทุนทางสังคมภาพรวมของชุมชน
จำแนกตามเพศ

(n = 178)

เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	P-Value
ชาย	72	4.19	.547	2.002	.137
หญิง	106	4.36	.520		

จากตารางที่ 10 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก ที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.2 ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีอายุแตกต่างกันจะทำให้ระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก แตกต่างกัน ตามตารางที่ 10 ดังนี้

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนตลาด
สามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก
จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามอายุ

(n=178)

อายุ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	F	P
20-35 ปี	43	4.02	.344	9.414*	.000
36-50 ปี	80	4.31	.542		
51 ปี ขึ้นไป	55	4.47	.573		

*p < .05

จากตารางที่ 11 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe' ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe' จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{x}$	S.D.	อายุ	อายุ
			20-35 ปี	36-50 ปี
				51 ปี ขึ้นไป
20-35 ปี	4.02	.344		*
36-50 ปี	4.31	.542		
51 ปี ขึ้นไป	4.47	.573		

*p < .05

จากตารางที่ 12 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรีมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามอายุ มีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มอายุระหว่าง 20-35 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกน้อยกว่า กลุ่มอายุระหว่าง 36-50 ปี และกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป

1.3 ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะทำให้ระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกันตามตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนตลาดสามชุก
จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จำแนกตาม
ระดับการศึกษา

(n=178)

การศึกษา	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	F	P
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่า	12	4.25	.452	6.959*	.000
ประถมศึกษา					
ประถมศึกษา	49	4.51	.582		
มัธยมศึกษา/ป.ว.ช.	56	4.39	.493		
อนุปริญญา/ป.ว.ส./เทียบเท่า	14	4.00	.679		
ปริญญาตรี/สูงกว่า	47	4.04	.359		

*p < .05

จากตารางที่ 13 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe'ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe' จำแนกตาม
ระดับการศึกษา

อายุ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการศึกษา				
			ไม่ได้เรียน /ต่ำกว่า ประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ ป.ว.ช.	อนุปริญญา/ ป.ว.ส	ปริญญา ตรี/สูง กว่า
ไม่ได้เรียน /ต่ำกว่า ประถมศึกษา	4.25	.452				*	
ประถมศึกษา							
ประถมศึกษา	4.51	.582				*	*
มัธยมศึกษา/ ป.ว.ช.	4.39	.493				*	*
อนุปริญญา/ ป.ว.ส./ เทียบเท่า	4.00	.679					
ปริญญาตรี/ สูงกว่า	4.04	.359					

*p < .05

จากตารางที่ 14 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า
ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรีมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชน
ตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 โดย กลุ่มไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา จะมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทาง
สังคมของชุมชนตลาดสามชุกในระดับที่สูงกว่า กลุ่มอนุปริญญา/ป.ว.ส กลุ่มประถมศึกษาจะมี
ระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกมากกว่ากลุ่มอนุปริญญา/ป.ว.ส และ
กลุ่มปริญญาตรี/สูงกว่า กลุ่มมัธยมศึกษา/ป.ว.ช. จะมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของ
ชุมชนตลาดสามชุกมากกว่า กลุ่มอนุปริญญา/ป.ว.ส และกลุ่มปริญญาตรี/สูงกว่า

1.4 ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีรายได้แตกต่างกันจะทำให้ระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน ตามตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จำแนกตามรายได้

(n=178)

รายได้	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	F	P
0-10,000 บาท	72	4.39	.571	2.418	.092
10,001-20,000 บาท	69	4.26	.560		
20,001 บาทขึ้นไป	37	4.16	.374		

จากตารางที่ 15 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

(n=178)

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	F	P
5-20 ปี	50	4.34	.479	4.050*	.008
21-35 ปี	40	4.08	.417		
36-50 ปี	45	4.27	.580		
51 ปี ขึ้นไป	43	4.47	.592		

*p < .05

จากตารางที่ 16 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีที่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิบัติตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe' ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe' จำแนกตาม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน			
			5-20 ปี	21-35 ปี	36-50 ปี	51 ปี ขึ้นไป
5-20 ปี	4.34	.479				
21-35 ปี	4.08	.417				*
36-50 ปี	4.27	.580				
51 ปี ขึ้นไป	4.47	.592				

*p < .05

จากตารางที่ 17 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่าประชาชนในชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 21-35 ปีจะมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคม น้อยกว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 51 ปีขึ้นไป

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล ความสัมพันธ์ทางสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความสำคัญต่อสาธารณะและความสำคัญต่อท้องถิ่น สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ตัวแปรอิสระทุกปัจจัยมี 12 ตัวดังนี้

1. เพศ (SEX)

2. อายุ (AGE)
3. การศึกษา (EDUC)
4. รายได้ (INCOM)
5. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน (DURATION)
6. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว (FAMILY)
7. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ (RELATIVE)
8. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMU)
9. ภาวะผู้นำ (LEADER)
10. ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL)
11. ความสำนึกต่อสาธารณะ (CONSC)
12. ความสำนึกต่อท้องถิ่น (LOCAL)

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้เมื่อพิจารณาลักษณะของตัวแปรอิสระทั้ง 12 ตัว พบว่ามีตัวแปรอิสระที่มีการวัดในระดับ Nominal Scale ดังนั้นเพื่อความเป็นไปได้และเหมาะสมในการวิเคราะห์ ผู้ศึกษาได้กำหนดค่าให้กับตัวแปรที่วัดในระดับ Nominal Scale ซึ่งเรียกว่าการกำหนดตัวแปรหุ่นหรือตัวแปรดัชนี (Dummy Variable หรือ Indicator Variable) ให้ค่าคะแนนดังนี้

ปัจจัยลักษณะพื้นฐาน

เพศ

ชาย	= 1
หญิง	= 0

ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าประถมศึกษา/ประถมศึกษา	= 1
สูงกว่าประถมศึกษา	= 0

สมการของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณมี 2 รูปแบบดังนี้

รูปแบบที่ 1 สมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + \dots + b_nx_n$$

รูปแบบที่ 2 สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = \beta_1x_1 + \beta_2x_2 + \dots + \beta_nx_n$$

Y คือ ค่าประมาณของตัวแปรตามในรูปคะแนนดิบ

Z คือ ค่าประมาณของตัวแปรตามในรูปคะแนนมาตรฐาน

b คือ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบซึ่งเป็นค่าที่บอกให้ทราบว่า เมื่อตัว x เปลี่ยนไป 1 หน่วย ตัวแปร Y จะเปลี่ยนค่าไป b หน่วย ซึ่งจะเปลี่ยนค่าไปในทิศทางบวกหรือลบขึ้นอยู่กับเครื่องหมายบวกและลบอยู่หน้าค่า b

β คือ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

x คือ ตัวทำนายหรือตัวพยากรณ์

a คือ ค่าคงที่ (Constant) หรือจุดตัด

เนื่องจากเงื่อนไขของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณคือ ตัวแปรอิสระทุกตัวจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กับสูงเกิน .75 ดังนั้นในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระปัจจัยลักษณะพื้นฐาน ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน ภาวะผู้นำ ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก ความสำนึกต่อสาธารณะ และความสำนึกต่อท้องถิ่น ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อตรวจสอบว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เกิน .75 หรือไม่ เพราะถ้าตัวแปรอิสระไม่เป็นอิสระต่อกันจะทำให้แยกอิทธิพลของตัวแปรตัวหนึ่งออกจากอีกตัวแปรหนึ่งไม่ได้ จึงทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์พหุคูณเชิงเส้น (Multicollinearity Problem) ซึ่งถ้าเกิดปัญหานี้จะต้องแก้ด้วยการตัดตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์สูงออกไป (สุชาติ, 2546: 518)

ผลการศึกษาพบว่าไม่มีตัวแปรอิสระใดมีความสัมพันธ์กันเองสูงเกิน .75 อันเป็นข้อจำกัดของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ดังตารางที่ 18 แสดงว่าสามารถใช้ตัวแปรอิสระทุกตัว เป็นตัวแปรเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตาม คือ ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ 18 เมตริกค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 12 ตัว

	SEX	AGE	EDU	INCO	DURATIO	FAMILY	RELATIVE	COMMUNITY	LEADER	EXTERNAL	CONS	LOCAL
	N											
SEX	-	.052	-.161	-.034	.123	.047	.049**	.007	-.205	-.068	-.151	-.072
AGE		-	.491*	-.171	.642**	.065	.067**	.069**	.206*	.058*	.141	-.006*
EDU			-	-.133	.220*	.018	-.031	.073**	.064	.075	-.014	-.060
INCO				-	-.025	-.125	-.157	-.065	-.139	-.222	-.070	.020
DURATION					-	-.021	-.050	.004	.066	-.051	.049**	-.042
FAMILY						-	.673**	.481**	.298**	.193	.282	.306
RELATIVE							-	.508**	.251	.170	.338**	.253
COMMUNITY								-	.409**	.203	.531**	.502**
LEADER									-	.425	.444	.380*
EXTERNAL										-	.244	.039
CONS											-	.571
LOCAL												-
*p<.05 **p<.01												

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2

ปัจจัยส่วนบุคคล ความสัมพันธ์ทางสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความสำนึกต่อสาธารณะและความสำนึกต่อท้องถิ่น สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ในที่นี้ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมดรวมกันทั้งสิ้น 12 ตัวเพื่อการทำนายตัวแปรตามทั้งในภาพรวมและรายด้าน ผลการศึกษามีดังนี้

2.1 ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวม

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในภาพรวมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ตัวแปร	R	R ²	R ² Change	Adjusted R ²	b	β	t	Sig.
ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY)	.585	.342	.342	.338	1.151	.216	3.474***	.001
ภาวะผู้นำ(LEADER)	.686	.471	.129	.465	.986	.204	3.255***	.001
ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL)	.720	.519	.047	.510	1.259	.285	5.035***	.000
ความสำนึกต่อสาธารณะ(CONS)	.739	.546	.028	.536	2.536	.310	4.886***	.000
ค่าคงที่ = 29.821			F= 52.081***			Sig. = .000		

p<.001

ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวมที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกได้ ร้อยละ 34.2 (R^2 Change = .342) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2

ภาวะผู้นำ (LEADER) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกได้ ร้อยละ 12.9 ($R^2 \text{ Change} = .129$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 3 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกได้ ร้อยละ 4.7 ($R^2 \text{ Change} = .047$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 4 ความสำนึกต่อสาธารณะ(CONS) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกได้ ร้อยละ 2.8 ($R^2 \text{ Change} = .028$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวมได้ ร้อยละ 54.6 ($R^2 = .546$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 (ตารางที่ 19)

เมื่อนำตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะ(CONS) ภาวะผู้นำ (LEADER) ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) และความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) มาเป็นตัวแปรทำนายและจัดรูปแบบสมการ จะได้สมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวม ในรูปคะแนนดิบดังนี้

สมการรูปคะแนนดิบ

$$Y = 29.821 + 1.151\text{COMMUNITY} + .986\text{LEADER} + 1.259\text{EXTERNAL} + 2.536\text{CONS}$$

เมื่อ	Y	=	ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวม
	COMMUNITY	=	ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน
	LEADER	=	ภาวะผู้นำ
	EXTERNAL	=	ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก
	CONSC	=	ความสำนึกต่อสาธารณะ

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .216\text{COMMUNITY} + .204\text{LEADER} + .285\text{EXTERNAL} + .310\text{CONSC}$$

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน(COMMUNITY) มีค่า $b = 1.151$ หมายความว่า เมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชนเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทูทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวมจะเพิ่มขึ้น 1.151 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรภาวะผู้นำ(LEADER) มีค่า $b = .986$ หมายความว่าเมื่อคะแนนตัวแปรภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทูทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวมจะเพิ่มขึ้น .986 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก(EXTERNAL) มีค่า $b = 1.259$ หมายความว่าเมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอกเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทูทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวมจะเพิ่มขึ้น 1.259 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะ(CONS) มีค่า $b = 2.536$ หมายความว่า เมื่อคะแนนตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทูทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวมจะเพิ่มขึ้น 2.536 คะแนน ดังตารางที่ 19

2.2 ศึกษาตัวแปรอิสระทั้งหมดทำนายทุนทางสังคมเป็นรายด้าน

2.2.1.ความไว้นื้อเชื่อใจกันในกลุ่มชน

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในด้านความไว้นื้อเชื่อใจกันในกลุ่มชนของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ตัวแปร	R	R ²	R ² Change	Adjusted R ²	b	β	t	Sig.
ความสำนึกต่อ สาธารณะ(CONS)	.546	.298	.298	.294	.433	.326	5.447***	.000
ความสัมพันธ์ของ ชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL)	.663	.440	.142	.433	.184	.258	4.425***	.000
รายได้ (INCO)	.698	.487	.048	.479	-3.917	.200	-3.734***	.000
ภาวะผู้นำ (LEADER)	.725	.526	.038	.515	.173	.222	3.559***	.000
ความสัมพันธ์ของ สมาชิกใน ครอบครัวกับเครือ ญาติ (RELATIVE)	.735	.540	.015	.527	.116	.131	2.345***	.020
ค่าคงที่ = .643			F= 40.423***			Sig. = .000		

p<.001

ผลการศึกษาจากตารางที่ 20 พบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 5 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้นื้อเชื่อใจกันในกลุ่มชนที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสำนึกต่อสาธารณะ(CONS) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้นื้อเชื่อใจกันในกลุ่มชนได้ ร้อยละ 29.8 (R^2 Change = .298) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก

(EXTERNAL) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันในชุมชนได้ ร้อยละ 14.2 ($R^2\text{Change} = .142$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 3 รายได้ (INCO) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันในชุมชนได้ ร้อยละ 4.8 ($R^2\text{Change} = .048$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 4 ภาวะผู้นำ (LEADER) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันในชุมชนได้ ร้อยละ 3.8 ($R^2\text{Change} = .038$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 5 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ (RELATIVE) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันในชุมชนได้ ร้อยละ 1.5 ($R^2\text{Change} = .015$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกด้านความไว้วางใจกันในชุมชนได้ ร้อยละ 54.0 ($R^2 = .540$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

เมื่อนำตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะ(CONS) ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) รายได้ (INCO) ภาวะผู้นำ (LEADER) ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ(RELATIVE) มาเป็นตัวแปรทำนายและจัดรูปแบบสมการ จะได้สมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจ ในรูปคะแนนดิบดังนี้

สมการรูปคะแนนดิบ

$$Y = .643 + .433\text{CONS} + .184\text{EXTERNAL} - 3.917\text{INCO} + .173\text{LEADER} + .116\text{RELATIVE}$$

เมื่อ	Y	=	ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันในชุมชน
	CONSC	=	ความสำนึกต่อสาธารณะ
	EXTERNAL	=	ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก
	INCO	=	รายได้
	LEADER	=	ภาวะผู้นำ
	RELATIVE	=	ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ(RELATIVE)

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .326\text{CONSC} + .258\text{EXTERNAL} + .200\text{INCO} + .222\text{LEADER} + .131\text{RELATIVE}$$

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะ(CONS) มีค่า $b = .433$ หมายความว่า เมื่อคะแนนตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทิศทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันในกลุ่มจะเพิ่มขึ้น .433 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของกลุ่มกับภายนอก(EXTERNAL) มีค่า $b = .184$ หมายความว่า เมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของกลุ่มกับภายนอกเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทิศทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันในกลุ่มจะเพิ่มขึ้น .184 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรรายได้(INCO) มีค่า $b = -3.917$ หมายความว่า เมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทิศทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันในกลุ่มจะลดลง 3.917 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรภาวะผู้นำ(LEADER) มีค่า $b = .173$ หมายความว่า เมื่อคะแนนตัวแปรภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทิศทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันในกลุ่มจะเพิ่มขึ้น .173 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ(RELATIVE) มีค่า $b = .116$ หมายความว่า เมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของกลุ่มกับภายนอกเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทิศทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันในกลุ่มจะเพิ่มขึ้น .116 คะแนน

2.2.2 ความสมานฉันท์

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในด้านความสมานฉันท์ ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ตัวแปร	R	R ²	R ² Change	Adjusted R ²	b	β	t	Sig.
ความสัมพันธ์ของ ชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL)	.456	.208	.208	.203	.342	.456	6.791***	.000
ค่าคงที่ = 13.290		F = 46.124***		Sig. = .000				

p<.001

ผลการศึกษาจากตารางที่ 20 พบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสมานฉันท์ที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถเข้าทำนายได้คือตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสมานฉันท์ได้ ร้อยละ 20.8 (R^2 Change = .208) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

เมื่อนำตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) มาเป็นตัวแปรทำนายและจัดรูปแบบสมการ จะได้สมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสมานฉันท์ ในรูปแบบแนบดังต่อไปนี้

สมการรูปแบบแนบ

$$Y = 13.291 + .342\text{EXTERNAL}$$

เมื่อ Y = ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสมานฉันท์

EXTERNAL = ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .456\text{EXTERNAL}$$

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก(EXTERNAL) มีค่า $b = .342$ หมายความว่าเมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอกเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านสมานฉันท์จะเพิ่มขึ้น .342 คะแนน

2.2.3 ความเอื้ออาทร

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในด้านความเอื้ออาทร ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ตัวแปร	R	R ²	R ² Change	Adjusted R ²	b	β	t	Sig.
ภาวะผู้นำ (LEADER)	.657	.432	.432	.429	.443	.520	8.010***	.000
ความสัมพันธ์ของ ชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL)	.680	.462	.030	.456	.146	.181	3.099***	.002
ความสัมพันธ์ของ สมาชิกในชุมชน (COMMUNITY)	.692	.479	.017	.470	.133	.141	2.355***	.020
ค่าคงที่ = 5.204		F=53.294***		Sig. = 000				

p<.001

ผลการศึกษาจากตารางที่ 22 พบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือภาวะผู้นำ (LEADER) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรได้ ร้อยละ 43.2 ($R^2\text{Change} = .432$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรได้ ร้อยละ 3 ($R^2\text{Change} = .03$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 3 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรได้ ร้อยละ 1.7 ($R^2\text{Change} = .017$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรได้ ร้อยละ 47.9 ($R^2 = .479$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

เมื่อนำตัวแปรภาวะผู้นำ (LEADER) ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) มาเป็นตัวแปรทำนายและจัดรูปแบบสมการ จะได้สมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทร ในรูปคะแนนดิบดังนี้

สมการรูปคะแนนดิบ

$$Y = 5.204 + .443\text{LEADER} + .146\text{EXTERNAL} + .133\text{COMMUNITY}$$

เมื่อ	Y	=	ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทร
	LEADER	=	ภาวะผู้นำ
	EXTERNAL	=	ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก
	COMMUNITY	=	ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .520\text{LEADER} + .181\text{EXTERNAL} + .141\text{COMMUNITY}$$

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรภาวะผู้นำ (LEADER) มีค่า $b = .443$ หมายความว่าเมื่อคะแนนตัวแปรภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรจะเพิ่มขึ้น .443 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก(EXTERNAL) มีค่า $b = .146$ หมายความว่าเมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอกเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรจะเพิ่มขึ้น .146 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน(COMMUNITY) มีค่า $b = .133$ หมายความว่าเมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชนเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรจะเพิ่มขึ้น .133 คะแนน

2.2.4 ความร่วมมือร่วมใจ

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในด้านความร่วมมือร่วมใจ ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ตัวแปร	R	R ²	R ² Change	Adjusted R ²	b	β	t	Sig.
ความสำนึกต่อ สาธารณะ (CONSC)	.421	.177	.177	.172	.393	.310	3.908***	.000
ความสัมพันธ์ของ สมาชิกในชุมชน (COMMU)	.456	.208	.031	.199	.172	.208	2.620***	.010
ค่าคงที่ = 8.548			F=22.992***			Sig. = .000		

$p < .001$

ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสำนึกต่อสาธารณะ (CONSC) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจ ร้อยละ 17.7 (R^2 Change = .177) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) สามารถทำนายทุนทาง

สังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจได้ ร้อยละ 3.1 ($R^2\text{Change} = .031$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจ ได้ ร้อยละ 20.8 ($R^2 = .208$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 (ตารางที่ 23)

เมื่อนำตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะ(CONS) และตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน(COMMUNITY) มาเป็นตัวแปรทำนายและจัดรูปแบบสมการ จะได้สมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจ ในรูปคะแนนดิบดังนี้

สมการรูปคะแนนดิบ

$$Y = 8.548 + .393\text{CONS} + .172\text{COMMUNITY}$$

เมื่อ	Y	=	ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจ
	CONS	=	ความสำนึกต่อสาธารณะ
	COMMUNITY	=	ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .310\text{CONS} + .208\text{COMMUNITY}$$

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะ(CONS) มีค่า $b = .393$ หมายความว่าเมื่อคะแนนความสำนึกต่อสาธารณะเพิ่ม 1 คะแนน ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจจะเพิ่มขึ้น .393 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน(COMMUNITY) มีค่า $b = .172$ หมายความว่าเมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชนเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจจะเพิ่มขึ้น .172 คะแนน

2.2.5.ความสนับสนุนและความช่วยเหลือ

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระที่สามารถ
ทำนายทุนทางสังคมในด้านความสนับสนุนและความช่วยเหลือของชุมชนตลาดสามชุก
จังหวัดสุพรรณบุรี

ตัวแปร	R	R ²	R ² Change	Adjusted R ²	b	β	t	Sig.
ความสัมพันธ์ของ สมาชิกในชุมชน (COMMUNITY)	.416	.173	.173	.168	.245	.341	4.181***	.000
ความสัมพันธ์ของชุมชน กับภายนอก (EXTERNAL)	.529	.280	.107	.271	.207	.348	5.458***	.000
ความสำนึกต่อท้องถิ่น (LOCAL)	.554	.307	.027	.295	.194	.190	2.639***	.009
ความสัมพันธ์ของ สมาชิกในครอบครัวกับ เครือญาติ (RELATIVE)	.575	.330	.024	.315	-.132	-.179	-2.464***	.015
ค่าคงที่ = 8.643		F=21.314***		Sig. = .000				

p<.001

ผลการศึกษาจากตารางที่ 24 พบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือได้ ร้อยละ 17.3 (R^2 Change = .173) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือได้ ร้อยละ 10.7 (R^2 Change = .107) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 3 ความสำนึกต่อท้องถิ่น (LOCAL) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือ ร้อยละ 2.7 (R^2 Change = .027) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ลำดับที่ 4 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือข่าย (RELATIVE) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือได้ ร้อยละ 2.4 ($R^2 \text{ Change} = .015$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือ ได้ ร้อยละ 33.0 ($R^2 = .330$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

เมื่อนำตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) ความสำนึกต่อท้องถิ่น (LOCAL) และความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือข่าย (RELATIVE) มาเป็นตัวแปรทำนายและจัดรูปแบบสมการ จะได้สมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือ ในรูปแบบแนบดังนี้

สมการรูปคะแนนดิบ

$$Y = 8.643 + .245\text{COMMUNITY} + .207\text{EXTERNAL} + .194\text{LOCAL} - .132\text{RELATIVE}$$

เมื่อ	Y	=	ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือ
	COMMUNITY	=	ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน
	EXTERNAL	=	ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก
	LOCAL	=	ความสำนึกต่อท้องถิ่น
	RELATIVE	=	ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือข่าย

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .341\text{COMMUNITY} + .348\text{EXTERNAL} + .190\text{LOCAL} - .179\text{RELATIVE}$$

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) มีค่า $b = .245$ หมายความว่า เมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชนเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือจะเพิ่มขึ้น .245

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก(EXTERNAL) มีค่า $b = .207$ หมายความว่าเมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอกเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทูทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือจะเพิ่มขึ้น .207 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสำนึกต่อท้องถิ่น(LOCAL) มีค่า $b = .194$ หมายความว่า เมื่อคะแนนตัวแปรความสำนึกต่อท้องถิ่นเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทูทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือจะเพิ่มขึ้น .194 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ (RELATIVE) มีค่า $b = -.132$ หมายความว่าเมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอกเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทูทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือจะลดลง -.132 คะแนน

2.2.6 ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระที่สามารถ

ทำนายทูทางสังคมด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ตัวแปร	R	R ²	R ² Change	Adjusted R ²	b	β	t	Sig.
ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL)	.435	.189	.189	.185	.304	.373	5.688***	.000
ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY)	.528	.279	.090	.271	.302	.306	4.664***	.000
ค่าคงที่ = 6.784			F=33.818***			Sig. = 000		

$p < .001$

ผลการศึกษาจากตารางที่ 25 พบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนที่สามารถเข้าทำนวยได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนวยได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) สามารถทำนวยทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนได้ ร้อยละ 18.9 ($R^2\text{Change} = .189$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) สามารถทำนวยทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนได้ ร้อยละ 9 ($R^2\text{Change} = .090$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันทำนวยทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือ ได้ ร้อยละ 27.9 ($R^2 = .279$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

เมื่อนำตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) และความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) มาเป็นตัวแปรทำนายและจัดรูปแบบสมการ จะได้สมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน ในรูปคะแนนดิบดังนี้

สมการรูปคะแนนดิบ

$$Y = 6.784 + .304\text{EXTERNAL} + .302\text{COMMUNITY}$$

เมื่อ	Y	=	ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกใน ด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ ของชุมชน
	EXTERNAL	=	ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก
	COMMUNITY	=	ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .373\text{EXTERNAL} + .306\text{COMMUNITY}$$

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก(EXTERNAL) มีค่า $b = .304$ หมายความว่าเมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอกเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนจะเพิ่มขึ้น .304 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน(COMMUNITY) มีค่า $b = .302$ หมายความว่า เมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชนเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนจะเพิ่มขึ้น .302 คะแนน

2.2.7 การมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระที่สามารถ

ทำนายทุนทางสังคมในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนของชุมชนตลาดสามชุก
จังหวัดสุพรรณบุรี

ตัวแปร	R	R ²	R ² Change	Adjusted R ²	b	β	t	Sig.
ความสำนึกต่อ สาธารณะ (CONSC)	.615	.378	.378	.375	.615	.471	6.993***	.000
ความสัมพันธ์ของ สมาชิกในชุมชน (COMMUNITY)	.657	.431	.053	.425	.231	.272	4.041***	.000
ค่าคงที่ = 2.276			F=66.360		Sig. = 000			

$p < .001$

ผลการศึกษาจากตารางที่ 26 พบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนที่สามารถเข้า

ทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสำนึกต่อสาธารณะ (CONS) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนได้ ร้อยละ 37.8 ($R^2\text{Change} = .378$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 อันดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนได้ ร้อยละ 5.3 ($R^2\text{Change} = .053$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน ได้ ร้อยละ 43.1 ($R^2 = .431$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

เมื่อนำตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะ (CONS) และความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) มาเป็นตัวแปรทำนายและจัดรูปแบบสมการ จะได้สมการวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณของทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน ในรูปคะแนนดิบดังนี้

สมการรูปคะแนนดิบ

$$Y = 2.276 + .615\text{CONS} + .231\text{COMMUNITY}$$

เมื่อ	Y	=	ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน
	CONS	=	ความสำนึกต่อสาธารณะ
	COMMUNITY	=	ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .471\text{CONS} + .272\text{COMMUNITY}$$

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะ (CONS) มีค่า $b = .615$ หมายความว่าเมื่อคะแนนตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนจะเพิ่มขึ้น .615 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน(COMMUNITY) มีค่า $b = .231$ หมายความว่า เมื่อคะแนนตัวแปรความความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชนเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนจะเพิ่มขึ้น .231 คะแนน

2.2.8 การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายทุนทางสังคมในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ตัวแปร	R	R ²	R ² Change	Adjusted R ²	b	β	t	Sig.
ความสำนึกต่อ สาธารณะ (CONSC)	.414	.171	.171	.167	.434	.318	3.969***	.000
ความสัมพันธ์ของ สมาชิกในชุมชน (COMMUNITY)	.442	.195	.024	.186	.161	.181	2.266***	.025
ค่าคงที่ = 2.871		F=21,207***		Sig. = .000				

$p < .001$

ผลการศึกษาจากตารางที่ 27 พบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสำนึกต่อสาธารณะ (CONSC) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมได้ ร้อยละ 17.1 (R^2 Change = .171) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน(COMMUNITY) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมได้ ร้อยละ 2.4 (R^2 Change = .024) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชน

ตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม ได้ ร้อยละ 19.5 ($R^2 = .195$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 (ตารางที่ 26)

เมื่อนำตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะ (CONS) และความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) มาเป็นตัวแปรทำนายและจัดรูปแบบสมการ จะได้สมการวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณของทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม ในรูปคะแนนดิบดังนี้

สมการรูปคะแนนดิบ

$$Y = 2.871 + .434CONS + .181COMMUNITY$$

เมื่อ	Y	=	ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิก/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม
	CONS	=	ความสำนึกต่อสาธารณะ
	COMMUNITY	=	ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .318CONS + .181COMMUNITY$$

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะ(CONS) มีค่า $b = .434$ หมายความว่าเมื่อคะแนนตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมจะเพิ่มขึ้น .434 คะแนน

จากสมการข้างต้น พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน(COMMUNITY) มีค่า $b = .161$ หมายความว่า เมื่อคะแนนตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชนเพิ่มขึ้น 1

คะแนน ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่าย
ทางสังคมจะเพิ่มขึ้น .161 คะแนน

ตารางที่ 28 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานตัวแปร อิสระพื้นฐาน	เป็นไปตาม สมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
<u>ปัจจัยส่วนบุคคล</u>		
เพศ		
อายุ	*	
ระดับการศึกษา	*	
รายได้ของครัวเรือน		
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	*	

ตารางที่ 29 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายทุนทางสังคม

ตัวแปร	ผลการทำนายทุนทางสังคม (%)								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ปัจจัยส่วนบุคคล									
เพศ									
อายุ									
ระดับการศึกษา									
รายได้ของครัวเรือน		3 (4.8%)							
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน									
ความสัมพันธ์เชิงสังคม									
ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว									
ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ		5 (1.5%)				4(2.4%)			
ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน	1 (34.2%)			3 (1.7%)	2(3.1%)	1(17.3%)	2 (9%)	2(5.3%)	2(2.4%)
ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ									
ภาวะผู้นำ	2 (12.9%)	4 (3.8%)		1 (43.2%)					
ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก	3 (4.7%)	2 (14.1%)	1 (20.8%)	2 (3%)		2(10.6%)	1(18.9%)		
ความสำนึกต่อสาธารณะ									
	4 (2.8%)	1 (29.8)			1(17.7%)			1(37.8%)	1(17.1%)
ความสำนึกต่อท้องถิ่น									
						3(2.7%)			
รวมร้อยละของการทำนาย	54.6 %	54 %	20.8%	47.9%	20.8%	33.0%	27.9%	43.1%	19.5%

* 1 = ภาพรวม 2 = ความไว้วางใจในชุมชน 3 = ความสามัคคี 4 = ความเอื้ออาทร 5 = ความร่วมมือร่วมใจ 6 = ความสนับสนุนและช่วยเหลือ 7 = ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน 8 = การมี/ทำกิจกรรมในชุมชน 9 = การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร/เครือข่าย

ข้อวิจารณ์

ทวนทางสังคมของชุมชนในตลาดสามชุก

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทวนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการศึกษาที่ประกอบไปด้วยตัวแปรอิสระคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ความสัมพันธ์เชิงสังคม ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติและความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำและความสัมพันธ์กับภายนอกชุมชน ความสำคัญต่อสาธารณะและความสำคัญต่อท้องถิ่น ส่วนตัวแปรตามได้แก่ทวนทางสังคมของชุมชนของชุมชนตลาดสามชุกประกอบด้วย ความไว้วางใจ ความสมานฉันท์ ความเอื้ออาทร ความร่วมมือร่วมใจ ความสนับสนุนและช่วยเหลือ ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน การมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม จากผลการศึกษา ผู้ศึกษาขอเสนอความคิดเห็นและข้อวิจารณ์ดังนี้

ความสัมพันธ์เชิงสังคม

ความสัมพันธ์เชิงสังคมของชุมชนตลาดสามชุกประกอบด้วย ภาวะความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ภาวะความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ และภาวะความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์เชิงสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 4.35) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมทั้ง 3 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง โดยด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.55) รองลงมาได้แก่ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.32) และอันดับสุดท้ายได้แก่ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.18) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกยังคงในระดับที่สูง ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากชุมชนตลาดสามชุกเป็นชุมชนที่เป็นชุมชนที่มีการจัดตั้งมาเป็นระยะเวลายาวนาน ความรู้จักคุ้นเคยของชุมชนมีสูง ตัวตลาดมีทั้งหมด 4 ซอย คนทั้งชุมชนแทบจะรู้จักกันหมด และพื้นที่และประชากรมีไม่มาก

ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดในแต่ละข้อของความสัมพันธ์ทางสังคมดังนี้

ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว

จากการพิจารณาความสัมพันธ์ทางสังคมทั้ง 3 ด้าน พบว่า ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับที่สูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.55) ทั้งนี้เพราะสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่คอยดูแลเอาใจใส่กันทั้งในยามปกติและในยามเจ็บป่วย (ค่าเฉลี่ย = 4.76) ซึ่งสามารถแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันได้ (ค่าเฉลี่ย = 4.59) เมื่อสมาชิกในครอบครัวมีปัญหา บุคคลในครอบครัวจึงมีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำได้ (ค่าเฉลี่ย = 4.56) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถาบันครอบครัวในชุมชนตลาดสามชุกยังคงเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลสมาชิกและให้คำปรึกษา รวมถึงให้ความช่วยเหลือแนะนำเมื่อมีปัญหาได้เป็นอย่างดี สะท้อนให้เห็นการทำหน้าที่พื้นฐานของสถาบันครอบครัวในชุมชนตลาดสามชุกซึ่งทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ อบรมเลี้ยงดู (socialization) สมาชิกให้สามารถเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม และตอบสนองความต้องการทางด้านกายภาพและจิตใจให้กับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งลักษณะของครอบครัวแบบนี้เป็นลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของครอบครัวในสังคมชนบท

ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ

ในด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.32) ซึ่งระดับความสัมพันธ์ที่สูงนี้แสดงให้เห็นว่าเครือญาติ เป็นสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทในการช่วยเหลือและเป็นที่พึ่งเมื่อมีความเดือดร้อน (ค่าเฉลี่ย = 4.43) และสามารถให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำได้ (ค่าเฉลี่ย = 4.39) นอกจากนี้ ในยามที่ไม่มีปัญหา คนในชุมชนก็มักมีการติดต่อไปมาหาสู่กับเครือญาติอยู่ตลอดเวลา มีการติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 4.41) ความเป็นเครือญาติจึงเกิดจากความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดของญาติพี่น้อง ในสังคมไทยมีการการนับญาติทั้งครอบครัวฝ่ายชายและฝ่ายหญิงเมื่อแต่งงานกัน จึงทำให้เครือญาติได้ขยายกว้างออกไป เป็นเสมือนครอบครัวใหญ่ที่มีสมาชิกสืบทอดหลายชั่วอายุคน ซึ่งเมื่อพิจารณาจะระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนตลาดสามชุกพบว่า มีการอยู่อาศัยในชุมชนมากกว่า 36 ปีขึ้นไป ประมาณร้อยละ 50 ซึ่งจะต้องมีการแต่งงาน ขยายครอบครัวมีลูกหลานขยายวงเครือญาติออกไปเป็นจำนวนมากทั้งภายในและภายนอกชุมชน ทำให้มีการพึ่งพาอาศัยกันตลอดเวลา การช่วยเหลือเกื้อกูล การดูแลทุกข์สุข ความเอื้ออาทรต่อกันและเป็นที่พึ่งเมื่อยามเดือดร้อน สิ่งเหล่านี้แสดงผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ในชีวิตประจำวัน และกิจกรรมตามประเพณี ดังจะเห็นได้จากในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมามีการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 4.19) จึงทำให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกันเครือญาติในชุมชนตลาดสามชุกอยู่ในระดับที่สูง

ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน

ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 4.19) ซึ่งความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชนตลาดสามชุกจะเป็นเรื่องของการที่มีโอกาสพบปะกับครัวเรือนอื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 4.21) มีการพูดคุยกันและไปมาหาสู่กันอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 4.20) ซึ่งการไปมาหาสู่กันนี้นำไปสู่การปรึกษาหารือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.17) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ชุมชนตลาดสามชุกมีการรวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการ โดยมุ่งเน้นการพบปะกับเพื่อนบ้าน ตามไถ่สารทุกข์สุกดิบจนนำไปสู่การปรึกษาหารือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้สมาชิกในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น การที่ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชนตลาดสามชุกนี้ค่อนข้างเหนียวแน่นนี้จะทำให้ชาวบ้านเกิดการเรียนรู้ ได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขตลอดจนร่วมกันตัดสินใจในการแก้ปัญหาของชุมชน ผ่านทางการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 4.16) ชุมชนตลาดสามชุกจึงเป็นชุมชนที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันค่อนข้างดี เพื่อนบ้านและสมาชิกในชุมชนจึงนับว่ายังคงมีบทบาทที่สำคัญต่อการทำกิจกรรมและการรวมกลุ่มกันแก้ไขปัญหาของชุมชน อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์ทางสังคม 3 ประเภทข้างต้นพบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า การจัดลำดับความสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชนตลาดสามชุก จะให้ความสำคัญจากครอบครัวสำคัญที่สุด รองลงมาได้แก่เครือญาติและสมาชิกในชุมชน ซึ่งความสัมพันธ์ทางสังคมในแต่ละด้านมีข้อวิจารณ์ดังนี้

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของชุมชนตลาดสามชุกประกอบด้วย ภาวะผู้นำและความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวมอยู่ในระดับที่สูง (ค่าเฉลี่ย = 3.96) ในด้านองค์ประกอบรายด้านของความสัมพันธ์เชิงอำนาจพบว่า องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าองค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (ค่าเฉลี่ย = 4.08 และ 3.84 ตามลำดับ)

ภาวะผู้นำ

คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำนับว่ามีบทบาทสำคัญในการนำพาชุมชนให้สามารถพัฒนาตามความต้องการของชุมชน ตลอดจนช่วยแก้ไขปัญหภายในชุมชน การที่ผู้นำได้รับการยอมรับและมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนอันเนื่องมาจากคุณลักษณะของตัวผู้นำที่มีความเสียสละอดทน ซื่อสัตย์ มีความน่าเชื่อถือซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานตามค่านิยมที่ชุมชนได้ยึดถือปฏิบัติมา ทำให้เป็นแหล่งกำเนิดหรือเป็นฐานอำนาจในการยอมรับให้เป็นผู้นำชุมชน ในกรณีของชุมชนตลาดสามชุกพบว่า ผู้นำมีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.15) และผู้นำมีความสามารถในการจูงใจสมาชิกให้ร่วมมือกันทำกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.13) ให้ความสำคัญกับประโยชน์ของชุมชนมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว (ค่าเฉลี่ย = 4.06) มีความสามารถในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ชุมชนต้องการ (ค่าเฉลี่ย = 4.04) และสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย = 4.00) การที่ผู้นำชุมชนมีคุณลักษณะดังกล่าว ทำให้ชุมชนตลาดสามชุกมีแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตัว การเสียสละเพื่อส่วนรวม ทำให้เกิดการยอมรับนับถือและสามารถประสานประโยชน์ของชุมชนเข้าด้วยกัน สามารถแก้ไขปัญหาและทำงานพัฒนาชุมชนให้บรรลุตามเป้าหมายตามที่ต้องการได้

ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก

ค่าเฉลี่ยของความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก อยู่ในระดับที่สูง (ค่าเฉลี่ย = 3.84) แต่น้อยกว่า ค่าเฉลี่ยของภาวะผู้นำ การที่ความสัมพันธ์ของชุมชนสามชุกกับภายนอกชุมชนมีค่าเฉลี่ยในระดับที่สูงเนื่องจาก ชุมชนมีการติดต่อสัมพันธ์กับองค์กรภายนอกทั้งหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือส่วนราชการ (ค่าเฉลี่ย = 4.00) และมีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานของเอกชน (ค่าเฉลี่ย = 3.98) รวมทั้งภาคเอกชนได้ให้ความสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในชุมชนเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย = 3.96) การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชนที่เข้ามาในชุมชนมีความร่วมมือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย = 3.76) นอกจากนี้ ชุมชนตลาดสามชุกก็มีการประสานงานกับชุมชนอื่น ๆ ที่มีกิจกรรมคล้ายคลึงกัน เช่น ชุมชนตลาดร้อยแปดปี ศรีประจันต์ มีการประสานความร่วมมือเป็นอย่างดีในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย = 3.56) การที่ชุมชนตลาดสามชุกมีความสัมพันธ์กับชุมชนภายนอกก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ เพราะ

ความสัมพันธ์กับชุมชนภายนอกทำให้เพิ่มศักยภาพของการทำงาน และช่วยลดต้นทุนในการทำงาน เป็นการพึ่งพาอาศัยกันทำให้ชุมชนตลาดสามชุกเข้มแข็งและสามารถทำงานพัฒนาได้อย่างราบรื่น ทำให้เกิดความไว้วางใจระหว่างกันของคนในเครือข่าย และทำให้การติดต่อและระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนมีความสะดวกรวดเร็ว และถ้าความร่วมมือนี้ประสบความสำเร็จ ก็จะสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในอนาคตได้ต่อไป เป็นการเพิ่มศักยภาพในชุมชนของการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น

ความสำนึกต่อสาธารณะ

จากผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยความสำนึกต่อสาธารณะ อยู่ในระดับที่สูง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอิสระอื่น ๆ จะอยู่ในอันดับต้น ๆ (ค่าเฉลี่ย = 4.35) ความสำนึกสาธารณะของชุมชนตลาดสามชุกแสดงให้เห็นได้จากการสวดสวดคุณแลการใช้ทรัพยากรสาธารณะให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพราะฉะนั้นหากมีการใช้ทรัพยากร ซึ่งเป็นสาธารณะประโยชน์อย่างไม่ต้องสงสัย ก็พร้อมที่จะร่วมมือพิทักษ์ทรัพยากรดังกล่าว (ค่าเฉลี่ย = 4.51) สาธารณะสมบัติจึงเป็นสิ่งที่ชาวตลาดสามชุกทุกคนต้องร่วมมือในการดูแลรักษา (ค่าเฉลี่ย = 4.54) นอกจากความสำนึกต่อสาธารณะจะแสดงให้เห็นได้จากในระดับความคิดแล้ว ยังแสดงให้เห็นได้จากการกระทำเพื่อส่วนร่วมอีกด้วย ในส่วนของชุมชนตลาดสามชุกพบว่า ในกรณีที่มีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ชาวตลาดสามชุกก็พร้อมที่จะร่วมทำกิจกรรมดังกล่าว (ค่าเฉลี่ย = 4.40) และคิดว่าประโยชน์ส่วนรวมมีความสำคัญกว่าประโยชน์ส่วนตัว (ค่าเฉลี่ย = 4.21) เพราะฉะนั้น ทำให้ในรอบปีที่ผ่านมา ชาวชุมชนสามชุกมีการร่วมกิจกรรมสาธารณะของสังคม (ค่าเฉลี่ย = 4.09) ความสำนึกต่อสาธารณะ ซึ่งเป็นเรื่องของเป็นมิติทางความคิด ในเรื่องของการเสียสละ การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ความคิดและความสำนึกดังกล่าวจะมีผลอย่างมากต่อความเข้มแข็งของกลุ่ม องค์กรชุมชน เพราะความสำนึกดังกล่าวจะเป็นตัวผลักดันไปสู่การทำงานเพื่อส่วนรวมเกิดความสามัคคีและความร่วมมือในการทำงาน เกิดความไว้วางใจกัน ความเชื่อถือกัน ซึ่งจะเป็นพลังขับเคลื่อนการทำงานของกลุ่มให้ดำเนินกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

ความสำนึกต่อท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า ความสำนึกต่อท้องถิ่นของชุมชนตลาดสามชุกอยู่ในระดับที่สูง (ค่าเฉลี่ย = 4.50) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า วัฒนธรรม ประเพณี ภาษาท้องถิ่นสุพรรณบุรี เป็นสิ่งที่มีคุณค่า

และพร้อมที่จะดูแลรักษา สืบทอดอนุรักษ์ไว้ (ค่าเฉลี่ย = 4.66) ในชุมชนตลาดสามชุกเองศิลปะ
สถาปัตยกรรม และอาคารบ้านเรือนต่าง ๆ ในชุมชน เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและพร้อมที่จะดูแลรักษา
(ค่าเฉลี่ย = 4.56) เมื่อมีความสำนึกต่อท้องถิ่นของตนเองในระดับที่สูงแล้ว ทำให้ชาวชุมชนตลาด
สามชุกพร้อมที่จะทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.49) เกิดความรู้สึภาคภูมิใจ
ในชุมชนที่อาศัยอยู่ (ค่าเฉลี่ย = 4.46) และรู้สึกตัวว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.35)
ความสำนึกต่อท้องถิ่นนี้เป็นตัวเชื่อมโยงสมาชิกในชุมชนให้มีความเหนียวแน่นมากยิ่งขึ้น และถ้า
คนในชุมชน มีความภาคภูมิใจในเรื่องความเป็นเอกลักษณ์ ศิลป วัฒนธรรมและความเป็นชุมชนที่
ตนเองอาศัยอยู่ ก็จะเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมตัวและเป็นพลังในการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน
นอกจากนี้การที่คนเรามีความสำนึกต่อท้องถิ่น และปรารถนาที่จะเห็นการพัฒนาท้องถิ่นของตน
เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ จะมีความตั้งใจและร่วมแรงร่วมใจในการทำงานร่วมกันโดยยึด
ส่วนรวมเป็นใหญ่ ความสำนึกต่อท้องถิ่นจึงนับว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นให้
เจริญก้าวหน้าต่อไป

ทุนทางสังคม

ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก ประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ได้แก่
ความไว้วางใจ เชื่อใจ ความสามัคคี ความเอื้ออาทร ความร่วมมือร่วมใจ ความสนับสนุนและ
ช่วยเหลือ ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน การมี/การทำกิจกรรมร่วมกันใน
ชุมชน และการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร/เครือข่ายทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า ทุนทางสังคมของ
ชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวมอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 4.06) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของทุน
ทางสังคมทั้ง 8 องค์ประกอบจะพบว่า มีอยู่ 4 องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยทุนทางสังคม
ในภาพรวม ได้แก่ ความสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจ การมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนและ
ความเอื้ออาทร (ค่าเฉลี่ย = 4.24, 4.14, 4.10 และ 4.08 ตามลำดับ) และอีก 2 องค์ประกอบที่มี
ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทุนทางสังคมในภาพรวม ได้แก่ ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของ
ชุมชน ความสนับสนุนและช่วยเหลือ ความไว้วางใจ เชื่อใจและการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/
เครือข่ายทางสังคม (ค่าเฉลี่ย = 4.02, 4.01, 3.94 และ 3.92 ตามลำดับ) ซึ่งผู้ศึกษามีข้อวิจารณ์ดังนี้

ความสมานฉันท์

ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสมานฉันท์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูง (ค่าเฉลี่ย = 4.24) สาเหตุอาจเป็นเพราะ สมาชิกชุมชนตลาดสามชุกมีความสามัคคีและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยเฉพาะในเรื่องความแตกต่างทางด้านศาสนา ซึ่งถึงแม้จะมีความแตกต่างกัน แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นเอกภาพ (ค่าเฉลี่ย = 4.30) ในเรื่องของความแตกต่างทางด้านความคิดที่แม้จะมีความคิดอ่านที่แตกต่างกัน แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.25) และ ความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน ได้แก่ ความแตกต่างในด้านฐานะการเงิน ความแตกต่างทางการศึกษา และความแตกต่างในเรื่องอาชีพ ก็ไม่เป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรม สามารถทำงานร่วมกันและช่วยกันดูแลชุมชนได้เป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย = 4.21) อยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดในด้านความแตกต่างทางเศรษฐกิจ พบว่า มีความแตกต่างกันพอสมควร โดยมีผู้มีรายได้ระหว่าง 0-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.4 ผู้มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.8 และ ผู้มีรายได้ตั้งแต่ 20,001 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.8 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจมีพอสมควร ในด้านการศึกษา พบว่า ในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 34.2 ในระดับมัธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 31.5 และตั้งแต่อนุปริญญาขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.3 นับว่ามีความแตกต่างกันพอสมควร การที่สมาชิกในชุมชนตลาดสามชุกมีความแตกต่างกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์ ซึ่งความสมานฉันท์นี้ก่อให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีในการทำงานเพื่อชุมชน รวมถึงการรวมกลุ่มกันดูแลจัดระเบียบชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.21) สาเหตุที่เป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้จากปัจจัยภายในและปัจจัยจากภายนอกชุมชน ปัจจัยภายในที่ส่งผลให้ชุมชนมีความสมานฉันท์สูง เนื่องจากชุมชนตลาดสามชุกเป็นชุมชนที่ที่ดั้งมานาน สมาชิกในชุมชนรู้จักมักคุ้นและมีความผูกพันกัน นอกจากนี้ความสัมพันธ์ทางเครือญาติก็ช่วยให้ชุมชนมีความเป็นปึกแผ่นเหนียวแน่นช่วยเหลือกัน ทำให้แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันในด้านเศรษฐกิจและสังคมแต่ก็สามารถทำงานเพื่อประโยชน์ของชุมชนร่วมกันได้ ในด้านปัจจัยทางภายนอกชุมชน เกิดจากความกดดันจากเจ้าของที่ดิน (ตลาดสามชุกเป็นที่ราชพัสดุ) ที่ต้องการนำพื้นที่มาจัดสรรทางธุรกิจใหม่ ทำให้ชาวตลาดสามชุกต้องรวมตัวกันต่อสู้เรียกร้องเพื่อให้สามารถอยู่ในตลาดได้ ชุมชนตลาดสามชุกจึงต้องรวมตัวเรียกร้องและต่อรองจนประสบความสำเร็จ การรวมตัวดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชนตลาดสามชุก เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะมีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ

และสังคมอย่างไร ก็ต้องมีความสมานฉันท์กัน ต่อสู้เพื่อรักษาชุมชนร่วมกัน จึงเป็นสาเหตุให้ชุมชนตลาดสามชุก มีทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ในระดับสูงสุด

ความร่วมมือร่วมใจ

ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูง ในอันดับที่สอง (ค่าเฉลี่ย = 4.14) เนื่องจาก สมาชิกของชุมชนตลาดสามชุกมีความเสียสละสูง พร้อมที่จะร่วมมือในการทำงานให้กับชุมชน ด้วยการสมทบสิ่งของและการบริจาคทางการเงิน (ค่าเฉลี่ย = 4.19) นอกจากนี้ ความร่วมมือร่วมใจของชาวชุมชนตลาดสามชุกจะเห็นได้จากเมื่อชุมชนประสบอุบัติเหตุ หรือเหตุการณ์ที่ร้ายแรงเกิดขึ้นในชุมชน ชุมชนต่างก็มีความร่วมมือร่วมใจกันเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย = 4.17) ซึ่งความร่วมมือร่วมใจนี้ ทำให้เมื่อมีกิจกรรมพัฒนาชุมชนใหม่ ๆ เข้ามาในชุมชน ชาวบ้านต่างมีความร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมนั้น ๆ เป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย = 4.05) ความร่วมมือร่วมใจนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของทุนทางสังคม เพราะความร่วมมือร่วมใจจะทำให้เกิดพลัง และรวมตัวช่วยเหลือกันแก้ไขปัญหของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นยามปกติหรือในยามที่ชุมชนประสบเหตุการณ์ร้ายแรง นอกจากนี้ความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในชุมชนยังแสดงให้เห็นได้ในหลายรูปแบบ ไม่จำเป็นต้องเข้าร่วมลงแรงเสมอไป เพราะสมาชิกในชุมชนประกอบอาชีพค้าขาย ในบางเวลาไม่สามารถทำกิจกรรมด้วยตนเองได้ แต่ก็ส่งสมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือชุมชนในด้านการบริจาคสิ่งของ หรือบริจาคเงิน

การมี/การทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน

ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/การทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูง ในอันดับที่สาม (ค่าเฉลี่ย = 4.10) ปัจจุบันกิจกรรมการพัฒนาในชุมชนตลาดสามชุกมีจำนวนมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 4.21) เนื่องจากตลาดสามชุกเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างสูง การทำกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวและกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนก็มีมากขึ้น สมาชิกในชุมชนจึงต้องทำกิจกรรมมากขึ้น ซึ่งในบางครั้งแม้สมาชิกบางคนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ แต่ก็ส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัว เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.13) การมี/การทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกให้มีความเข้มแข็ง เพราะสมาชิกในชุมชนเกิดความรักใคร่ กลมเกลียว สามัคคี

ปรองดอง เกิดการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน พัฒนาอาชีพ รวมถึงพัฒนากิจกรรมประเพณีศิลปวัฒนธรรมในชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.07) เพื่อพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน และพัฒนาจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี การทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนจึงเป็นการเสริมสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน เพราะการทำกิจกรรมร่วมกันจะทำให้เกิดการประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การพบปะพูดคุยเข้าประจุมาร่วมกัน จะทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การมี/การทำกิจกรรมจึงนับว่าเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญอีกประการหนึ่ง

ความเอื้ออาทร

ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูง ในอันดับที่สี่ (ค่าเฉลี่ย = 4.08) ความเอื้ออาทรเป็นองค์ประกอบของทุนทางสังคมที่สำคัญ เพราะความเอื้ออาทรเป็นพลังผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและร่วมมือกันทำงานได้ ความเอื้ออาทรเป็นเสมือนสะพานเชื่อม (bridging) ที่จะทำให้เกิดความร่วมมือเพิ่มขึ้นระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ที่หลากหลายในชุมชนหรือกลุ่มคนที่มีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน การเอื้ออาทรก่อให้เกิดการเปิดกว้างสำหรับคนที่ยังไม่เข้าร่วมในกิจกรรมได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ซึ่งรวมถึงการเกื้อกูลกันทั้งในยามปกติและในยามที่ชุมชนประสบอุบัติเหตุ/ภัยพิบัติต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย = 4.11) ความเอื้ออาทรจึงทำให้สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.05) มีการดูแลเอาใจใส่กันและกันเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย = 4.05) และมีน้ำใจต่อกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.08) เพราะฉะนั้น ความเอื้ออาทรจึงทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานมากขึ้น เป็นการกระทำที่มุ่งค้นหาเป้าหมายของสมาชิกในชุมชนร่วมกัน ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขึ้นในชุมชนในท้ายที่สุด

ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน

ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูง โดยอยู่ในอันดับที่สี่ (ค่าเฉลี่ย = 4.08) ขององค์ประกอบทุนทางสังคมทั้งหมด ในชุมชนตลาดสามชุกสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในสิทธิประโยชน์ อันเป็นสาธารณะของชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.11) และส่วนใหญ่พร้อมที่จะพิทักษ์สิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนนั้น (ค่าเฉลี่ย = 4.21) ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน

จะนำไปสู่การเข้าไปมีส่วนร่วมในการเข้าไปจัดการเรื่องส่วนรวม ผ่านตัวผู้แทนประชาชนหรือ กระทั่งการเข้าไปมีส่วนในการรับผิดชอบโดยตรง (Accountability) ตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนจึงเป็นเสมือนพันธะที่ต้องกระทำในฐานะการเป็นพลเมืองของสังคม สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ ได้ใช้สิทธิของตนในทุก ๆ เรื่องที่ถือได้ว่าเป็นประโยชน์ของชุมชนตามที่ตนเองมีอยู่ (ค่าเฉลี่ย = 3.96) เมื่อเกิดความรู้สึกระหนักในสิทธิของชุมชนแล้ว การร่วมมือกันในการทำงานก็เกิดขึ้น ความตระหนักในสิทธิดังกล่าวจึงเข้าไปเสริมความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อส่วนรวมของสมาชิกในชุมชนตลาดสามชุกมากขึ้นและนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนด้วย

ความสนับสนุนและช่วยเหลือ

ในด้านการสนับสนุนและช่วยเหลือและการศึกษาพบว่าในชุมชนตลาดสามชุกมีการสนับสนุนและช่วยเหลือกันในระดับที่สูงพอสมควร (ค่าเฉลี่ย = 4.01) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสมาชิกในชุมชนประสบปัญหาต่าง ๆ หรือต้องการความช่วยเหลือ ทั้งทางด้านแรงงาน การเงิน กำลังใจและวัสดุสิ่งของ (ค่าเฉลี่ย = 4.17) อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐกับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานจากเอกชน พบว่า การสนับสนุนและช่วยเหลือจากหน่วยงานของเอกชนมีมากกว่าหน่วยงานของรัฐ (ค่าเฉลี่ย = 3.94 และ 3.87) จากผลการศึกษาจึงสรุปได้ว่าชุมชนตลาดสามชุกมีความสนับสนุนและช่วยเหลือกันมากพอสมควร สมาชิกในชุมชนเคยสนับสนุน ช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน ที่ประสบปัญหาต่าง ๆ หรือต้องการความช่วยเหลือ (ค่าเฉลี่ย = 4.17) และภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือมากกว่าภาครัฐ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ในระยะเริ่มแรกของการพัฒนาตลาดสามชุกให้ฟื้นตัวจากการเป็นตลาดที่ไม่ค่อยมีคนมาใช้บริการ ให้กลับมามีบทบาทสำคัญและเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรี ทางตลาดได้รับการสนับสนุนการทำงานจากกลุ่มองค์กรภาคเอกชน เช่น สมาคมสถาปนิกสยาม หลังจากตลาดเริ่มฟื้นตัว ภาครัฐจึงค่อยเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุน และช่วยเหลือในระยะต่อมา

ความไว้วางใจกันภายในชุมชน

ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูง (ค่าเฉลี่ย = 3.94) การที่ชุมชนตลาดสามชุกมีความไว้วางใจกันภายในชุมชนในระดับที่สูง เป็นเพราะความไว้วางใจเป็นสิ่งที่จะช่วยเชื่อมโยงระหว่างส่วนต่างของชุมชนเข้าด้วยกัน

ทำให้เกิดความร่วมมือเพิ่มขึ้นระหว่างกลุ่มที่แตกต่างหลากหลายในชุมชนเข้าด้วยกัน และเป็นการเปิดกว้างสำหรับทุกคนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนร่วมกัน ฉะนั้น การที่มีความไว้วางใจในระดับที่สูง ทำให้ชุมชนสามารถอยู่ร่วมกันได้แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันทางด้านศาสนา (ค่าเฉลี่ย = 4.16) เปิดกว้างให้สมาชิกในชุมชนที่แม้จะมีอาชีพที่ต่างกัน แต่ก็สามารถร่วมกันดูแลชุมชนได้ (ค่าเฉลี่ย = 4.10) และเปิดกว้างให้สมาชิกที่มีความแตกต่างกันทางการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.01) ฐานะการเงิน (ค่าเฉลี่ย = 3.66) เข้าร่วมทำงานเพื่อการพัฒนาชุมชน ความไว้วางใจเชื่อใจจึงเป็นองค์ประกอบทางสังคมที่สำคัญที่ทำให้ทุกคนสามารถเข้ามาร่วมกันพัฒนาชุมชนและนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกกลุ่มอาชีพที่อยู่ในชุมชนต่อไป

การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม

การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมในชุมชนตลาดสามชุก แม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ในองค์ประกอบของทุนทางสังคมทั้ง 8 องค์ประกอบ แต่ก็ยังมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูง (ค่าเฉลี่ย = 3.92) การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม เป็นตัวชี้ให้เห็นความเข้มแข็งของทุนทางสังคมได้ เพราะเมื่อมีการรวมตัวรวมกลุ่มกันมาก มีความเป็นเครือข่ายกันมากขึ้น ก็จะทำให้เกิดการลดต้นทุนในการดำเนินงานและการทำกิจกรรมในการพัฒนาชุมชน ในกรณีของชุมชนตลาดสามชุก พบว่า ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการพัฒนาอาชีพและสุขภาพส่วนใหญ่ชาวบ้านจะให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 4.06) นอกจากนี้ กลุ่มและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนตลาดสามชุก ก็เข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับองค์กรกับพื้นที่อื่น ๆ เกิดเป็นเครือข่ายทางสังคมขึ้นมา (ค่าเฉลี่ย = 3.92) และมีการทำงานร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ ภายนอกชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 3.85) การรวมตัวกันเป็นเครือข่ายทางสังคมนับว่า เป็นองค์ประกอบของทุนทางสังคมที่สร้างคุณประโยชน์ทั้งในปัจเจกชนและกลุ่ม เป็นสิ่งที่ช่วยยึดโยง (bonding) ระหว่างสมาชิกในกลุ่มซึ่งถือเป็นความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดทุนทางสังคมภายในกลุ่มนั้น ๆ และภายในกลุ่มและองค์กรชุมชนเหล่านั้นก็จะมีการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มและองค์กรชุมชนอื่น เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ก่อให้เกิดเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นขึ้น การเป็นเครือข่ายทางสังคมนี้ช่วยในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ต่าง ๆ อันนำไปสู่การสร้างทุนทางสังคมให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

ทุนทางสังคม บุรดิเยอ เน้นทุนทางสังคมเป็นเรื่องเครือข่ายทางสังคม ที่จะพลังในการกระทำต่าง ๆ ระดับของทุนทางสังคมจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดของเครือข่ายที่คนแต่ละคน และแต่ละกลุ่มสามารถเชื่อมโยงให้เกิดการขับเคลื่อนได้ (ปีนวดิ ศรีสุพรรณ,2547:32)

ทุนทางสังคม พัทนัม เห็นว่าทุนทางสังคมประกอบด้วย ความไว้วางใจ บรรทัดฐาน และเครือข่าย โดยการจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อความร่วมมือนั้นมีการสัมพันธ์เชื่อมโยงและมีความไว้วางใจกัน หรือที่เรียกว่า ทรัพยากรทางศีลธรรม (moral resource) (ปีนวดิ ศรีสุพรรณ ,2547:38)

สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน มีข้อวิจารณ์ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐาน 1.1 ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้เนื่องจาก ทุนทางสังคมเป็นเรื่องเกี่ยวกับความร่วมมือในการทำงานในชุมชน เป็นเรื่องเกี่ยวกับความไว้วางใจ และเป็นเรื่องส่วนรวมที่ต้องใช้ความร่วมมือในชุมชนในระดับที่สูง ทำให้ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุกไม่ว่าจะมีเพศอะไรก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทุนทางสังคมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐาน 1.2 ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า พบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่

แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe ผลปรากฏว่ากลุ่มอายุระหว่าง 20-35 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกน้อยกว่า กลุ่มอายุระหว่าง 36-50 ปี และกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่ายิ่งมีอายุสูงเท่าใดก็ยิ่งมีทุนทางสังคมมากขึ้นเท่านั้น เพราะทุนทางสังคมของแต่ละชุมชนจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ การสังสรรค์ไว้นั่นเอง ความร่วมมือร่วมใจในระดับเวลาที่ยาวนาน รวมถึงเรื่องเครือข่ายกลุ่มทางสังคมซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการติดต่อร่วมมือกัน เพราะฉะนั้น ประชาชนที่ยังมีอายุน้อยเท่าไร ก็จะมีความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมมากขึ้นเท่านั้น เพราะทุนทางสังคมทำให้คนสามารถแก้ไขปัญหาได้ง่าย ชุมชนจะดีขึ้นถ้าทุกคนมีความร่วมมือกันและมีการแบ่งปันกัน

สมมติฐาน 1.3 ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกันแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe พบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรีมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ในด้านการศึกษา มีความแตกต่างกันโดย กลุ่มไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา จะมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในระดับที่สูงกว่า กลุ่มอนุปริญญา/ป.ว.ส กลุ่มประถมศึกษาจะมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกมากกว่ากลุ่มอนุปริญญา/ป.ว.ส และกลุ่มปริญญาตรี/สูงกว่า กลุ่มมัธยมศึกษา/ป.ว.ช. จะมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกมากกว่า กลุ่มอนุปริญญา/ป.ว.ส และกลุ่มปริญญาตรี/สูงกว่า ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ประชาชนที่มีการศึกษาน้อย จะมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้จะเป็นเพราะคนที่มีการศึกษาสูงส่วนใหญ่จะไม่ได้ทำงานอยู่ในชุมชน ซึ่งใช้ชุมชนเป็นที่อยู่อาศัย แต่ผู้ที่มีการศึกษาน้อยมักประกอบอาชีพค้าขายอยู่ในชุมชนซึ่งเป็นอาชีพหลักของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งนี้คนที่มีการศึกษาสูงซึ่งมักจะทำงานนอกชุมชน อาจไม่มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ตลอดจนการเป็นสมาชิก กลุ่มองค์กรต่างๆในชุมชน จึงทำให้ระดับความคิดเห็นของคนเหล่านี้ต่อทุนทางสังคมอยู่ในระดับต่ำกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย นอกจากนั้นคนที่มีการศึกษาสูงมักออกไปศึกษาที่อื่นเช่น กรุงเทพมหานคร

ซึ่งทำให้มีเวลาที่อยู่ในชุมชนน้อย จึงทำให้ระดับความคิดเห็นของคนเหล่านี้ต่อทุนทางสังคมอยู่ในระดับต่ำกว่าคนที่มีการศึกษาน้อยซึ่งประกอบอาชีพในชุมชนและอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลาต่อเนื่องและยาวนานกว่า

สมมติฐาน 1.4 ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้เนื่องจาก ทุนทางสังคมเป็นเรื่องเกี่ยวกับความร่วมมือในการทำงานในชุมชน การสนับสนุนช่วยเหลือ ความไว้วางใจ เชื่อใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีน้ำใจต่อกัน การอยู่ในชุมชนร่วมกันอย่างสมานฉันท์ เหล่านี้เป็นเรื่องพลังทางสังคม ซึ่งอาศัยความร่วมมือไม่ว่าร่วมมือในรูปแบบต่างๆซึ่งไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปของเงิน ทำให้ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุกแม้ว่าจะมีรายได้ที่แตกต่างกันก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทุนทางสังคมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐาน 1.5 ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคม ของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe' พบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 21-35 ปีจะมีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคม น้อยกว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 51 ปีขึ้นไป

สำหรับในประเด็นนี้ แสดงให้เห็นว่ายิ่งอาศัยอยู่ในชุมชนนานเท่าไร ก็ยังมีทุนทางสังคมมากขึ้นเท่านั้น เพราะทุนทางสังคมของแต่ละชุมชนจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ การสั่งสมความผูกพันในสถานที่ที่กำเนิดหรืออาศัยอยู่เป็นเวลานาน สั่งสมความไว้วางใจ เชื่อใจ ความร่วมมือร่วมใจ รวมถึงเรื่องการมีเครือข่าย/กลุ่มทางสังคมซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการติดต่อร่วมมือกัน เพราะฉะนั้น

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลานานเท่าไร ก็จะมีความคิดเห็นทุนทางสังคมมากขึ้นเท่านั้น เพราะทุนทางสังคมเป็นเรื่องซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการสั่งสม

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความสัมพันธ์ทางสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติและความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ได้แก่ ภาวะผู้นำและความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก ความสำคัญต่อสาธารณะและความสำคัญต่อท้องถิ่น สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ทุนทางสังคมในภาพรวม

สำหรับการทดสอบหาตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลสามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรี มีรายละเอียดดังนี้ จากตัวแปรอิสระทั้งหมด 12 ตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน ภาวะผู้นำ ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก ความสำคัญต่อสาธารณะ และความสำคัญต่อท้องถิ่น พบว่า มีตัวแปร 4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวม โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกได้ ร้อยละ 34.2 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ภาวะผู้นำ สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกได้ ร้อยละ 12.9 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 3 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกได้ ร้อยละ 4.7 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 4 ความสำคัญต่อสาธารณะสามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกได้ ร้อยละ 2.8 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวมได้ ร้อยละ 54.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

จากผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน และตัวแปรภาวะผู้นำเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อทุนทางสังคมในภาพรวม สาเหตุเป็นเพราะความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นเรื่องของสัมพันธภาพ อันเกิดจากความใกล้ชิดสนิทสนม ซึ่งจะแสดงออกด้วยการพบปะพูดคุยไปมาหาสู่กัน ถามไถ่สารทุกข์สุกดิบ จนกระทั่งนำไปสู่การร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา

สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหของชุมชนร่วมกัน ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นการแสดงให้เห็นถึงรักใคร่ ประองคอง ทำให้สามารถรวมตัวกันแก้ไขปัญหของชุมชนได้เป็นอย่างดี ทำให้มีผลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Fukuyama ที่มองว่ากระบวนการทุนทางสังคมจะเริ่มจากความร่วมมือระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่านั้น เกิดความสัมพันธ์ในรูปของความร่วมมือระหว่างบุคคล นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างสมาชิกในชุมชนขยายออกไป ก่อให้เกิดเป็นความร่วมมือที่จะแก้ไขปัญหให้กับชุมชน และมีผลต่อทุนทางสังคมให้สูงขึ้น (วรวิธิ โรมรัตนพันธ์, 2548:48-49) และจะทำให้เกิดการลดต้นทุนในการดำเนินงานในที่สุด ส่วนตัวแปรในเรื่องภาวะผู้นำ ก็เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมในระดับหนึ่ง เพราะสามารถทำนายทุนทางสังคมได้ร้อยละ 12.9 ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ สามารถชักจูงให้คนสามารถเข้ามาร่วมทำงานเพื่อการพัฒนาชุมชนได้สูง นอกจากนี้ ความเคารพและศรัทธาในตัวผู้นำก็ทำให้สมาชิกในชุมชนพร้อมใจกันทำงานเพื่อสาธารณะประโยชน์ของชุมชนของตนด้วย

ความไว้วางใจกันภายในชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 5 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันภายในชุมชน โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสำนึกต่อสาธารณะ สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันภายในชุมชนได้ ร้อยละ 29.8 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันภายในชุมชนได้ ร้อยละ 14.2 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 3 รายได้ สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันภายในชุมชนได้ ร้อยละ 4.8 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 4 ภาวะผู้นำ สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันภายในชุมชนได้ ร้อยละ 3.8 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 5 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจกันภายในชุมชนได้ ร้อยละ 1.5 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกด้านความไว้วางใจกันภายในชุมชน ได้ ร้อยละ 54.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

การที่ความสำนึกสาธารณะสามารถทำนายความไว้นับถือเชื่อใจในชุมชนได้ถึงร้อยละ 29.8 เพราะความสำนึกต่อสาธารณะเป็นเรื่องของความเสียสละและการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ซึ่งถ้าความสำนึกสาธารณะมีมาก ก็จะส่งผลให้เกิดความไว้นับถือเชื่อใจในชุมชนเนื่องจากความเสียสละที่ต้องการจะทำงานเพื่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพัทน์ที่มองว่าความสำนึกสาธารณะจะเป็นตัวสร้างความสำนึกในหน้าที่ร่วมกัน (sense of mutual obligation) และจะนำไปสู่ความไว้นับถือเชื่อใจของสมาชิกชุมชน ทำให้เกิดความร่วมมือที่จะทำงานให้กับชุมชน (ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ, 2547: 37-40) และยังสอดคล้องกับงานของอำภา จันทราศ (2543, 108-109) ที่พบว่าความสำนึกสาธารณะมีส่วนสำคัญในการสร้างความไว้นับถือเชื่อใจในชุมชน เพราะความสำนึกสาธารณะเป็นการสร้างความตระหนักให้ผู้คนในชุมชนได้มีจิตสำนึกในการกำหนดชะตากรรมของตนเองและชุมชน โดยอาศัยคุณค่าที่ได้มีการเรียนรู้ร่วมกันในการแก้ไขปัญหาให้ประสบผลสำเร็จ ทำให้ชุมชนเกิดความไว้นับถือเชื่อใจกันและร่วมกันทำงานได้ดีขึ้น ความสำนึกต่อสาธารณะจึงเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายความไว้นับถือเชื่อใจได้สูง ตัวแปรลำดับที่สองได้แก่ ความสัมพันธ์กับชุมชนภายนอก สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้นับถือเชื่อใจกันในชุมชนได้ ร้อยละ 14.2 ความสัมพันธ์กับชุมชนภายนอกมีผลต่อความไว้นับถือเชื่อใจเพราะการติดต่อสัมพันธ์และประสานงานกับชุมชนภายนอกจะทำให้องค์กรในชุมชนมีความเข้มแข็ง ชุมชนจะต้องมีการร่วมตัวกัน สามัคคีกันเพื่อให้งานออกมาเป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่ความไว้นับถือเชื่อใจในการทำงาน เพราะต้องคอยติดต่อประสานงานกับกลุ่มองค์กรภายนอกตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุติเทพ ยาสมุทร (2543) ที่พบว่า การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนภายนอกจะช่วยให้องค์กรภายในมีความเข้มแข็งเนื่องมาจากความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอกและต้องมีความสามัคคีในองค์กรเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก อันจะส่งผลให้เกิดความไว้นับถือเชื่อใจของคนในชุมชน

ความสามัคคีกัน

ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 ตัวมีตัวแปร 1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสามัคคีกัน โดยตัวแปรซึ่งสามารถเข้าทำนายได้คือตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสามัคคีกันได้ ร้อยละ 20.8 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 การที่ความสัมพันธ์ต่อชุมชนภายนอกมีผลต่อความสามัคคีกันเนื่องจาก ความสัมพันธ์ต่อชุมชนภายนอก หมายถึงการเชื่อมต่อการประสานงานกับหน่วยงานนอกชุมชน ได้แก่ หน่วยงานเอกชนและหน่วยงานราชการ ซึ่งรวมไปถึง

ระดับความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีกับองค์กรภายนอก ซึ่งการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเป็นการขอความช่วยเหลือ หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนตลาดสามชุก ทำให้ประโยชน์ที่ได้รับตกอยู่กับสมาชิกในชุมชนตลาดสามชุกทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกอาชีพและทุกระดับการศึกษา ทำให้ส่งผลต่อชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวม เพราะฉะนั้น ไม่ว่าสมาชิกในชุมชนจะมีความแตกต่างในเรื่องศาสนาอย่างไร แตกต่างในเรื่องความคิดอ่าน ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพและการศึกษา แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวและไม่เป็นอุปสรรคในการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์

ความเอื้ออาทร

ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทร โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือ ภาวะผู้นำ สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรได้ ร้อยละ 43.2 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรได้ ร้อยละ 3 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 3 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรได้ ร้อยละ 1.7 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทร ได้ ร้อยละ 47.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำมีผลต่อความเอื้ออาทรมากที่สุด ถึงร้อยละ 43.2 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำมีผลต่อความเอื้ออาทรมา ซึ่งเป็นเพราะคุณลักษณะของผู้นำที่มีความเสียสละ อดทน มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของชุมชน จะสามารถทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดการยอมรับนับถือ มีความเคารพเชื่อฟังผู้นำ ทำให้ผู้นำสามารถชักชวนให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทำงานพัฒนาชุมชน ทำให้เกิดมีความเอื้ออาทรต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันขึ้นในชุมชน ทำให้สมาชิกในชุมชนมีน้ำใจต่อกันและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อำภา จันทราภาส (2543, 80-83) ที่พบว่าผู้นำมีส่วนสำคัญในการเป็นแบบอย่างให้ชาวบ้านเสียสละ และเอื้ออาทรและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญนอกเหนือจากความรู้ หรือความเป็นผู้นำวิโส และสอดคล้องกับ ชยุต อินพรม (2547, 122-123) ที่พบว่า ผู้นำมีส่วนสำคัญที่ทำให้ชาวบ้านช่วยเหลือเกื้อกูลและเอื้ออาทรต่อกัน เนื่องจากการเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตัวให้คนในชุมชนได้เห็น ความเสียสละที่จะช่วยเหลือผู้อื่นทำให้เกิดเป็นทุนของชุมชนที่สามารถสร้างสรรค์คุณค่าให้แก่ชุมชน

ความร่วมมือร่วมใจ

ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสำนึกต่อสาธารณะ สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจ ร้อยละ 17.7 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจได้ ร้อยละ 3.1 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจ ได้ ร้อยละ 20.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 จากผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรความสำนึกต่อสาธารณะมีผลต่อความร่วมมือร่วมใจ มากกว่าตัวแปรความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน เพราะความสำนึกต่อสาธารณะเป็นเรื่องของความเสียสละทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งจะส่งผลต่อความร่วมมือร่วมใจในการทำงานของกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เมื่อมีสำนึกต่อสาธารณะสูงก็จะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจรวมตัวกันแก้ไขปัญหาของชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของ สถาบันวิจัยสังคม (2547) ที่พบว่าความสำนึกต่อสาธารณะจะมีผลต่อความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและชุมชน และการศึกษาของวรวิติ โรมรัตนพันธ์ (2548: 122-126) ที่พบว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องจะนำไปสู่การมีความสำนึกต่อสาธารณะที่ดี โดยเฉพาะทางด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม และจะนำมาซึ่งการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

ความสนับสนุนและความช่วยเหลือ

ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือได้ ร้อยละ 17.3 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือได้ ร้อยละ 10.6 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 3 ความสำนึกต่อท้องถิ่น สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือ ร้อยละ 2.7 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 4 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือ

ญาติ สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือได้ ร้อยละ 2.4 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือ ได้ ร้อยละ 33.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 จากผลการศึกษาทำให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชนมีผลต่อความสนับสนุนและช่วยเหลือ สาเหตุเพราะความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชนที่มีการพูดคุย พบปะไปมาหาสู่กัน ก่อให้เกิดความคุ้นเคย รักใคร่สามัคคีกัน ซึ่งมีผลทำให้เมื่อสมาชิกในชุมชนเกิดความเดือดร้อนขึ้นมา ก็ให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือ ทั้งในด้านของแรงงาน เงิน กำลังใจและวัสดุสิ่งของ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนจึงทำให้คนในชุมชนสนับสนุนและช่วยเหลือกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุติเทพ ยาสุมุท (2543) และ อุไรวรรณ พวงสายใจ (2545) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ในชุมชนยิ่งแน่นแฟ้นเท่าไร ก็จะทำให้มีการช่วยเหลือกันมากเท่านั้น เนื่องจากพื้นฐานเดิมของชุมชนต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยกัน สืบทอดมาจากประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานให้คนในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด เวลาเกิดกิจกรรมในชุมชนจึงให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกัน

ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนได้ ร้อยละ 18.9 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนได้ ร้อยละ 9 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือ ได้ ร้อยละ 27.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 จากผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก มีผลต่อความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนอย่างมาก เพราะความสัมพันธ์กับชุมชนภายนอก อันได้แก่การติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากภายนอก ทำให้ชาวชุมชนตลาดสามชุกตระหนักในคุณค่าและสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน ซึ่งในบางกรณีชุมชนอาจมองไม่เห็นหรือไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนที่ตนมีอยู่ ดังกรณีผลการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2550) ที่พบว่า การเข้ามาช่วยเหลือจากภายนอก ได้แก่ สมาคมสถาปนิกสยาม ที่เข้ามาศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมของตลาดสามชุก ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์ที่

โดดเด่นและมีคุณค่าควรอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลานได้ศึกษา ทำให้ชาวชุมชนเริ่มตระหนักในคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมที่ชุมชนตัวเองมีอยู่ เกิดความรู้สึกระหนักในประโยชน์ของชุมชนที่ควรค่าแก่การสงวนรักษาไว้ นอกจากนี้ เมื่อเกิดกรณีที่กรมธนารักษ์ ที่ดูแลผลประโยชน์ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ต้องการนำเอาที่ดินของชุมชนตลาดสามชุกซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ ไปจัดการบูรณะใหม่ โดยทุบห้องแถวทิ้งและสร้างตึกเป็นอาคารพาณิชย์ จากการช่วยเหลือขององค์กรชุมชนภายนอกอย่าง ชมรมชุมชนร้อยปี ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานวิจัยแห่งชาติได้เข้ามาช่วยเหลือ ทำให้ชาวชุมชนตลาดสามชุกเกิดความตระหนักในสิทธิประโยชน์ของชุมชนต่อสู้จนสามารถอนุรักษ์ตึกแถวอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไว้ได้ ความสัมพันธ์ของชุมชนตลาดสามชุกกับองค์กรภายนอก ก่อให้เกิดการตระหนักในสิทธิประโยชน์ของชุมชน

การมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสำนึกต่อสาธารณะ สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนได้ ร้อยละ 37.8 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนได้ ร้อยละ 5.3 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน ได้ ร้อยละ 43.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ความสำนึกต่อสาธารณะจึงนับว่ามีบทบาทที่สำคัญต่อการทำกิจกรรมในชุมชน เพราะมีความสัมพันธ์มากถึงร้อยละ 37.8 การที่ความสำนึกต่อสาธารณะมีบทบาทสำคัญก็เพราะสำนึกสาธารณะเป็นตัวผลักดันไปสู่การทำงานเพื่อส่วนร่วม ทำให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือในการทำงาน จึงส่งผลให้มีอิทธิพลต่อการทำกิจกรรมในชุมชนทำให้เกิดการเสียดสี เกิดการประสานงานในชุมชน การติดต่อพูดคุย ทำกิจกรรมร่วมกันจะทำให้ชุมชนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนตัวแปรที่มีผลต่อการมี/การทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนเป็นอันดับต่อมาคือ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน สาเหตุเพราะความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชนเป็นการแสดงออกถึงการมีโอกาสพบปะพูดคุยไปมาหาสู่กันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นของคนในชุมชน เมื่อมีกิจกรรมในชุมชนจึงร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมดังกล่าว เกิดจากสมาชิกในชุมชนมีความคุ้นเคยกัน จึงสามารถร่วมกันทำงาน และร่วมกันตัดสินใจแก้ไขปัญหาในชุมชนได้เป็นอย่างดี

การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม

ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมที่สามารถเข้าทำนวยได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสำนึกต่อสาธารณะ สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมได้ ร้อยละ 17.1 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมได้ ร้อยละ 2.4 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมได้ ร้อยละ 19.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 การที่ความสำนึกสาธารณะมีผลต่อการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม เพราะความสำนึกที่จะทำงานให้กับชุมชน เป็นการแสดงออกถึงความเสียสละที่ต้องการให้ชุมชนที่ตนเองอยู่มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น เกิดความร่วมมือในการทำงานในชุมชน ซึ่งในบางครั้งการทำงานพัฒนาท้องถิ่นไม่สามารถทำได้โดยตนเอง ต้องอาศัยความร่วมมือ การประสานงาน รวมทั้งงบประมาณจากภายนอกชุมชน จึงทำให้มีการประสานงานเป็นเครือข่ายกับกลุ่มองค์กรอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ประสพการณ์ รวมถึงเป็นการประสานของงบประมาณเพื่อการพัฒนาอีกด้วย ดังกรณีศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2550) ที่พบว่า ชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรี สามารถพัฒนาชุมชนเองได้ก็เนื่องมาจากการเป็นเครือข่าย ประสานของบประมาณ และความคำปรึกษาจากองค์กรเครือข่ายจากภายนอก เช่น สมาคมสถาปนิกสยาม ชมรมชุมชนร้อยปี เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี และศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ความสัมพันธ์เชิงสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความสำคัญต่อสาธารณะและความสำคัญต่อท้องถิ่น กับทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ตลอดจนศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ความสัมพันธ์ทางสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความสำคัญต่อสาธารณะและความสำคัญต่อท้องถิ่น ที่เป็นตัวทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้ประชากรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนตลาดสามชุกหรืออาศัยอยู่ในชุมชนตลาดสามชุก เขตพื้นที่อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 320 ครัวเรือน การกำหนดขนาดตัวอย่างจากประชากรจำนวน 320 ครัวเรือน ผู้ศึกษาคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane, Taro ได้ประชากรตัวอย่างจำนวน 178 ตัวอย่างและนำประชากรตัวอย่าง มาสุ่มตัวอย่างง่ายด้วยวิธี ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปทำการประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการศึกษาคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลด้วย t-Test และ F-Test ทดสอบค่าตัวแปรตัวที่เป็นอิสระต่อกันด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coerrelation Coefficient) และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Muple Regression Analysis) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคลของประชากรตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 59.6 เพศชาย จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4 มีอายุตั้งแต่ 36-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.9 รองลงมา คือ มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.9 และประชากรตัวอย่างที่น้อยที่สุดมีอายุตั้งแต่ 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.2 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยม/ป.ว.ช. จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 มีการศึกษาระดับอนุสัญญา/ป.ว.ส./เทียบเท่า จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 และมีการศึกษาระดับไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 รายได้ ส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ 0-10,000 บาท จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4 รองลงมาคือ มีรายได้ตั้งแต่ 10,001- 20,000 บาท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 และมีรายได้ 20,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ประชากรตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชน ตั้งแต่ 5-20 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1 รองลงมาคือ อาศัยอยู่ในชุมชน ตั้งแต่ 36-50 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 อาศัยอยู่ในชุมชน ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 และอาศัยอยู่ในชุมชน ตั้งแต่ 21-35 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5

ความสัมพันธ์เชิงสังคม

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์เชิงสังคมของประชาชนในตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 4.35$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ และความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสังคมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 4.55, 4.32$ และ 4.17) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.96$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านภาวะผู้นำ และความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=4.08$ และ 3.84) ตามลำดับ

ความสำนึกต่อสาธารณะ

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสำนึกสาธารณะ อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.96$)

ความสำนึกต่อท้องถิ่น

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสำนึกต่อท้องถิ่น อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=4.50$)

ทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีมี อยู่ในระดับสูง($\bar{x}=4.06$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ความสมานฉันท์ ความร่วมมือร่วมใจ การมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน ความเอื้ออาทร ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน ความสนับสนุนช่วยเหลือ ความไว้วางใจเชื่อใจกันในชุมชนและ การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง($\bar{x}=4.24$, 4.14 , 4.10 , 4.08 , 4.02 , 4.01 3.94 และ 3.92) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า

1.1 ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.2 ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.3 ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกันแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.4 ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.5 ประชาชนในชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .008 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. การพยากรณ์ปัจจัยส่วนบุคคล ความสัมพันธ์ทางสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความสำนึกต่อสาธารณะและความสำนึกต่อท้องถิ่น ที่สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการศึกษา ตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จากตัวแปรอิสระ 12 ตัว มีตัวแปรอิสระ มีตัวแปร 4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวมที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกได้ ร้อยละ 34.2 (R^2 Change = .342) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ภาวะผู้นำ (LEADER) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกได้ ร้อยละ 12.9 (R^2 Change = .129) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 3 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกได้ ร้อยละ 4.7 (R^2 Change = .047) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 4 ความสำนึกต่อสาธารณะ (CONS) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกได้ ร้อยละ 2.8 (R^2 Change = .028) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในภาพรวมได้ ร้อยละ 54.6 (R^2 = .546) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

เมื่อศึกษาในแต่ละด้านของทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรี จากตัวแปร 12 ตัว มีตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายในแต่ละด้านของทุนทางสังคม ดังนี้

ด้านความไว้วางใจใจกันภายในชุมชน ผลการศึกษพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 5 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจใจกันภายในชุมชนที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสำนึกต่อสาธารณะ (CONS) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจใจกันภายในชุมชนได้ ร้อยละ 29.8 (R^2 Change = .298) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจใจกันภายในชุมชนได้ ร้อยละ 14.2 (R^2 Change = .142) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 3 รายได้ (INCO) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจใจกันภายในชุมชนได้ ร้อยละ 4.8 (R^2 Change = .048) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 4 ภาวะผู้นำ (LEADER) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจใจกันภายในชุมชนได้ ร้อยละ 3.8 (R^2 Change = .038) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 5 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ (RELATIVE) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความไว้วางใจใจกันภายในชุมชนได้ ร้อยละ 1.5 (R^2 Change = .015) มีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกด้านความไว้วางใจกันภายในชุมชน ได้ ร้อยละ 54.0 ($R^2 = .540$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ด้านความสมานฉันท์ ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสมานฉันท์ที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถเข้าทำนายได้คือตัวแปรความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสมานฉันท์ได้ ร้อยละ 20.8 ($R^2 \text{ Change} = .208$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ด้านความเอื้ออาทร ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือภาวะผู้นำ (LEADER) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรได้ ร้อยละ 43.2 ($R^2 \text{ Change} = .432$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรได้ ร้อยละ 3 ($R^2 \text{ Change} = .03$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 3 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทรได้ ร้อยละ 1.7 ($R^2 \text{ Change} = .017$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความเอื้ออาทร ได้ ร้อยละ 47.9 ($R^2 = .479$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ด้านความร่วมมือร่วมใจ ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสำนึกต่อสาธารณะ (CONS) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจ ร้อยละ 17.7 ($R^2 \text{ Change} = .177$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจได้ ร้อยละ 3.1 ($R^2 \text{ Change} = .031$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความร่วมมือร่วมใจ ได้ ร้อยละ 20.8 ($R^2 = .208$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ด้านความสนับสนุนช่วยเหลือ ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน(COMMUNITY) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือได้ ร้อยละ 17.3 (R^2 Change = .173) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือได้ ร้อยละ 10.7 (R^2 Change = .107) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 3 ความสำนึกต่อท้องถิ่น(LOCAL) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือ ร้อยละ 2.7 (R^2 Change = .027) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 4 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ (RELATIVE) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือได้ ร้อยละ 2.4 (R^2 Change = .015) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือ ได้ ร้อยละ 33.0 (R^2 = .330) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก (EXTERNAL) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนได้ ร้อยละ 18.9 (R^2 Change = .189) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน(COMMUNITY) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชนได้ ร้อยละ 9 (R^2 Change = .090) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านความสนับสนุนและช่วยเหลือ ได้ ร้อยละ 27.9 (R^2 = .279) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสำนึกต่อสาธารณะ (CONS) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในการมี/ทำกิจกรรม

ร่วมกันในชุมชนได้ ร้อยละ 37.8 (R^2 Change = .378) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนได้ ร้อยละ 5.3 (R^2 Change = .053) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนได้ ร้อยละ 43.1 (R^2 = .431) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า จากตัวแปรอิสระ 12 มีตัวแปร 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมที่สามารถเข้าทำนายได้ โดยตัวแปรซึ่งสามารถทำนายได้เป็นอันดับที่ 1 คือความสำนึกต่อสาธารณะ (CONS) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมได้ ร้อยละ 17.1 (R^2 Change = .171) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ลำดับที่ 2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน (COMMUNITY) สามารถทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมได้ ร้อยละ 2.4 (R^2 Change = .024) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันทำนายทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุกในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายทางสังคมได้ ร้อยละ 19.5 (R^2 = .195) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

- ส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนได้ทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน ทั้งกิจกรรมในด้านการทำประโยชน์เพื่อชุมชน ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวกับประเพณี ศิลป วัฒนธรรม เพื่อเป็นการเสริมสร้างสัมพันธภาพอันดีของสมาชิกในชุมชน เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าตัวแปรเรื่องความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก มากที่สุด

- ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ของชุมชนกับองค์กรภายนอก ทั้งองค์กรของรัฐและเอกชนที่เข้ามาสนับสนุนช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ของชุมชน ทำให้องค์กรภายในได้ประสบการณ์แลกเปลี่ยนความรู้ และได้รับการช่วยเหลือในด้านวิชาการที่ชุมชนยังขาดอยู่ รวมถึงการประสาน

สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงเครือข่ายเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่มีกิจกรรมเหมือนกัน เช่น กิจกรรมของชุมชนตลาดศรีประจันต์ร้อยแปดปี หรือตลาดเก้าห้อง บางปلام้า ซึ่งเมื่อมีกิจกรรมเครือข่ายก็จะเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เป็นประโยชน์ต่อชุมชนต่อไป

2. ควรส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาที่ให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

เนื่องจากชุมชนตลาดสามชุกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย จุดเด่นของชุมชนคือความเป็นชุมชนเก่าแก่และเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของตัวอาคารในตลาด จึงควรมีกิจกรรมที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาแวะชมตลอดทั้งปี เพราะจะเป็นการสร้างภาวะความสัมพันธ์ของคนในชุมชนให้แน่นแฟ้นมากขึ้นแล้วจะช่วยให้ชุมชนมีกิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวและเป็นกิจกรรมให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมอีกด้วย นอกจากนี้ในด้านรูปแบบของกิจกรรมควรพิจารณาถึงรูปแบบกิจกรรมที่สามารถสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น กิจกรรมเทศกาลในพื้นที่ หรือกิจกรรมที่สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ตลาดสามชุก

3. ควรประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญของความสำนึกต่อสาธารณะ เพราะความสำนึกต่อสาธารณะจะเป็นพลังผลักดันไปสู่การทำงานเพื่อส่วนรวม ซึ่งอาจจะเป็นโครงการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อนิทรรศการในชุมชน รวมถึงส่งเสริมคนที่มีความเสียสละทำงานเพื่อส่วนรวม เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานสาธารณะ

4. ในด้านการตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน ควรส่งเสริมมาตรการกระตุ้นให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักในสาธารณประโยชน์ โดยเริ่มจากกลุ่มผู้นำในชุมชน ให้การอบรม รวมถึงขยายไปสู่ประชาชนเพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของคนในการดูแลสาธารณะประโยชน์ของส่วนรวม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ เช่นชุมชนชนบทที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีการศึกษาเปรียบเทียบกับชุมชนอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับชุมชนตลาดสามชุก เพราะชุมชนตลาดสามชุก เป็นชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาล การประกอบอาชีพหลักคือค้าขาย ซึ่งอาจจะให้ผลที่แตกต่างกันออกไป

2. ควรเพิ่มเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งจะช่วยให้ทราบข้อมูลที่ละเอียดและเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้การศึกษาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กนกรัตน์ กิตติวัฒน์. 2543. การจัดการทุนทางสังคมในชุมชนเมือง : ศึกษากรณีเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์บางซื่อพัฒนา.” วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชู นฤนาท. 2540. ความตระหนักเรื่องผลกระทบและสิ่งแวดล้อมจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรของนักวิชาการสาขาพืชศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จุติเทพ ยาสุมทร .2543. ทุนทางสังคมในชุมชนชนบทภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. 2537. รายงานการวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมกับศักยภาพชุมชน”. มูลนิธิหมู่บ้านสถาบันพัฒนาชนบท.

ชยุต อินพรหม .2547. ทุนทางสังคมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน : กรณีศึกษาสถานวัดตะโหนด ตำบลตะโหนด อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. 2545. การพัฒนาทุนทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ปาฐกถาพิเศษในงานสัมมนาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน บทบาทสำคัญของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ” www.codi.or.th , 16 กันยายน 2545.

ณรงค์ เลื่องประชา. 2538. มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์

ณัฐกานต์ จิตรวัฒนา. 2546. พัฒนาการทุนทางสังคมของกลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติ บ้านโป่งคำ ตำบลทุ่งพงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธนพล พรหมสุวญษ์,พระมหา.2546. ความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมกับการจัดการป่าชุมชนไพร:

ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนปลักไม้ลาย ตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม.
วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์
ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธนากรโลก.2543.ยุทธศาสตร์เพื่อฟื้นฟูการพัฒนาชนบทของประเทศไทยหลังวิกฤติเศรษฐกิจ.

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้,ส่วนการพัฒนาชนบทและทรัพยากรธรรมชาติ.

นันทนา เลิศประสพสุขและคณะ.2544. “ประชาสังคมกับการจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่า

ชายเลนเพื่อสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน”การเสวนาสหสาขาวิชาการระหว่างสถาบัน
แห่งชาติ ครั้งที่ 1/2544. โครงการเสวนาสหสาขาวิชาการระหว่างสถาบันแห่งชาติ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์.2535.ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.กรุงเทพมหานคร: สามเจริญ
พานิช.

ปัทมาวดี โพชนุกูล ชูชูกิ.2547. “ทุนทางสังคมกับการพัฒนา”เอกสารประกอบการเรียนวิชา

เศรษฐศาสตร์การพัฒนา หน่วยที่14.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ประเวศ วะสี.2542. ชุมชนเข้มแข็ง ทุนทางสังคมของไทย.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ.2543.กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.กรุงเทพมหานคร:

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ.2547. วาทกรรมทุนทางสังคม: กระบวนการสร้างแนวคิดและปฏิบัติการในบริบทการ

พัฒนาของไทย (พ.ศ. 2540 - 2546) วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา
และมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผาสุก พงษ์ไพจิตร. นิเวศวิทยาและการเมืองเรื่องเขื่อน. การประชุมสัมมนาเรื่อง เขื่อนกับการพัฒนา : การตัดสินใจบนฐานองค์ความรู้ใหม่. www.searin.org/Th/PMD/PMDLn/PMD_Seminar1.htm, 25-26 สิงหาคม 2544.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.2524.ศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย.กรุงเทพมหานคร.

พระมหาชนพล ชาตวีโร.2546. ความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมกับการจัดการป่าชุมชนไพร่: ศึกษาเฉพาะชุมชนปลักไม้ลาย ตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มนัส สุวรรณ.2532.การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์,มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รัตนา ตั้งอมร.2529.ความสำนึกในเรื่องการอนุรักษ์พลังงานของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษามนุษย์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รัตนา โตสกุล.2548.มโนทัศน์เรื่องอำนาจ.กรุงเทพมหานคร:สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ลักขณา เต็มศิริกุลชัย.2546.แนวคิดเรื่องทุนทางสังคม. ม.ป.ท. (เอกสารอัดสำเนา)

วรวุฒิ ไรมรัตนพันธ์.2548. ทุนทางสังคม. กรุงเทพมหานคร: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (ส.ร.ส.).

วรวุฒิ ไรมรัตนพันธ์และคณะ.2546. โครงการศึกษาทุนทางสังคมในฐานะปัจจัยการผลิตของเศรษฐกิจชุมชน.กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สมเกียรติ วันทนะ.ม.ป.ป.“แนวคิดและทฤษฎีในการวิเคราะห์ระบบสังคม”.เอกสารประกอบการ
เรียนการสอนวิชาแนวคิดทฤษฎีในการวิเคราะห์ระบบสังคม,มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ม.
ป.ท. (เอกสารอัดสำเนา)

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข.2528.สังคมวิทยานบท.ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์,มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สถาบันวิจัยสังคม.2547. การศึกษาศักยภาพทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยสังคม,จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สินาค ตรีวรรณไชย.2546 .ทุนทางสังคม: ความหมายและความสำคัญ. จุลสารกลุ่มประชาธิปไตย
เพื่อประชาชน 33:10.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์.2546.ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์.พิมพ์ครั้งที่ 12.
กรุงเทพมหานคร:บริษัทเฟื่องฟ้าพรินต์ติ้ง จำกัด.

เสรี พงศ์พิศ. 2547. 100 คำที่ควรรู้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พลังปัญญา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2547.รายงานผลการสัมมนา
ระดับชาติ “การพัฒนาทุนทางสังคม: หนทางสู่ความยั่งยืนของประเทศไทย” (13
พฤษภาคม 2547)

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์.2550. การศึกษาเชิงลึกดัชนีทุนทางสังคม ตามโครงการศึกษาและ
พัฒนาดัชนีคุณภาพชีวิตและทุนทางสังคม.

ลัมฤทธิ์ วิชัยทา.2543.ความเข้มแข็งของประชาสังคมตำบลในการดูแลรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม:
กรณีศึกษาการดูแลรักษาป่าบาลและอ่างเก็บน้ำของประชาชน ตำบลแม่ปะ ตำบลแม่มอก
และตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ,มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อมรา พงศาพิชญ์.2543. “ทุนทางสังคมในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจในสังคมไทย”. วารสารวิจัยสังคม
23 (1) : 34-35.

อัมมาร สยามวาลา.2544“**เชื่อมกับการพัฒนา**”./ปาฐกถา ในการประชุมสัมมนาเรื่อง “เชื่อมกับการ
พัฒนา : การตัดสินใจบนฐานองค์ความรู้ใหม่”
www.searin.org/Th/PMD/PMDLn/PMD_Seminar1.htm, 25-26 สิงหาคม 2544.

อานันท์ กาญจนพันธ์.2543. “ทุนทางสังคมกับสิทธิชุมชน”ใน “**มติชุมชน: วิธีคิดท้องถิ่นว่าด้วย
อำนาจและการจัดการทรัพยากร**”. กรุงเทพฯ : สำนักงานสนับสนุนการวิจัย.

อำภา จันทราภาส .2543. **ทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน**. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ,มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุทัย คุลเกษมและอรศรี งามวิทยานงค์.2540. **เพื่อการศึกษากระบวนการศึกษากับชุมชน กรอบ
ความคิดเพื่อข้อเสนอวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท แพลน พรินต์ติ้ง จำกัด.

อุทัย หิรัญโต.2526. **สารานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยา**มหาวิทยาลัยวิชา.กรุงเทพมหานคร:โอเดียนสโตร์.

อนุชาติ พวงสำลีและกฤตยา อาชวนิจกุล.2542. **บรรณาธิการร่วม. ขบวนการประชาสังคมไทย:
ความเคลื่อนไหวภาคพลเมือง**. กรุงเทพมหานคร: โครงการวิจัยและพัฒนาประชาสังคม

เอนก นาคะบุตร.2545.**ทุนทางสังคมและประชาสังคมในเมืองไทย**.กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุน
เพื่อสังคม.

Bourdieu, Pierre.1983.trans.R.Nice. **“The Form of Capital”** in Hanbook of Theory and Research For The sociology Of education, ed.Jc.Richardson(New York: Greenwood Press, pp.241-258.

Coleman, J.S.1976. **“The Competent Community”** in Futher Exploration in Social Psychiatry. New York: Basic Books.

_____. 1998. “Social Capital in the creation of Human Capital” **American Journal of Sociology** 47: 95-120.

Francis, Paul.2002. **Social Capital at the World Bank: Strategic and Operational Implication of the Concept**. Nor Wich Norfolk : University of East Anglia.

Portes, Alejandro, 1998, **Social Capital: Its Origins and Applications in Modern Sociology**. Annual Review Sociology 24 : 1-24.

Putnum, Robert D. 1993.**Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy**. Princeton University Press.

Sinad Treevanchai .2546. **Social Capital and the Performances of Savings Group: A Case Study in Songkhla**. M.A. Thesis in Econimics, Thammasat University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมของชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ และเติมคำในช่องว่าง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

☐ ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถม

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษา/ปวช.

☐ อนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่า

☐ ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี

4. รายได้ของครัวเรือน.....บาท/เดือน

5. ระยะเวลาที่ได้อาศัยในชุมชน

☐ ตั้งแต่เกิด.....ปี

☐ ย้ายเข้ามาอยู่จาก.....จำนวนปีที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน.....ปี

ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์เชิงสังคม

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
<u>ภาวะความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว</u>					
1. สมาชิกในครอบครัวมีการดูแลเอาใจใส่กันทั้งในยามปกติ ยามเจ็บป่วยและเมื่อมีปัญหา					
2. สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน					
3. สมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุย บอกกล่าวปรึกษาหารือในเรื่องต่างๆ					
4. ในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมาสมาชิกในครอบครัวมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ					
5. เมื่อสมาชิกในครอบครัวมีปัญหา บุคคลในครอบครัวสามารถให้ความช่วยเหลือหรือแนะนำได้					
<u>ภาวะความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติ</u>					
1. สมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติมีการติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอ					
2. ในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสไปเยี่ยมเยือนญาติพี่น้อง					
3. ญาติ พี่น้องสามารถให้คำปรึกษาแนะนำสมาชิกในครอบครัวได้					
4. ในกรณีที่สมาชิกในครอบครัวมีความจำเป็นหรือมีปัญหาเดือดร้อน ญาติพี่น้องสามารถให้ความช่วยเหลือได้					
5. ในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมาสมาชิกครอบครัวมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันกับเครือญาติ					

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
ภาวะความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน					
1. ในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา มีเพื่อนบ้านมาเยี่ยม ท่านและท่านได้ไปเยี่ยมเพื่อนบ้านในชุมชน					
2. ท่านมีโอกาสดพบปะกับครัวเรือนอื่นๆ อย่าง สม่ำเสมอ					
3. สมาชิกในชุมชนมักพูดคุยกันและไปมาหาสู่กัน อย่างสม่ำเสมอ					
4. ในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา ท่าน มีโอกาสทำ กิจกรรมร่วมกันกับสมาชิกในชุมชน					
5. สมาชิกในชุมชนมีการปรึกษาหารือและ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
ภาวะผู้นำ					
1. ผู้นำชุมชนมีความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับ ของคนในชุมชน					
2. ผู้นำชุมชนมีความสามารถในการตัดสินใจใน สถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี					
3. ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญกับประโยชน์ของ ชุมชนมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว					
4. ผู้นำชุมชนมีความสามารถในการจูงใจสมาชิก ให้ร่วมมือกัน ทำกิจกรรมต่างๆ อันเป็นประโยชน์ ต่อชุมชน					
5. ผู้นำชุมชนมีความสามารถในการทำงานให้ บรรลุผลสำเร็จตามที่ชุมชนต้องการ					

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
ความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก					
1. สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือส่วนราชการ					
2. สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานภาคเอกชน					
3. ส่วนราชการให้ความสนับสนุนกับการดำเนินกิจกรรมในชุมชนเป็นอย่างดี					
4. ภาคเอกชนให้ความสนับสนุนกับการดำเนินกิจกรรมในชุมชนเป็นอย่างดี					
5. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เข้ามาทำงานในชุมชนมีความร่วมมือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี					
6. ชุมชนอื่นๆที่มีกิจกรรมคล้ายคลึงกัน เช่นชุมชนตลาดร้อยแปดปี ศรีประจันต์ มีการประสานความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ					

ตอนที่ 4 ความสำนึกสาธารณะ

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
ความสำนึกต่อสาธารณะ					
1. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านมีการร่วมกิจกรรมสาธารณะของสังคม					
2. กรณีที่มีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ท่านพร้อมที่จะร่วมทำกิจกรรมดังกล่าว					
3. ท่านคิดว่าประโยชน์ส่วนรวมมีความสำคัญกว่าประโยชน์ส่วนตัว					
4. ท่านคิดว่าสาธารณะสมบัติ เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องร่วมมือกันในการดูแลรักษา					
5. หากมีการใช้ทรัพยากร ซึ่งเป็นสาธารณะประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง ท่านพร้อมที่จะร่วมมือพิทักษ์ทรัพยากรดังกล่าว					

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
---------	-------------------	-------------	-----------------	--------------	--------------------

ตอนที่ 5 ความสำคัญต่อท้องถิ่น

1. ท่านรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน					
2. ท่านรู้สึกภาคภูมิใจในชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่					
3. ท่านพร้อมที่จะทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนของท่าน					
4. ท่านคิดว่าศิลปะ สถาปัตยกรรม และอาคารบ้านเรือนต่างๆในชุมชน เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและท่านพร้อมที่จะดูแลรักษา					
5. ท่านคิดว่า วัฒนธรรม ประเพณี ภาษาท้องถิ่นสุพรรณบุรี เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและท่านพร้อมที่จะดูแลรักษา สืบทอดและอนุรักษ์ไว้					

ตอนที่ 6 ทุนทางสังคม

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
ความไว้วางใจ					
1. ท่านมีความไว้วางใจบุคคลทั่วไปในชุมชน					
2. ท่านมีความเชื่อถือบุคคลในชุมชนที่มีฐานะทางการเงินแตกต่างกับท่าน					
3. ท่านมีความไว้วางใจสมาชิกในชุมชน ในการทำงานร่วมกัน แม้ว่าจะมีระดับการศึกษาแตกต่างกับท่าน					
4. ท่านมีความเชื่อถือสมาชิกในชุมชน ในการร่วมกันดูแลชุมชน แม้ว่าจะมีอาชีพแตกต่างกัน					
5. ท่านมีความไว้วางใจสมาชิกในชุมชน ในการอยู่ร่วมกัน แม้ว่าจะนับถือศาสนาแตกต่างกับท่าน					
ความสมานฉันท์					
1. สมาชิกส่วนใหญ่ในชุมชน แม้จะมีความคิดอ่านที่แตกต่างกัน แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน					

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
2. สมาชิกในชุมชน แม้จะมีความแตกต่างกันในเรื่อง ฐานะทางการเงิน แต่ก็มีความสามัคคี และอยู่ร่วมกัน ได้เป็นอย่างดี					
3. สมาชิกในชุมชน แม้จะมีความแตกต่างกันในเรื่อง เรื่องการศึกษา แต่ก็สามารถทำงานร่วมกัน และ ช่วยกันดูแลชุมชนเป็นอย่างดี					
4. สมาชิกในชุมชน แม้จะมีความแตกต่างกันในเรื่อง อาชีพ แต่ก็สามารถทำกิจกรรมของชุมชนร่วมกันได้ เป็นอย่างดี					
5. สมาชิกในชุมชน แม้จะมีความแตกต่างกันในเรื่อง ศาสนา แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็น เอกภาพ					
ความเอื้ออาทร					
1. สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีน้ำใจต่อกัน					
2. สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ มีความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน					
3. สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีการดูแล กันเป็นอย่างดี					
4. สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความเกื้อกูลซึ่งกัน และกันทั้งในยามปกติ และในยามที่ชุมชน ประสบอุบัติเหตุ/ภัยพิบัติต่างๆ					
5. สมาชิกในชุมชน ใช้ชีวิตความเป็นอยู่ด้วยความ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน					
ความร่วมมือร่วมใจ					
1. ในยามที่ชุมชนของท่าน ประสบอุบัติเหตุหรือ เหตุการณ์ที่ร้ายแรงเกิดขึ้นในชุมชนฯ ต่างก็มี ความร่วมมือร่วมใจกันเป็นอย่างดี					
2. กรณีที่มีกิจกรรมการพัฒนาชุมชนใหม่ ๆ เข้า มาในชุมชน ชาวบ้านต่างมีความร่วมมือร่วมใจใน การทำกิจกรรมนั้นๆ เป็นอย่างดี					

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
3. การเข้าร่วมทำงานกิจกรรมให้กับชุมชนหรือ สาธารณะ สมาชิกในครอบครัวของท่านมีความ เต็มใจและร่วมมือร่วมใจที่จะทำงานให้กับชุมชน					
4. สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ แม้ว่าจะมีความ แตกต่างในเรื่องของฐานะ รายได้ แต่ก็ สามารถที่จะร่วมมือร่วมใจและทำงานร่วมกันได้					
5. สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ พร้อมทั้งจะร่วมมือ ในการทำงานให้กับชุมชน ด้วยการสมทบสิ่งของ และการบริจาคทางการเงิน					
ความสนับสนุนและความช่วยเหลือ					
1. เมื่อสมาชิกในชุมชนประสบปัญหาต่างๆหรือ ต้องการความช่วยเหลือ ท่านพร้อมที่จะ สนับสนุนช่วยเหลือ ด้วยแรงงาน/เงิน/กำลังใจ/ วัสดุสิ่งของ					
2. ท่านเคยสนับสนุน ช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน ที่ประสบปัญหาต่างๆหรือต้องการความช่วยเหลือ					
3. ท่านเคยได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือจาก สมาชิกในชุมชน เมื่อประสบปัญหาต่างๆหรือ ต้องการความช่วยเหลือ					
4. ชุมชนเคยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจาก หน่วยงานภาครัฐ.					
5. ชุมชนเคยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจาก หน่วยงานภาคเอกชน					
ความตระหนักในสิทธิอันเป็นประโยชน์ ของชุมชน					
1. สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความรับรู้ในสิทธิ ประโยชน์ของที่ชุมชนพึงจะได้รับจากรัฐ					
2. สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจในสิทธิ ประโยชน์ของที่ชุมชนพึงจะได้รับจากรัฐ					

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
3. สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ ได้ใช้สิทธิของตน ในทุก ๆ เรื่องที่ถือได้ว่าเป็นประโยชน์ของชุมชน ตามที่ตนเองมีอยู่					
4. สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ ใน สิทธิประโยชน์ อันเป็นสาธารณะของชุมชน					
5. สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่พร้อมที่จะพิทักษ์ สิทธิอันเป็นประโยชน์ของชุมชน					
การมี/ ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน					
1. กิจกรรมการพัฒนาที่มีอยู่ในชุมชน ในปัจจุบัน มีจำนวนมากขึ้น					
2. ครั้วเรือนต่างๆ มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น					
3. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านมีการร่วมกิจกรรม สาธารณะของชุมชน					
4. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านได้เข้าร่วมกิจกรรม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมในชุมชน					
5. ท่านมีการส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกใน ครอบครัว เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน					
การเป็นสมาชิกกลุ่ม /องค์กรชุมชน/ เครือข่ายทาง สังคม					
1. การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทางการพัฒนา อาชีพ และ สุขภาพ ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะให้ความสำคัญ กับการทำงานเป็นกลุ่ม					
2. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่าย ทางสังคม					
3. กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน มีอยู่หลายองค์กรที่ เข้าร่วมเป็นเครือข่ายองค์กรกับพื้นที่อื่น ๆ ที่เป็น เครือข่ายทางสังคม					
4. กลุ่มองค์กรต่างๆที่มีอยู่ในชุมชน มีหลายกลุ่มที่ เคยทำงานกับกลุ่มอื่นๆภายนอกชุมชน					

ภาคผนวก ข
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางผนวกที่ 1 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสัมพันธเชิงสังคม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
SO_F1	61.7333	26.8230	.5438	.8673
SO_F2	61.9000	27.3345	.3547	.8737
SO_F3	61.8000	26.2345	.6240	.8639
SO_F4	62.0667	26.9609	.3196	.8767
SO_F5	61.8000	26.7862	.5032	.8683
SO_RE1	62.1667	25.5920	.5657	.8649
SO_RE2	62.2667	24.2023	.6561	.8600
SO_RE3	62.0000	25.8621	.5568	.8655
SO_RE4	61.9333	24.4092	.6245	.8618
SO_RE5	62.2667	26.5471	.3463	.8763
SO_COM1	62.3333	24.4368	.5582	.8663
SO_COM2	62.2000	23.9586	.7918	.8530
SO_COM3	62.2333	26.4609	.5037	.8680
SO_COM4	62.1667	25.7989	.6002	.8637
SO_COM5	62.1333	26.6023	.4393	.8706

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 15

Alpha = .8746

ตารางผนวกที่ 2 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
SO_F1	18.4333	2.1851	.5983	.6775
SO_F2	18.6000	2.1103	.5336	.6943
SO_F3	18.5000	2.1207	.5842	.6779
SO_F4	18.7667	2.1851	.2993	.8038
SO_F5	18.5000	2.0517	.6456	.6558

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .7471

ตารางผนวกที่ 3 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว
กับเครือข่าย

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
SO_RE1	17.5333	4.5333	.7388	.7897
SO_RE2	17.6333	4.7230	.4919	.8573
SO_RE3	17.3667	4.6540	.7401	.7923
SO_RE4	17.3000	4.0793	.7482	.7822
SO_RE5	17.6333	4.6540	.5784	.8305

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .8432

ตารางผนวกที่ 4 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
SO_CO1	17.2667	3.6506	.4484	.8573
SO_CO2	17.1333	3.4989	.7020	.7595
SO_CO3	17.1667	3.9368	.6896	.7716
SO_CO4	17.1000	3.7483	.7494	.7531
SO_CO5	17.0667	3.9954	.5977	.7925

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .8218

ตารางผนวกที่ 5 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
PO_LE1	40.5667	32.0471	.4140	.8726
PO_LE2	40.8667	29.4299	.7075	.8544
PO_LE3	40.7333	30.7540	.5990	.8619
PO_LE4	40.6667	30.8506	.6066	.8617
PO_LE5	40.8000	33.6138	.2702	.8792
PO_EX1	40.7333	27.9264	.7030	.8532
PO_EX2	40.7333	30.0644	.6958	.8562
PO_EX3	40.9333	28.0644	.6169	.8610
PO_EX4	40.7667	30.9437	.6500	.8601
PO_EX5	41.0667	27.8575	.6491	.8580
PO_EX6	41.1333	28.8092	.5370	.8680

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 11

Alpha = .8736

ตารางผนวกที่ 6 ค่า Reliability ของแบบสอบถามภาวะผู้นำ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
PO_LE1	16.5333	5.2230	.7992	.8474
PO_LE2	16.8333	5.0402	.7865	.8508
PO_LE3	16.7000	5.4586	.7285	.8642
PO_LE4	16.6333	5.3437	.8034	.8472
PO_LE5	16.7667	6.3230	.5351	.9031

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .8883

ตารางผนวกที่ 7 ค่าReliability ของแบบสอบถามความสัมพันธ์ของชุมชนกับภายนอก

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
PO_OUT1	19.8667	12.9471	.7634	.8567
PO_OUT2	19.8667	15.4989	.5598	.8881
PO_OUT3	20.0667	11.9264	.8510	.8404
PO_OUT4	19.9000	16.5069	.4238	.9031
PO_OUT5	20.2000	11.9586	.8604	.8386
PO_OUT6	20.2667	12.4092	.7611	.8577

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 6

Alpha = .8869

ตารางผนวกที่ 8 ค่าReliability ของแบบสอบถามความสำนึกต่อสาธารณะ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
ID_PUB1	18.0000	1.9310	.5103	.8556
ID_PUB2	17.6333	1.8264	.7957	.8035
ID_PUB3	17.7000	2.0103	.8615	.8702
ID_PUB4	17.5333	1.9816	.5570	.8708
ID_PUB5	17.4000	2.3172	.6362	.8653

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .8788

ตารางผนวกที่ 9 ค่าReliability ของแบบสอบถามความสำนึกต่อท้องถิ่น

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
ID_LO1	18.2000	2.7172	.3927	.8494
ID_LO2	18.1333	2.1885	.7672	.7437
ID_LO3	17.9667	2.4471	.5496	.8091
ID_LO4	17.9667	2.2402	.7116	.7607
ID_LO5	17.8667	2.3264	.6916	.7681

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .8239

ตารางผนวกที่ 10 ค่า Reliability ของแบบสอบถามทุนทางสังคม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
CAP_T1	157.7333	197.8575	.7513	.9511
CAP_T2	157.7333	198.7540	.5347	.9522
CAP_T3	157.4000	199.4897	.5985	.9519
CAP_T4	157.3333	197.0575	.7090	.9512
CAP_T5	157.3667	199.8264	.5478	.9521
CAP_SO1	157.1667	195.8678	.7018	.9511
CAP_SO2	157.2333	196.8057	.6073	.9517
CAP_SO3	157.2667	196.0644	.6085	.9517
CAP_SO4	157.3333	202.6437	.3430	.9533
CAP_SO5	157.2000	199.9586	.5219	.9523
CAP_K1	157.3667	199.6885	.5572	.9521
CAP_K2	157.3667	196.7920	.6732	.9513
CAP_K3	157.3000	197.0448	.6196	.9517
CAP_K4	157.3333	195.4713	.6682	.9513
CAP_K5	157.3000	197.5276	.5914	.9518
CAP_C1	157.3667	198.7230	.6231	.9517
CAP_C2	157.3333	198.0920	.6405	.9516
CAP_C3	157.2667	195.8575	.6736	.9513
CAP_C4	157.3667	200.3092	.5150	.9523
CAP_C5	157.2667	197.7885	.6216	.9517
CAP_SU1	157.1667	199.1092	.6490	.9517

ตารางผนวกที่ 10 (ต่อ) ค่า Reliability ของแบบสอบถามทุนทางสังคม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
CAP_SU2	157.3333	201.1264	.5071	.9524
CAP_SU3	157.5000	196.1897	.6240	.9516
CAP_SU4	157.6667	205.6782	.0773	.9566
CAP_SU5	157.5000	196.3276	.5704	.9520
CAP_R1	157.5333	197.7057	.5642	.9520
CAP_R2	157.5333	193.0161	.7151	.9509
CAP_R3	157.3667	190.3092	.7964	.9503
CAP_R4	157.3333	195.8161	.7107	.9511
CAP_R5	157.2000	199.3379	.6469	.9517
CAP_A1	157.2667	195.0989	.7173	.9510
CAP_A2	157.4667	198.7402	.5088	.9524
CAP_A3	157.4667	204.7402	.2629	.9535
CAP_A4	157.4000	198.8690	.5666	.9520
CAP_A5	157.3667	200.3092	.5150	.9523
CAP_M1	157.4333	200.7368	.3814	.9533
CAP_M2	157.6333	198.5851	.4988	.9525
CAP_M3	157.5000	194.8793	.6023	.9518
CAP_M4	157.5667	194.7368	.6092	.9518

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 39

Alpha = .9531

ตารางผนวกที่ 11 ค่า Reliability ของแบบสอบถามความไว้วางใจกันในกลุ่มชน

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
SOC_T1	16.3000	2.9759	.6109	.7890
SOC_T2	16.3000	2.9069	.4574	.8393
SOC_T3	15.9667	2.9989	.5546	.8034
SOC_T4	15.9000	2.5069	.8144	.7238
SOC_T5	15.9333	2.7540	.6787	.7679

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .8218

ตารางผนวกที่ 12 ค่าReliability ของแบบสอบถามความสามานฉันท์

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
SOC_SO1	17.0345	4.8202	.7328	.9177
SOC_SO2	17.1034	4.5246	.8065	.9036
SOC_SO3	17.1379	4.3374	.8216	.9018
SOC_SO4	17.1724	4.8621	.8099	.9037
SOC_SO5	17.0690	4.8522	.8499	.8975

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .9225

ตารางผนวกที่ 13 ค่าReliability ของแบบสอบถามความเืออาทร

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
SOC_A1	16.8333	4.9713	.6946	.9107
SOC_A2	16.8333	4.4885	.8201	.8857
SOC_A3	16.7667	4.2540	.8715	.8740
SOC_A4	16.8000	4.3724	.7496	.9015
SOC_A5	16.7667	4.4609	.7728	.8953

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .9133

ตารางผนวกที่ 14 ค่าReliability ของแบบสอบถามความร่วมมือร่วมใจ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
SOC_CO1	16.9000	3.6103	.6669	.8405
SOC_CO2	16.8667	3.5678	.6562	.8428
SOC_CO3	16.8000	3.2690	.6738	.8411
SOC_CO4	16.9000	3.6103	.6669	.8405
SOC_CO5	16.8000	3.2690	.7717	.8129

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .8642

ตารางผนวกที่ 15 ค่าReliability ของแบบสอบถามความสนับสนุนและความช่วยเหลือ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
SOC_SU1	16.1333	3.2920	.6635	.7484
SOC_SU2	16.3000	3.6655	.7422	.8263
SOC_SU3	16.4667	2.8782	.8330	.8314
SOC_SU4	16.6333	3.2057	.7910	.8353
SOC_SU5	16.4667	2.7402	.7374	.7246

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .8296

ตารางผนวกที่ 16 ค่าReliability ของแบบสอบถามความตระหนักในสิทธิ
อันเป็นประโยชน์ของชุมชน

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
SOC_RI1	16.7000	5.1138	.6874	.8691
SOC_RI2	16.7000	4.3552	.8453	.8305
SOC_RI3	16.5333	4.0506	.8948	.8173
SOC_RI4	16.5000	5.2241	.6922	.8684
SOC_RI5	16.3667	6.0333	.5368	.8992

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .8856

ตารางผนวกที่ 17 ค่าReliability ของแบบสอบถามการมี/ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
SOC_AC1	16.4333	2.7368	.5387	.7392
SOC_AC2	16.6333	3.0678	.3611	.8033
SOC_AC3	16.6333	3.1368	.5945	.7270
SOC_AC4	16.5667	2.7368	.6470	.6989
SOC_AC5	16.5333	2.8092	.6720	.6939

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .7750

ตารางผนวกที่ 18 ค่าReliability ของแบบสอบถามการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน
/เครือข่ายทางสังคม

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
SOC_MEM1	11.9667	3.6885	.7624	.9022
SOC_MEM2	12.1667	3.5920	.8111	.8861
SOC_MEM3	12.0333	3.1368	.8646	.8674
SOC_MEM4	12.0333	3.6195	.7852	.8946

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 4 Alpha = .9138

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางพวงพร ฤทธิมนตรี
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2513
สถานที่เกิด	จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	สังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต(สศ.บ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักสังคมสงเคราะห์ 7 ว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์